GOVT. COLLEGE FOR WOMEN (A)
GUNTUR. A.P.

LITERARY FORUM

A Platform for Nurturing and Showcasing Literary Talent

LaLit

YEAR: 2024 Quarter: 3 (July-September) Vol: 2 ISSUE: 7

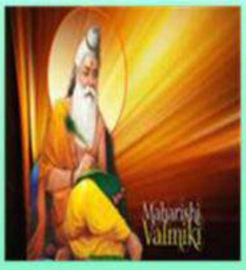

सर्वत: पाणिपादंतत्सर्वतोऽक्षिशिरोमुखम् | सर्वत: श्रुतिमल्लोकेसर्वमावृत्यतिष्ठति ||

LaLit

(Language & Literature : The e - Magazine)

EDITORIAL BOARD

CHAIR PERSON

DR. V.R. JYOTSNA KUMARI (Principal)

MEMBERS

Dept. of English

1. Dr. K. Padmaja
2. Sri. N. Kutumba Rao
3. Dr. G. Srinivasulu
4. Dr. N. Santhi Sri Devi

5.Dr. G. Seshu

6.Dr. P. Anitha

7. Smt. T. Pranayaja

Dept. of Hindi

Dr. K. Viiava Kumari

Dept. of Telugu

1. Dr. V. Bhavani
2. Dr. N. Vijaya Lakshmi
3. Dr. D. Dhatri Kumari
4. Dr. P. Vijaya Lakshmi

Dept. of Sanskrit

1. Dr. Ch. Praveen Kumar

Dept. of Urdu

1. Sri Sd. Khadar Bhasha

EDITORIAL

The Power of Storytelling: Empowering Voices, Enriching Minds

Story Telling is just as old as human civilization. One can tell a story in verse or prose: in the form of a drama, a novel or a poem. The power of a story lies in presenting an ideal world to the reader.

The art of storytelling has a profound impact on individuals and societies. It transcends cultures, languages, and time.

Through stories, people share experiences, emotions, and perspectives. Stories foster empathy and understanding. They allow listeners to step into someone else's shoes. They bridge gaps between different cultures, backgrounds, and experiences.

The known in the stories, poems, and essays give us solace and the unknown challenges us.

Stories have a transformative impact on people. They have the power to break down barriers, foster empathy, and inspire critical thinking.

The ideas, emotions, and experiences that unfold in a story engage the reader deeply. The stories resonate with the reader, challenge and inspire him or her .

Our magazine is a reflection of our collective imagination, creativity, and passion.

Let's hope that our magazine will empower voices, enrich minds, and celebrate the transformative power of storytelling.

Chandra Sekhara Rao

DEPARTMENT OF ENGLISH

INDEX

S. No	Name of the Topic	Name of the Other	Page
1	Wanderlust in Vietnam	Dr. K. Padmaja Prof. of English	06
2	భానోచ్ఛిష్టం జగత్ సర్వం	Dr. S. Divija Devi Lecturer in Telugu	28
3	భిన్న దృక్కోణం నుండి వ్యాస భారత దర్శనం 'యుగాంతం'	Dr. N. Vijayalakshmi Lecturer in Telugu	32
4	DREAM & The Illusion of 'I'	Mr. K. Chandrasekhar Rao Lecturer in English	44
5	The Pilot	Dr. Santoshi Lecturer in Botany	49
6	A MEMORABLE HOLIDAY IN THE TOWN OF MC LEODGANJ	Beera Curie Lecturer in Political Science	52
7	మా గ్రామ దేవత	Dr. P. Vijayalakshmi Lecturer in Telugu	55
7	వ్యక్తి అధ్యయన పద్ధతి	Dr. D. Dhatri Kumari Lecturer in Telugu	61
8	రాజకీయ రణతంత్రం – 'పలనాటి వీరచరిత్ర'	Mr. B. Lalitbabu Lecturer in Political Science	72
9	THE ECHO OF A SLAP: HIDDEN BEHIND	Dr. G. Seshu Lecturer in English	84

10	**విజయమా మళ్లీరావా!!**	G.V.S. Pranayini Devi Lecturer in Computer Science	87
11	**Quest for a Happy and Peaceful Life**	Dr. Ganta Srinivasulu Lecturer in English	88
12	Impact of Globalisation on Nature and Women	M. Bhavana, III B.A. (TTM)	90
13	**తెలుగు భాష గొప్పతనం**	U. Naga Lakshmi, II B.Sc, Computer Science	101
14	**రైతు**	Sk. Anshura, II B.Com (CA)	103
15	**ఎలాన్ మాస్క్**	P. Madhura Vani, II B.Com, Computers	106
16	**తెలుగు భాష**	V. Vamshi Priya I B.Sc., Nutrition	109
17	**ప్రకృతి సత్యాలు, ప్రకృతి పలుకులు – పదనిసలు**	K. Ramya, II B.A, (F.E)	110
18	**భారతీయ సంస్కృతి గొప్పదనం**	TSV. Naga Lakshmi, III B.A, SHT	113
19	**బాధ**	K. Estheru, II B.A., Spl. Telugu	114
20	**సమ సమాజము**	D. Bhadrakali, III B.A (SHT)	115
21	**మౌనం**	K. Navya, III B.A (SHT)	117
22	**ఆడపిల్ల జీవితం**	Sandhya, II B.A., Spl. Telugu	118
23	**అన్వేషణ**	Chinnaari, II B.A., Spl. Telugu	119
24	**ప్రేమ**	T. Srilakshmi, III B.A (SHT)	120

25	**కవిత**	K. Padmavathi, I B.A., Spl. Telugu	122
26	ARTICLE: “HEARTS LIKE WILD FLOWERS”	MD. Amina Khan, I B.A., CE	123
27	A Rainy Day	Nissy I B.Sc., Nutrition	124
28	URDU Poetry	Sk. Salma I B.Sc., Zoology	125
29	URDU Poetry	Sk. Rajia Sulthana, I B.Sc., Computer Science	126
30	URDU Poetry	Sk. Nageena I B.Sc., Computer Science	127
31	URDU Poetry	Sk. Rahya I B.Sc., Maths	128
32	URDU Poetry	P. Rahamatunnisa, I B.Sc., Maths	129
33	URDU Poetry	Sk. Hafsa Anjum, I B.Sc., Maths	130
34	Photo Gallery		131
35	Students Participation		139
36	Your Opinion on this Issue Please		141

"Wanderlust in Vietnam"

Prof. K. Padmaja
Department of English

"Finally, you are travelling international", said my daughter, as the immigration official at Shamshabad stamped the exit permit in my passport, who had struggled to resolve 'a last minute realised' wrong entry of passport number in my e-visa by approaching a Viet travel agent and shelling some dollars. The anxieties experienced at the transit Bangkok airport, about any possible queries about the daughter having e-visa and the mother travelling on visa-on-arrival or doubts about "the turning up of agent who charged extra dollars at the airport as promised" all melted into thin air on landing at Noi Bai international airport of Ha Noi the capital of Vietnam. The visa- on- arrival document, which looked very plain with no official stamping and carrying the same inaccurate details as earlier, was diligently handed over by the agent as promised. The immigration official at the airport didn't even look at it and mechanically stamped the passport. It felt a nexus between the airport authorities and the agents in making the tourist force pay the extra dollars. After buying an e-sim card and exchanging currency the much-dreamt travel took off its first leg by boarding at "Golden Sail" our stay for the next 5 days in the old or French quarters of Ha Noi. Food options in Vietnam for a south Indian vegetarian are not many. However, the continental breakfast served at the hotel with many fruits, vegetables, breads and noodles sustained us through each day.

The moment we landed in Ha Noi, we were embraced by its vibrant energy. The streets bustled with motorbikes zipping past, vendors selling steaming bowls of pho, and colonial-era architecture blending seamlessly with modern cafés. As we strolled through the narrow lanes, the charm of Ha Noi unfolded—traditional shophouses, street-side egg coffee vendors, and the rhythmic sounds of life. As our visit to Ha Noi coincided with

Christmas time, 130-year-old St. Joseph's cathedral was getting decked up with lights and flowers. The huge music systems and lighting systems placed in front of the church indicated of the music and light show in the evenings. The interiors of the church were quaint with stained glass windows, and religious murals. A few of the devotees were praying and a few visitors were clamouring for selfies despite the requests of 'do not disturb' and 'no photography' on boards displayed. Banh ran, sweetened juicy fried rice balls sold by a street vendor near the church made us buy them as they looked familiar and nearer to our palate. We visited the Hoan Kiem Lake. Late in the evening, we strolled to Train Street, sat down at one of the cafes run from small interiors and the visitor was permitted to sit on the low chairs next to the train track only on the condition of buying a beverage for each person. Cappuccino and Americano we ordered, though a bit pricy, were very tasty and we sat through for an hour watching the wonderfully lit street with multi hues and countless tourists walking in, looking for grabbing a perfect insta video. It was a marvellous sight of train passing just inches from us, while a few of the fellow tourists placed bottle caps and coins on the rails and retrieved them as souvenirs. Train street visit was an exhilarating yet surreal experience. The Ha Noi night market was lively with stalls selling ethnic crafts, tailor-made dresses, and custom leather goods, all illuminated by twinkling Christmas lights.

Travellers waiting for an experience of Train at the beautifully lit Cafes

Viets in Ha Noi appear quite disciplined as we observed all the shopkeepers and eateries neatly disposing off the garbage at 10 p.m. by handing it over to the garbage collectors. As I observed I hardly found people who are of heavy built or obese. All the traditional roadside eateries serve food on small low tables with low chairs which are hardly of an average man's knee level or can be considered kids table and chair. None of the natives have difficulty in using them whereas it may not be the same with us most of the Indians. Communication with most of the Vietnamese was challenging as they couldn't speak and understand English. Even the sign boards were not in English. It was Vietnamese in English script. However, Google translator rescued us as most of the people especially in tourism sector used it.

Early the next morning, we set off for Ha Long Bay, a UNESCO World Heritage site known for its emerald waters and towering limestone karsts. We reached the cruise after a travel of 2 and a half hours. The landscape of Vietnam is that of any typical Asian country and cities are perfect examples. The drive by a luxury minibus was very comfortable on that chilly December morning and the highways as observed were of high quality and well maintained. We were a team of tourists comprising a south Indian family with two toddlers, a young English-speaking couple, an American English teacher working in Bangkok travelling solo, a Sri Lankan couple, a Chinese elderly couple and a Chinese speaking solo traveller, who got hooked to the chines couple. Our guide Nam was quite a nice caring gentleman who paid extra attention to solo travellers making sure that they were not left out at any of the visiting points. Boarding our luxury cruise, we sailed past mesmerizing islands, some of which were named after their peculiar shapes. The highlight of our day was the trek to Sung Sot Cave, one of the largest and most magnificent caves in the bay. Inside, we wandered through impressive stalactites and stalagmites, the dramatic lighting adding a mystical ambiance.

A multitude of stalagmites radiant inside Sung Sot Cave of Halong Bay

Kayaking through the serene waters and exploring more hidden caves felt surreal. The last lap of Ha Long Bay was Ba Tho peak comprising some 400-500 steep steps but giving a very beautiful aerial view of the bay.

The aerial view of the Bay from the Peak

As my daughter went up to get the view I sat down on the beach with the English teacher. The beach ball game by tourists across nations, colours and languages was a site to see the pure joy of sport and the language of communication was sport at that moment. The bay was bewitching offering other worldly experience. As the sun dipped below the horizon, we enjoyed a party with music, some cake, tea and other beverages on deck, the golden hues reflecting off the waters, making for a picture-perfect evening.

A night's ride by bus from Ha Noi brought us to the misty town of Sapa, a place of terraced rice fields and ethnic hill tribes. It was a sleeper bus in two tiers and three rows. Each traveller was provided with a curtained private cubicle kid of space which had place to keep shoes, water battle holder, personal video screen, Wi-Fi nook with a flexible foldable bed. Even though it was a journey on curvy roads of the hill side the

drive was very smooth and settling. The most charming part was that, though the bus reached Sapa town by 3.30 a.m. the crew waited till 5.30 a.m. to deboard the passengers without disturbing their sleep. Moreover, it was a safety measure too since cabs were available from around that time. Our home stay near Cat Cat village was a scenic one. But it was a difficult terrain to reach in the cold morning fog. The weather was very cold at 4 or 5 degrees Celsius, and we were freezing until we started the room warmers.

Sun world station at Sapa is such an aesthetically done and immaculately clean and gorgeous place.

Sun World Sapa Station

We ascended Fansipan, the highest peak in Indochina. First, we took a funicular train up the mountain. Way to the cable car station is scenic with countless succulents growing in myriad shapes and colours, which are very aesthetically grown. We boarded the breathtaking cable car that carried us over deep valleys blanketed in mist. At the summit, a steep climb led us to the towering copper statue of Buddha, and the Fansipan Temple complex, where the crisp December air and swirling clouds added to the spiritual experience. We walked through and above the clouds. It felt that the nature in its pristine form is a reincarnation of the divine. The human eye may never see that supreme omnipresence and it can be seen and felt only in such spaces and places.

The copper statue of Lord Buddha on the Fansipan peak the highest peak known as the "Roof of Indo China" at 3,147 meters (10,326 feet). A UNESCO site

All the while you are surrounded by almost all the races in the world as the place is teeming with Christmas travellers from across the world. There's a familiar smile whenever Indians come across each other and at times we ended up in some small talk too. In the distant lands affinities of place and race bring one close even if it is temporary. Climbing down by cable car station is an awesome experience with many panoramic views and we tried to capture them both by the mind's eyes and eyes of cameras. We picked up some souvenirs at Sun world plaza at the exit of the station.

We were ravenously hungry as it was almost 3.30 p.m by the time we got back to Sapa, and it made us search for some Indian food as the Vietnamese food no longer could be handled. Google showed us Ganesh restaurant just a few hundred steps from the station. We had a proper Indian meal after four days of our visit in Vietnam. Though it was not anything like the proper meal of home, our palates were so relieved of eating bland food during all those days. As it was winter the evening set in quite early almost by 4.30. Savouring the brightly lit streets of Sapa we strolled leisurely around the streets lined with many shops selling local food, clothes, dry fruits and so on. Sapa was not milling with crowds at that time, and it was very soothing for us. Exhausted from all the treks and walks we reached our stay. We had to pillion ride Gocheck motor bikes on our way to the homestay as landslides had happened that evening. Calling home about our safe visit for that day we hit the sack quite early.

Streets of Sapa in the chill December night, a treat for connoisseur

The next day was scheduled for a visit to Cat Cat village, adjacent to which we were staying. All over Vietnam, it felt like endless treks and again we walked and trekked for 3 hours all the while experiencing the ethnic craft of the tribal people. Both the sides of the trek are lined with endless rows of shops selling the crafts and souvenirs. The village offered us a peek into the traditional lifestyle of the Black H’Mong people. Nestled amid rolling hills and cascading waterfalls, it was a delight to explore traditional houses, savouring sweet potato freshly cooked on embers. We could get to watch the tribal women stitching and hand painting in natural indigo colours in beautiful ethnic motifs.

Cat Cat Village with its ethnic ambience and step farming of H'mongs

Since we had packed our luggage, we returned to our stay by 12.30, collected it, grabbed a quick meal at Ganesh and reached the bus stop for our return journey to Ha Noi and reached Ha Noi by 9 p.m.

Travelling through unknown territories is always a learning experience. In contrast to the kind and caring Vietnamese we experienced over the previous four days, the taxi driver who brought us to the hotel in Ha Noi that night was a cheat as he duped us quite cleverly by insisting on my daughter that she had not given a particular denomination of Vietnamese currency and thus made her pay again. He was very strategic as he did this act in a busy crowded street where I had got down the taxi expecting her to get down. His behaviour was too far aggressive psychologically pushing my daughter into a kind of panic. The time and place were not conducive for an argument to prove that we were honest, and it was he who fleeced us.

Inspite of flight and bus hopping we were in good spirits by ensuring that we should not miss any opportunity of sightseeing within the 8 days we had planned. So even after such long tiresome bus journey we packed all our bags the night itself as the next day we have our flight to Da Nang at 10.30 p.m. and the day hours in between were squeezed in for a day trip to Ninh Binh. So, the next morning our journey took us to Ninh Binh, often called the "Ha Long Bay on Land." Bai Dinh Temple, Vietnam’s largest Buddhist complex, was an architectural wonder with its intricate carvings and enormous bronze Buddha statues. Climbing the temple’s many steps was a rewarding experience, offering panoramic views of the lush countryside.

Bai Dinh Temple

Later, we embarked on a tranquil boat ride through Trang An, drifting through caves and along limestone cliffs, feeling as if we had stepped into a painting. Our boat was rowed by a kind peasant woman, her skilful hands manoeuvring the waters effortlessly. She shared stories in broken English, her warmth and laughter making the journey even more special.

Boat ride on the historical Trang An Lake, a UNESCO site, with the native Peasant woman rowing our boat

Being extra cautious, this time to reach the airport we opted for a cab recommended by our hotel manager John. The manager was very kind and caring and was continuously enquiring on our safety during the day trips around Ha Noi. He bade us farewell like a family member asking us to text him about our safe reaching home in India.

Flying into Da Nang, we were greeted by golden beaches and a more modern Vietnamese ambiance. Because of the bad experience with the cab driver at Ha Noi we were anxious during our ride from Airport to the Hotel at 12.30 midnight even by Grab which is like India's Ola. However, it was uneventful, and we checked into the hotel where the manager had assured us that we could start our day tour from that afternoon. Since we had a small meal at the airport we got into beds and slept late into the next morning.

It had been raining in Da Nang and our first day was dotted with spells of rain. We were provided with disposable plastic raincoats by our hotel, what a thoughtful gesture and assured service to the tourist. Our tour guide, a very impatient young woman who had wasted all our time in picking up other tourists, instructed us at every stop that "you would get an hour and must be back within time". We visited Linh Ung Pagoda which hosts Lady Buddha, the tallest statue of the lady in Vietnam atop a mountain, known as marble mountain, that had offered a beautiful panoramic view of the south China Sea. However, the view was misty and hazy due to incessant rain.

Linh Ung Pagoda abode of the tallest Lady Buddha on a rainy day

Our next stop was monkey mountain which again was a steep trek to many ancient pagodas nestled in monkey mountains. The climb was rocky, slippery and steep. Since we chose to climb up unlike many others who opted for the elevator, we got lost from our team at some point and GPS was not much helpful. After a video call with our tour guide, we somehow made our way back to the team at the other end of the place.

Lord Buddha on Monkey Mountain

Our last destination for that day was the magical town of Hoi An. This ancient town, with its mustard-yellow buildings, paper lanterns, and bustling riverside, was a fitting end to our day trip. We spent the evening exploring the vibrant markets, getting hand crafted leather sandals, and taking a leisurely boat ride along the Thu Bon River. The night market was a treasure trove of custom-made leather goods, local crafts, and glowing lanterns. As night fell, the lamp-lit lake shimmered under the full moon. We released our own lantern into the river, making a silent wish for another adventure together.

Magic created with water, lamps, lights and a boat at Hoi An

Realising that time was precious for us as we were left only with one day, we planned to book our own cab to Ba Na Hills and manage the day trip on our own without a tour guide. Ba Na Hills, a hill station reminiscent of a European town, houses the famous Golden Bridge, held up by colossal stone hands, and it was a sight to behold. Walking along the bridge, above the mist-covered hills, felt like stepping into a dream. As it had been raining, the hills were covered with mist and fog we could hardly see anything beyond 50 feet. The French Village, with its cobblestone streets and charming cafés, transported us to a different era. The place was more like an entertainment park.

Ba NA Hills

We returned to Da Nang by 4.p.m. and walked down the beach and the streets of Da Nang, Han River and Son Tra night market. We tried our best to pick up souvenirs for all our friends and family. We walked down to the 'Dragon bridge' area, had a meal of roti and vegetables at an Indian restaurant, and joined the crowd in watching the dragon fuming fire and water. The night was calm, and we walked back to our hotel on the calm banks of river Hang and the visit to Vietnam has quelled my doubt that only mother daughter duo could enjoy such a trip, and it brought us more together.

Da Nang Beach and Dragon Bridge

But the last lap of our journey had stored its own shock for us. Our AirAsia flight from Da Nang to Kuala Lumpur was so inordinately delayed that we missed the connecting flight to Hyderabad. The transit at Kaula Lumpur for international departures was so far away that it took our running like walk for almost 15 minutes through bright lit alien walk and hallways in dystopian kind surroundings. We were told that the next available flight was only the next night after almost 24 hours and only a few seats were available. We had to make a quick decision about going for our own plans of booking tickets to Hyderabad or their offer of the next day flight at nine p.m. with accommodation and food were on the airlines, AirAsia. We knew that we might not be able to book tickets on our own at such a short notice. So, we accepted their offer and checked into their hotel just outside the Kaul Lumpur airport at 11 P.m. The hotel, though tidy and clean, looked like the cells in jail with long corridors. There were concerned calls from family and suggestions to visit the city of Kaula Lumpur since we had the visa. But I was a bit anxious as it was 31st December, and the city was one and half hours away from the airport. I did not want any more mishaps and so rejected the idea, and we stayed put in the hotel till afternoon. After lunch we explored the airport shopping, did a bit of shopping and finally caught our flight at 10 p.m. and reached home by midnight.

As we boarded our flight back to Hyderabad, I reminisced about the incredible experiences we had. From the chaotic charm of Ha Noi to the peaceful landscapes of Sapa, from the grandeur of Bai Dinh Temple to the dreamy allure of Hoi An, Vietnam had offered us an experience to be cherished. Wherever we went, we were met with warmth and hospitality. This trip not only deepened our bond but also left us with memories to cherish for a lifetime.

'భాసోచ్ఛిష్టం జగత్ సర్వం'

డా. యస్. దివిజాదేవి

తెలుగు అధ్యాపకురాలు

భాసః - సంస్కృత నాటక పితామహః ఇతి వచనాధార బాణ శ్లోకః :-

సూత్రధారకృతారంభైః

నాటకైః బహు భూమికైః ।

సపాతాకైర్యశోలేభే

భాసో దేవకులైరివ।।

భాసుడు సంస్కృత నాటక కర్త. భాసుని ప్రతీ నాటకం ఒక ప్రత్యేకతను సంతరించుకున్నది. ఈ నాటకాలు పూర్వ రచయితల అనుకరణలు కానే కావు. అతని శైలి సంభాషణలు రస సంపూర్ణాలు. కల్పనలు, సన్నివేశాల నిర్వహణ మహా ప్రతిభావంతంగా చేశాడు. ఒక రకంగా అతని సంభాషణా రచన అనితర సాధ్యం అనిపిస్తాయి. సులభంగా హృదయాలను తాకుతాయి. ప్రదర్శన యోగ్యంగా నాటకాలు రాయటం భాసుని ప్రత్యేకత. అందుకే కేరళ నటులు "చాక్యారులు" వంద ఏళ్ళ నుండి భాస నాటకాలు ప్రదర్శిస్తున్నారు. అందుకే ఇప్పటికి సజీవంగ నిలిచాయి. భాసుడంత సమర్ధంగా తర్వాత నాటక రచయితలు నాటక రచన చేయలేక పోయారు. ఏకాంకికలను కూడా సర్వాంగ సుందరం చేశాడు భాసుడు.

'ఊరుభంగం' లో నాటక కళ పరిపుష్టి పొందింది. 'బాలచరిత్ర' లో కథాకథనం లేక పోయినా, సంఘటనల కూర్పుతో చిరస్మరణీయం చేశాడు. 'పంచరాత్రం' నాటకం "సామవ కార భేదం" అనే దానికి చెందింది. కదా కల్పనా చాతురికి ఇది గొప్ప ఉదాహరణం. 'అభిషేకం' ప్రౌఢ నాటకం. నీరస

కథలను రసమయం చేసిన కవి మాంత్రికుడు భాసుడు. వాలి వధను రంగంపై చూపించాడు. భాసుని 'ప్రతిమా' నాటకం పాత్ర చిత్రణ, కళా దృష్టిలో ఉత్తమ నాటకం. భాసుని అనుసరించి భవభూతి 'మహా వీర చరిత్ర', 'ఉత్తర రామ చరిత్ర' రాశాడు.

'స్వప్న వాసవ దత్త' నాటకం లో భాసుని నాటక కళా ప్రతిభ విశ్వరూపం దాల్చింది. ప్రౌఢ కవిత్వం, సన్నివేశ కూర్పు, అన్ని ఒక దానిని మించి ఒకటి అమిరాయి. విధి విలాసాన్ని(ఐరనీ ఆఫ్ ఫేట్) చక్కగా చిత్రించాడు. 'మధ్యమ వ్యాయోగం', 'ప్రతిజ్ఞా' నాటకాలలో నాటకీయ శిల్పం పరాకాష్టకు చేరింది. పతాక సన్నివేశాలను ప్రతిభా వంతంగా నిర్వహించాడు. తన అభిరుచి ననుసరించి స్వతంత్రించి కథలను మార్చాడు. పాత్రల చుట్టూ కొత్త కథ అల్లాడు. అదే అతని నేర్పు. అవి ఎబ్బెట్టు గా లేకుండా ప్రేక్షకాభిరుచిని పొందాయి .

సలక్షణమైన కవిత్వం రాశాడు భాసుడు. వర్ణనలు ఔచిత్యంగా చేయటం భాస ప్రకృతి. చమత్కారాలు ఉండనే ఉండవు. ఉపమానాలు ప్రకృతి నుంచే తీసుకొంటాడు. అనవసర శ్లోకాలు రాయడు. లోకోక్తులతో భావ వ్యక్తీకరణం చేశాడు. భాస భావాలు సూటిగా గుండెల్లోకి దూరిపోతాయి. మనుష్యులంతా భాసుడికి మంచి వారుగానే కనిపించటం మరో ప్రత్యేకత. మానవ జీవితాన్ని సూక్ష్మ దృష్టితో దర్శించి చిత్రించాడు.

కవికుల గురువు కాళిదాసుకు భాసుడు అంటే అభిమానం ఎక్కువ. 'భాస సౌమిల్లాది కవుల ముందు తాను తీసికట్టు' అని కాళిదాసే చెప్పుకున్నాడు. భాసుడిని అనేక సందర్భాలలో అనుసరించాడు. ప్రతిమా నాటకం లోని 'రఘువంశ' క్రమాన్నే కాళిదాసు 'రఘువంశం' లో పాటించాడు భవభూతి పైనా భాస ప్రభావం పడింది. 'మాలతీ మాధవం' భాసుని అవికార నాటకంలా ఉంటుంది. హర్షుని 'రత్నావళి', 'ప్రియదర్శ' నాటకాలు భాసుని 'వాసవదత్త' కు అనుకరణలే. 'నాగానందం' మీదా భాసుని ప్రభావం ఉంది. విశాఖ దత్తుని 'ముద్రారాక్షసం' కూడా భాసుని

'చారుదత్త' నాటకం మీదే ఆధారపడి రాశాడు. ఇలా నాటక కళా చాతుర్యం, కథా కల్పనా నైపుణ్యాలతో భాసుడు తరువాతి ఎందరో కవులకు ప్రేరణ. మరెందరో కవులకు స్ఫూర్తిగా నిలిచాడు.

మన గీర్వాణ కవుల్లో కాళిదాసు కంటే పూర్వం వాడు భాసుడు. క్రీ.పూ. వాడు కూడా. కనుక మన సంస్కృత కవుల వరుసలో మొదటి స్థానం భాసుడిదే. ఆ తర్వాతే మిగతా కవులు అని అందరూ అంగీకరించిన సత్యం. అందుకే కాళిదాసాదులకే మార్గదర్శకుడైన భాసుడు సర్వోన్నతుడు.

రాజశేఖరుడు తొమ్మిదో శతాబ్దానికి చెందిన ఆలంకారికుడు. ఆయన తన సూక్తిముక్తావళిలో ఇలా అన్నాడు:

భాస నాటక చక్రేపి చేకై క్షిప్తే పరీక్షితుమ్

స్వప్న వాసవదత్తస్య దాహకోభున్న పావకః

భాసుని గూర్చి కాళిదాసాది కవులు, రాజశేఖరాది ఆలంకారికులు ప్రస్తావించినా అతని నాటకాలు ఏవో అతని శైలి ఎలాంటిదో 1910 దాకా ఎవరూ చెప్పలేకపోయారు. ఆ ఏడాది మహామహోపాధ్యాయ గణపతి శాస్త్రి అనే ఆయన తిరువనంతపురంలో అరుదైన తాళపత్రాల్ని కనుగొన్నాడు. వాటిలో పదకొండు నాటకాలున్నాయి. ఆ తర్వాత మరొక రెండు నాటకాలు దొరికాయి. ఆ నాటకాల్లో ఏ ఒక్కదానిలోనూ రచయిత పేరు లేదు. కాని వాటిల్లో స్వప్నవాసవదత్త అనే నాటకం కూడా ఉండటంతో గణపతి శాస్త్రి తన చేతికి దొరికిన నాటక చక్రమూ, రాజశేఖరుడు ప్రస్తావించిన నాటక చక్రమూ ఒకటేనని భావిస్తూ, ఆ పదమూడు నాటకాలూ భాసుడు రాసినవే అని తీర్మానించాడు. అది సంస్కృత సాహిత్య చరిత్రలో అరుదైన ఆవిష్కరణ.

పరిశోధకులు, వ్యాఖ్యాతలూ, విమర్శకులూ 'భాస నాటక చక్రం' అనే పదాన్ని వాడుతూనే ఉన్నప్పటికీ, అక్కడ 'సంపుటం' అనో, 'సముచ్చయం' అనో కాకుండా 'చక్రం' అనే మాట ఉపయోగించారు ఎందుకంటే, చక్రం అనే మాటలో ఒక పూర్తి సంపుటం అనే అర్థం ఉంది. పూర్తి అంటే

దేనికి సంపూర్తి? ఈ పరిశోధకులు చెప్తున్నదేమంటే, భరతుడూ, ధనంజయుడూ వివరించిన దశవిధ రూపకాలకీ ఉదాహరణలుగా భాసుడు ఈ రూపకాలు రాసాడనీ అందుకనే వాటన్నిటినీ కలిపి 'చక్రం' అన్నాడనీ నిర్ణయించారు.

ఆ విధంగా చూస్తే, పదిరకాల రూపకాల్లోనూ మొదటిదైన 'నాటక-ప్రకరణం' అనే వాటిలో స్వప్నవాసవదత్త 'నాటకం'. చారుదత్తం 'ప్రకరణం'. కన్యాపహరణానికి సంబంధించిన కథ కాబట్టి, నాయికా నాయకులు రంగస్థలం మీద కనబడరు కాబట్టీ, ప్రతిజ్ఞా యౌగంధరాయణం 'ఈహామృగం'. ఏదో ఒక ముట్టడికో, హింసాత్మక సంఘటనకో సంబంధించిన ఏకాంకికని 'డిమం' అంటారు కాబట్టి బాలచరితం ఒక డిమం. సంఘర్షణకి సంబంధించిన అంతిమ పరిష్కారాన్ని మూడంకాల్లో చూపించే పాంచరాత్రం 'సమవాకారం'. ఇక మధ్యమ వ్యాయోగం అనే పేరులోనే అది 'వ్యాయోగం' అనే రూపకం అని స్పష్టంగా ఉంది. దూతవాక్యం 'సల్లాపం' లేదా 'వీథీ' అనే తరహా రూపకం. ఊరుభంగం, కర్ణభారం, దూతఘటోత్కచం అనే మూడు భారతరూపకాలూ 'ఉత్సృష్టికాంకం' అనే తరహా రూపకాలు. మత్తవిలాసం అనేది ప్రహసనం. మరొకటి 'భాణం'.

దశవిధరూపకాల్లోనూ ఒక్కొక్కదానికీ ఒక ఉదాహరణగా ఒక రూపకాన్ని రచించవచ్చుననే ఆలోచన రావడమే ఎంతో కొత్తగానూ, శ్లాఘనీయంగానూ ఉంది. ఆధునిక నాటకకర్తలెవరికీ ఈ ఆలోచన ఇప్పటిదాకా రాలేదని కూడా మనం గమనించాలి.

'భాసో హాసః' అంటే భాసుడు సరస్వతీ దేవీ యొక్క చిరునవ్వు అని అర్థం. భాసుడు సంస్కృత సాహితీమతల్లి ధరహాసమై సంస్కృత సాహితీ వనంలో వెలుగులు నింపిన మహానుభావుడు.

భిన్న దృక్కోణం నుండి వ్యాస భారత దర్శనం 'యుగాంతం'

డా. నల్లపనేని విజయలక్ష్మి

తెలుగు అధ్యాపకురాలు

మహాభారతం లోని కొన్ని ప్రధాన పాత్రలను తీసుకొని మనో విశ్లేషణ చేస్తూ, ఆయా పాత్రల శీల స్వభావాలను ఒక నూతన దృక్కోణం నుండి దర్శింపజేసిన వ్యాస సంకలనం 'యుగాంతం'. ఇది మరాఠీ భాషలో డాక్టర్ ఇరావతీ కర్వే రచించిన 'యుగాంత'కు తెలుగు అనువాదం. బాలచంద్ర ఆప్టే దీనిని అనువదించారు.

జర్మనీ లోని బెర్లిన్ విశ్వవిద్యాలయంలో ఆంత్రోపాలజీలో డాక్టరేట్ పట్టా పొందిన ఇరావతి భారతం లోని పాత్రలను చారిత్రక వ్యక్తులుగా భావించారు. మహాభారత కథ కల్పితం కాదని క్రీస్తు శకానికి వెయ్యి సంవత్సరాల క్రిందట జరిగిందని ఆవిడ విశ్వాసం. ఆ కాలానికి చెందిన సాంస్కృతిక చరిత్రను గ్రహించడానికి మహాభారతాధ్యయనం దోహదకారి అవుతుందని ఆవిడ భావించారు. తద్వారా ప్రాచీన కుటుంబ వ్యవస్థ, రాజకీయ విధానం, ధార్మిక ఆచార వ్యవహారాలు మొదలైన వాటిని గురించిన ఎంతో సమాచారాన్ని సేకరించవచ్చునని ఆవిడ అభిప్రాయం. 'యుగాంత'ను ఆవిడ మొదట మరాఠీ భాషలో రచించారు. తరువాత ఆంగ్లంలోకి అనువదించారు. దీనికి 1967లో మరాఠీలోని ఉత్తమ రచనగా సాహిత్య అకాడమీ అవార్డు లభించింది.

పూనాలోని భండార్కర్ ఓరియంటల్ రీసెర్చ్ ఇన్స్టిట్యూట్ వారు పరిష్కరించి ప్రచురించిన మహాభారత సంశోధిత ప్రతిని ఆధారంగా చేసుకొని ఇరావతి ఈ వ్యాసాలను వ్రాశారు. ప్రాచీన సౌత వాఙ్మయం (సూతులు గానం చేసిన మహాభారతం, రామాయణం తదితర పురాణాలు) బ్రాహ్మణుల చేతిలో పడిన తరువాత వారు అధ్యాయాలకు అధ్యాయాలు భృగు కథలు వాటిలో ప్రవేశపెట్టారని, భవిష్యత్తులో మరింత పరిశోధన జరిపి ఇటువంటి ప్రక్షిప్తాలను తొలగిస్తే ఏదో ఒకనాటికి వ్యాసుడు తన

శిష్యులకు బోధించిన 'జయ' కావ్యం అందుబాటులోకి వస్తుందని ఇరావతి నమ్మకం. యుగాంత వ్యాసాలలో ఆవిడ స్వయంగా తనకు ప్రక్షిప్తమని తోచిన అంశాలను గురించి ప్రస్తావించి వాటికి ఆధారాలనూ వివరించారు.

ఇందులో మొత్తం పది వ్యాసాలున్నాయి. మొదటి వ్యాసం 'తుది ప్రయత్నము'. భీష్ముని జీవితాన్ని విశ్లేషిస్తూ వ్రాసిన వ్యాసమిది. గంగా శంతనుల కుమారుడు దేవవ్రతుడు. తండ్రికి సత్యవతితో వివాహం జరిపించడం కోసం యావజ్జీవిత బ్రహ్మచారిగా ఉంటానని శపథం చేశాడు. ఆ కఠోర ప్రతిజ్ఞ కారణంగా భీష్ముడయ్యాడు. ఆ విధంగా ప్రతిజ్ఞ చేసి తండ్రి నుండి, ఇతరుల నుండి ప్రశంసలు పొందడం వల్ల అతడు తనకొక ప్రత్యేక వ్యక్తిత్వాన్ని ఆపాదించుకున్నాడని, దానికి అనుగుణంగా ప్రవర్తించడం అతని బాధ్యత అయిపోయిందని అంటారు ఇరావతి.

సత్యవతి సంతానం రాజ్యాధికారం పొందడానికి తన బిడ్డలు అడ్డుపడతారేమోనన్న దాశరాజు సంశయాన్ని తొలగించడానికి భీష్ముడు చేసిన ప్రతిజ్ఞ చిత్రాంగదుడు, విచిత్రవీర్యుల మరణంతో విలువ లేనిదయింది. అయితే ప్రతిజ్ఞా పాలనం అనేది ఒక గొప్ప గుణం కావడం వల్ల దానివల్ల ఏమి సాధించాం? ఏ విలువల కోసం దానిని కొనసాగించాలి? అనే విషయాల గురించి అలోచించకుండా కేవలం ఇతరుల మనసులో తన గురించి తయారుచేసుకున్న అభిప్రాయాన్ని నిలబెట్టుకోవడానికే భీష్ముడు ప్రయత్నించాడని రచయిత్రి అభిప్రాయం.

సోదరుల భార్యలు భర్తృహీనలయి, కురువంశం అంతరించే పరిస్థితి ఏర్పడినపుడు, సత్యవతి స్వయంగా అడిగినా అతడు తన ప్రతిజ్ఞ నుండి వైదొలగలేదు. సత్యవతికి కానీన పుత్రుడైన వ్యాసుడిని పిలిపించి మరదళ్ళకు పిల్లలు కలిగేలా చేశాడు. రాజసభలో ఎంతోమంది తరుణ వయస్కులు, వీరులు అయిన పురుషులుండగా వారినందరినీ కాదని ముందు ముందు రాజవంశంతో ఎటువంటి సంబంధం పెట్టుకోని జడధారిని ఆ పనికి నియోగించడంలో ఎంతో రాజకీయం ఉందంటారు రచయిత్రి. దానివల్ల

అతడు బ్రహ్మచర్య వ్రతాన్ని నిలబెట్టుకున్నవాడయ్యాడు. రెండు తరాల పాటు ఎటువంటి ఆటంకం లేకుండా అధికారాన్ని చలాయించగలిగాడు.

అంబిక, అంబాలిక, గాంధారి, కుంతి, మాద్రి ఇంతమంది స్త్రీల అవమానాలకు, అగౌరవాలకు కురువంశ వృద్ధే లక్ష్యంగా పెట్టుకున్న భీష్ముడు ఎలా కారణం అయ్యాడో ఇరావతి సోదాహరణంగా వివరించారు. తాను గౌరవనీయ స్థానంలో ఉన్న సభలో ద్రౌపదికి జరిగిన అవమానాన్ని ఆపడానికి ప్రయత్నించకుండా, ధర్మాధర్మాలు తర్కిస్తూ ఉండిపోయినందుకు అతడిని తప్పు పడతారు.

కౌరవ పాండవ యుద్ధానికి ముందు భీష్ముడు పాల్గొన్న గొప్ప యుద్ధమేదీ లేదని, అయినా అతడికి గొప్ప వీరుడని పేరు ప్రతిష్ఠలు ఉన్నాయని అంటారు రచయిత్రి. విరాటరాజు గో గణాన్ని అపహరించడానికి ప్రయత్నించినపుడు ద్రోణాదులతో సహా భీష్ముని అర్జునుడు ఒంటరిగానే ఓడించాడని గుర్తుచేస్తారు. భీష్మునికి, పరశురామునికి మధ్య జరిగిన యుద్ధ వర్ణన ప్రక్షిప్తమని ఆవిడ అభిప్రాయం.

తొంభై ఏళ్ళ పైబడిన వయసులో భీష్ముడు సేనాపతిత్వాన్ని అంగీకరించడం ఒకవైపు దుర్యోధనుణ్ణి చిక్కుల్లో పెట్టి, మరోవైపు పాండవుల్ని ఇరకాటంలో పెట్టి యుద్ధాన్ని ఆపడం కోసం చేసిన చివరి ప్రయత్నం అంటారావిడ. ఆయన సేనాపతిగా ఉన్న పది రోజులు యుద్ధం చేసినట్లు నటించాడే కాని నిజంగా యుద్ధం చేయలేదని, తన ప్రాణాలొడ్డి యుద్ధాన్ని ఆపడానికి ప్రయత్నించాడని చెపుతారు. కురువంశ రక్షణ కోసం జీవితాన్ని అంకితం చేసిన ఆయన చేసిన ఈ పని సమంజసమే కాక అనివార్యం కూడా అంటూనే అతడిది నిష్ఫల త్యాగమని వివరిస్తారు. భీష్ముడు ప్రతిజ్ఞా పాలన చేసి చివరికి సాధించిందేమిటి అనేది ప్రశ్నగానే మిగిలిపోతుంది అంటారు.

'గాంధారి' వ్యాసంలో గాంధారి వ్యక్తిత్వాన్ని భిన్న కోణం నుండి విశ్లేషించడానికి ప్రయత్నించారు. కట్టుకోబోయేవాడు గుడ్డివాడన్న విషయాన్ని దాచి పుట్టింటివారు, మెట్టినింటివారు తనను మోసం చేశారని తెలియగానే గాంధారి మూర్ఛపోయింది. కళ్ళకు గంతలు కట్టుకోవడమనేది

గాంధారి తనలో గూడు కట్టుకున్న క్రోధాన్ని, అసంతృప్తిని, అయిష్టతను బయల్పరచడానికి తీసుకున్న నిర్ణయమని రచయిత్రి అభిప్రాయం. అది ఆవేశంతో తీసుకున్న నిర్ణయమైనా ఆ పని వల్ల గొప్ప పతివ్రతగా ఆమెకు ప్రశంసలు లభించాయి. అందువల్ల ఆ ప్రతిజ్ఞా పాలనానికే ఆమె కట్టుబడిందని, ఇది భీష్ముడు తన ప్రతిజ్ఞకు కట్టుబడడం వంటిదేనని అంటారావిడ.

'కుంతి' వ్యాసంలో సాధారణ తర్కానికి అందని కొన్ని విషయాల గురించి ఆవిడ తన ఆలోచనలను పంచుకున్నారు. కుంతి దుర్వాసునికి ఒక సంవత్సరం పాటు సేవ చేసింది. ఆ సేవలకు దుష్ఫలమే కర్ణుడు అయ్యే అవకాశముందా? సహజ కవచ కుండలాలతో బాలుడు జన్మించడం సాధ్యం కాదు. కుంతి బాలుడిని వదలిపెట్టినపుడు అతడు క్షత్రియుడని సూచించడానికి అతనితో పాటు కవచ కుండలాలను ఉంచి ఉంటుందా? అంటూ పొంతన కుదరని కొన్ని విషయాలకు తర్కబద్ధమైన సమాధానాలు వెతకడానికి ప్రయత్నించారు.

అరణ్యానికి వెళ్ళగానే పాండురాజుకు శాపం తగిలిందని భారతంలో ఉంది. అయితే దిగ్విజయ యాత్ర పూర్తి కాగానే యౌవనంలో ఉన్న ఇద్దరు భార్యలను వెంటబెట్టుకొని అడవులకు ఎందుకు వెళ్లాడనే ప్రశ్నకు జవాబు దొరకడం లేదు అంటారావిడ. ధృతరాష్ట్రునికి వివాహం జరగడంతో అతని కంటె ముందుగా పుత్ర సంతానాన్ని పొందవలసిన అవసరాన్ని పాండురాజు గుర్తించడం వల్ల, తన అసమర్థతను కప్పిపుచ్చి రాణులకు నియోగ పద్ధతిలో సంతానం కలిగించడం రాజధానిలో సాధ్యపడదని భావించడం వల్ల ఆయన ఆ విధంగా చేసి ఉండవచ్చునని హేతుబద్ధంగా ఊహించారు.

'తండ్రి కొడుకులు' వ్యాసంలో విదురుడు, ధర్మరాజుల మధ్య గల అనుబంధం తండ్రీ కొడుకుల అనుబంధమే అంటారు. కుంతి యమధర్మరాజును ప్రార్థించి ఆయన అనుగ్రహంతో యుధిష్ఠిరుణ్ణి కన్నది. ఆణి మాండవ్య కథ ఆధారంగా విదురుడు శాపగ్రస్తుడయిన యమధర్మరాజే. విదురుడు కుంతికి మరిది. దేవర న్యాయం ప్రకారం నియోగానికి అర్హుడు. అందువల్ల ధర్మరాజు విదురుని పుత్రుడు కావచ్చునని చెపుతూ అందుకు బలాన్ని చేకూర్చే రెండు సంఘటనలను ఉదహరించారు.

ధృతరాష్ట్రుడు, గాంధారి, కుంతి, విదురుడు అరణ్యవాసం చేస్తున్నపుడు పాండవులు వారిని చూడడానికి వెళుతుండేవారు. అలా ఒకసారి వెళ్ళినపుడు విదురుడు కనిపించకపోతే ధర్మరాజు అతడి గురించి ధృతరాష్ట్రుని అడిగాడు. విదురుడు ఆహార పానీయాలు వదిలి ఘోర తపస్సు చేస్తున్నాడని, ఎప్పుడైనా అరణ్యాల్లో సంచరిస్తూ కనబడతాడని అతడు చెప్పాడు. వెంటనే ధర్మరాజు విదురుని వెతుక్కుంటూ వెళ్ళాడు. మృత్యు సమీపంలో ఉన్న విదురుడు యోగబలంతో తన ప్రాణాలను, ఇంద్రియాలను, తేజస్సును ధర్మరాజుకు సంక్రమింపజేశాడు. ఉపనిషత్తుల్లో మరణం సమీపించిన వ్యక్తి నేలపై పడుకోవాలని, పుత్రుని కౌగలించుకొని ఇంద్రియాలు, శక్తి, ఐశ్వర్యం, బుద్ధి ఇలా తన సర్వస్వాన్ని కుమారునికి ధారపోయాలని, కుమారుడు వాటిని స్వీకరించాలని వర్ణించబడింది. విదురుడు, ధర్మరాజు చివరిసారి కలుసుకొన్నప్పుడు వర్ణించబడిన ఈ విధానం తండ్రి కొడుకులకు తగినట్లుగానే ఉంది అంటారు రచయిత్రి. ఆ తరువాత రెండు అధ్యాయాల తరువాత వ్యాసుడు అందరినీ కలుసుకోవడానికి వచ్చినపుడు విదురుని గురించి చెపుతూ ''పూర్వం విచిత్రవీర్యుని దాసీ ద్వారా సాక్షాత్తు యమధర్మరాజే నా యోగబలం ద్వారా జన్మించాడు. అతడి యోగబలంచే కురురాజయిన యుధిష్ఠిరుణ్ణి జన్మింప చేశాడు'' అంటూ చెప్పడాన్ని కూడా ఇందుకు సాక్ష్యంగా చూపారు.

మహాభారతంలో ఎటువంటిదైనా, ఎవరిని గురించినదైనా ఏ విషయమూ దాయబడలేదు. కుంతి కన్యగా ఉండగా పుట్టిన కొడుకు గురించి కూడా చెప్పబడింది. మరి అలాంటప్పుడు కుంతికి విదురుడి ద్వారా పుత్రుడు కలిగితే దాన్ని దాచవలసిన అవసరమేముంది? అని ప్రశ్నించి దానికి తర్కబద్ధమైన సమాధానం వెతకడానికి ప్రయత్నించారు.

ధృతరాష్ట్రుడికి క్షత్రియ కన్య వల్ల పుట్టిన కుమారుడు క్షత్రియుడూ, రాజ్యాధికారీ అవుతాడు. కాని కుంతి రాచకన్య అయినా విదురుడు సూతుడు కావడం వల్ల సూత పుత్రునిగా యుధిష్ఠిరుని హక్కు దుర్యోధనుని హక్కు కంటె తక్కువదిగా నిరూపించబడే అవకాశం ఉంది. కేవలం బిడ్డల్ని పొందడమే ప్రయోజనమైతే భార్యతో దేవర న్యాయాన్ని అనుసరింపజేసి విదురుని ద్వారా సంతానాన్ని

పొందడం పాండురాజుకు చిన్నతనం కాదు. కాని రాజ్యాధికారం కోసమే పాండురాజు నియోగ పద్ధతిలో సంతానాన్ని పొందినపుడు ఆ విషయాన్ని దాచవలసే ఉంటుంది. అందువల్ల ఈ విషయం మహాభారతంలో స్పష్టంగా కాక సూచ్యంగానే చెప్పబడి ఉంటుందని రచయిత్రి భావించారు.

'ద్రౌపది' వ్యాసంలో ద్రౌపదితో వివాహం వల్ల పాండవులకు కలిగిన ప్రయోజనాలను వివరించారు. ద్రౌపదితో వివాహానికి ముందు పాండవులు తమ జాడ శత్రువులకు తెలియకుండా ఉండడం కోసం అజ్ఞాత జీవితం గడుపుతూ అసహాయులుగా, అనాథలుగా బ్రతికారు. ఆమెతో వివాహం వల్ల వారికి అందమైన భార్య లభించింది. గౌరవ ప్రతిష్ఠలు లభించాయి. ఇంద్రప్రస్థం లభించింది. వారి ఐకమత్యం నిలిచి ఉండడానికి ఆమె కారణమయింది. బాల్యంలో కుంతి పాండవులను సంరక్షిస్తే, వివాహానంతరం ద్రౌపది వారిని సంరక్షించింది అంటారు రచయిత్రి. ద్యూత పర్వంలోనూ పాండవులు మరింత సర్వనాశనం కాకుండా అపింది ద్రౌపదేనని, ఆమె విచక్షణతో అడిగిన రెండు వరాలు పాండవుల గౌరవాన్ని నిలబెట్టాయని అంటారావిడ. ద్రౌపది కూడా చిన్న చిన్న తప్పులు చేసినప్పటికీ అవి లెక్కించదగినవి కావని, ఆమె జీవితంలో ఎన్నో యాతనలు అనుభవించిందని చెప్పారు. 'నాథవతీ అనాథవత్' (నాథులు గల అనాథ వంటిది) గానే ఆమె జీవితం గడిచిందని బాధను వ్యక్తం చేశారు.

'మయసభ' వ్యాసంలో నాగజాతికి పాండవులకు మధ్య వైరం ఏర్పడడానికి, అది మూడు తరాల పాటు కొనసాగడానికి ఖాండవ దహనం ఎలా దోహదకారి అయిందో వివరించారు. తమ జాతికి చెందనివారితో తలపడేటపుడు ఎటువంటి యుద్ధనీతిని కాని దయా ధర్మాలను కాని ఆనాటి వారు ప్రదర్శించేవారు కారనడానికి ఆ ఘట్టాన్ని ఒక ఉదాహరణగా చూపించారు.

'పరధర్మో భయావహః' అనే వ్యాసంలో ద్రోణుడు, అతని కుమారుడు అశ్వత్థామ కూడా స్వధర్మాన్ని వదిలినవారేనంటారు రచయిత్రి. భగవద్గీతలో బ్రాహ్మణుడికి ఉండాలి అని చెప్పబడిన క్షమ, శాంతి మొదలైన లక్షణాలలో ఒక్కటీ ద్రోణుడిలో కనిపించదు అంటారు. ద్రోణుడు పాంచాల

రాజైన ద్రుపదునికి సహాధ్యాయి, మిత్రుడు. మిత్రభావంతో అతడు ద్రుపదుని రాజసభకు వెళితే ద్రుపదుడు అతడిని హేళన చేశాడు. దానిని భరించలేకపోయిన ద్రోణుడు తరువాతికాలంలో గురుదక్షిణ రూపంలో తన శిష్యుడైన అర్జునుని చేత ద్రుపదుని పరాభవింపచేశాడు. ద్రుపదుడితో సమానుణ్ణి అనిపించుకోవడం కోసం అతడి రాజ్యంలో సగభాగం తీసుకొని, అతడిని ప్రాణాలతో విడిచిపెట్టాడు. బ్రాహ్మణుడు ఒకరిని జయించి అతడి రాజ్యాన్ని లాక్కొని ఆ రాజ్యానికి రాజు కావడమనేది ఆనాటి సంప్రదాయానికి విరుద్ధం. అయినా అతడు స్వధర్మాన్ని విడిచిపెట్టాడు. అభిమన్యుణ్ణి అధర్మ పద్ధతిలో చంపేటపుడు కూడా ద్రోణుడిలో ఏ మాత్రం జాలి కనిపించదు. అయితే స్వధర్మానికి విరుద్ధంగా ప్రవర్తించినా మహాభారతంలో ద్రోణుని పాత్ర ఎక్కడా నింద్యంగాను, గర్హణీయంగాను చూపబడలేదు అంటారు రచయిత్రి.

ద్రోణుని కుమారుడు అశ్వత్థామ బ్రాహ్మణునిగా జన్మించాడే కాని బ్రాహ్మణునికి ఉండాల్సిన ఏ లక్షణమూ అతడిలో లేదు. శస్త్రాస్త్ర విద్యలను నేర్చుకోవడంలో అర్జునుని పట్ల స్పర్ధ వహించాడు. అయినా ఏనాడూ అతడితో సముడు కాలేకపోయాడు. పరాజయం తప్పదని అర్థమై ప్రాణాలు కాపాడుకోవడానికి మడుగులో తలదాచుకొన్న దుర్యోధనుని వద్దకు వెళ్ళి సమయం, సందర్భం చూసుకోకుండా బిగ్గరగా మాట్లాడి ఆ ప్రదేశం పాండవులకు తెలియడానికి కారణమైన అవివేకి. తీరా పాండవులు అక్కడికి రాగానే దుర్యోధనునికి అండగా నిలబడి పోరాడడం మాని పిరికివాడిలా పారిపోయాడు. పాండవులు వెళ్ళిపోయాక తొడలు విరిగి మృత ప్రాయుడై పడి ఉన్న దుర్యోధనుని వద్దకు వెళ్ళి తనను సేనాపతిని చేయమని, దీనికి పగ తీర్చుకుంటానని బలవంతపెట్టి సేనాపతిగా అభిషిక్తుడయ్యాడు. యుద్ధరంగంలో నిలిచి పోరాడకుండా రాత్రివేళ పాండవ శిబిరం మీద దాడి చేసి ధృష్టద్యుమ్నుడు, ఉప పాండవులు, ఇతర యోధులను సంహరించాడు. ఆ విధంగా రాత్రివేళ సంహరించడం తగదని కృపాచార్యుడు హెచ్చరించినపుడు అతడు బ్రాహ్మణ ధర్మాన్ని తానెప్పుడూ నేర్చుకోలేదని, క్షాత్రధర్మంలోనే పెరిగానని, బ్రాహ్మణ ధర్మానుసారం ప్రవర్తించమని చెప్పవద్దని అన్నాడు. నిజానికి అతడు క్షత్రియుడిలా రొమ్ము విరుచుకొని యుద్ధం చేయలేకపోయాడు.

బ్రాహ్మణత్వాన్ని పోగొట్టుకున్నా క్షత్రియత్వం అతడికి ప్రాప్తించలేదు. చివరికి పాండవుల చేతిలో అవమానానికి గురయ్యాడు. మరణం కంటె దుర్భరమైన చిరంజీవత్వాన్ని పొంది ఎవరూ ఆశ్రయం ఇవ్వని నిర్భాగ్యపు బ్రతుకు గడిపాడు. అశ్వత్థామ స్వధర్మాన్ని పరిత్యజించినా పర ధర్మాన్ని అందుకోలేకపోవడమే కాక తన భయంకరమైన నిర్దయతో కూడిన ప్రవర్తనతో గర్హణీయునిగా నిలిచాడంటారు ఇరావతి.

'నేను ఎవరిని?' వ్యాసంలో మహాభారతంలో పూర్తిగా పరాజితుడిగా, అసఫలుడిగా, అకృతార్థుడిగా మిగిలిపోయిన కర్ణుని వ్యక్తిత్వ దర్శనం చేయిస్తారు రచయిత్రి. తనతో పాటు లభించిన ధనం, కవచ కుండలాల గురించి పెంచిన తల్లిదండ్రుల వల్ల తెలుసుకొన్న కర్ణుడికి తాను క్షత్రియుడినని అర్థమయింది. దానిని నిరూపించుకోలేని నిస్సహాయునిగా మిగిలిపోయాడు. ఇష్టం లేకపోయినా జీవితాంతం సూతుడిగానే కొనసాగవలసి వచ్చింది. అందువల్ల కర్ణుడు అనుభవించిన మానసిక క్షోభను ఇరావతి విశ్లేషించారు.

దుర్యోధనునితో మైత్రి కారణంగా కూడా కర్ణుడు క్షత్రియుడు కాలేకపోయాడు. అంగరాజ్యం లభించినా అతడు కౌరవుల సభలోనే ఉండిపోయాడు. దుర్యోధనుడు తన తోబుట్టువుతోనో లేక కౌరవ వంశంలో పుట్టిన ఒక రాచకన్యతోనో కర్ణుడి వివాహం జరిపించలేదు. ఉద్యోగ పర్వానుసారం కర్ణుని వివాహం సూతకన్యతో జరిగింది. తర్వాత అతడి సంతానం వివాహ సంబంధాలు కూడా సూతవంశం వారితోనే జరిగాయి. కర్ణుడు, దుర్యోధనుడికి చాలా దగ్గరివాడు అయినా స్వామి భక్తుడైన సేవకుడు గానే ఉండిపోయాడని, వారిరువురు సమాన స్థాయిలో మిత్రులు కాలేదని అంటారు ఇరావతి. దుర్యోధనుడి ప్రేమ కంటె అతడు చేసిన ఉపకార భారంతోనే కర్ణుడు అణగిపోయాడంటారు.

ఏ సందర్భంలోనూ యుద్ధంలో కర్ణుడు అర్జునునికి సమవుజ్జీగా నిలవలేకపోవడానికి కారణాలను ఇరావతి వివరించారు. శరీర బలం, బుద్ధిబలం ఉన్నా పరిస్థితుల కారణంగా తాను రథ

విద్యను, శస్త్ర విద్యను అభ్యసించలేకపోయానన్న వాస్తవాన్ని కర్ణుడు తెలుసుకోలేకపోయాడని, తన కార్య క్షేత్రపు హద్దులను అతడు నిర్ణయించుకోలేకపోయాడని అంటారు.

ద్యూత పర్వంలో కర్ణుడు సామాన్య మానవ ధర్మాన్ని పాటించలేక హీనుడిగా నిరూపించబడ్డాడు అంటారు ఇరావతి. దుర్యోధనాదులకు ద్రౌపది వస్త్రాపహరణం చేయాలనే ఆలోచన మొదట లేదు. కర్ణుడు ద్రౌపదిని అవమానించడాన్ని బహిరంగంగా ప్రోత్సహించిన తరువాతే దుశ్శాసనుడు ఆ పనికి పూనుకొన్నాడు. అన్నదమ్ముల జగడంలో తల దూర్చవలసిన అగత్యం లేకపోయినా అందులో కలుగచేసుకోవడమే కాక పగ తీర్చుకుందామనే ధ్యాసతో అతడు వివేకాన్ని కోల్పోయాడని, కుల స్త్రీని అవమానించకూడదనే కనీస ధర్మాన్ని పాటించలేకపోయాడని ఆవిడ వివరించారు. చెడు పనులు చేయడంలోనైనా, మంచి పనులు చేయడంలోనైనా అతడు సామాన్య మానవుని హద్దుల్ని అతిక్రమించి ఏదో ఒక ప్రత్యేకత కనబరచాలని తపన పడడం కూడా ఇందుకు కారణమంటారావిడ. కుంతితో జరిగిన సంభాషణలో ''నేను కేవలం అర్జునుడిని మాత్రమే చంపుతాను. మిగతా పాండవులను వదలివేస్తాను'' అని వాగ్దానం చెయ్యడంలో కూడా ఇటువంటి అతే కనిపిస్తుంది అంటారు.

కృష్ణుడు పాండవుల పక్షంలో చేరమని కోరుతూ ఎన్ని రకాలుగా ప్రలోభపెట్టినా లొంగకుండా సున్నితంగా వాటిని తిరస్కరించిన సందర్భంలో మాత్రం కర్ణుడు ఒక అసాధారణ వ్యక్తిగా, నిజమైన మిత్రునిగా, దత్తు వచ్చిన కుటుంబం పట్ల ప్రేమ నిష్ఠలు కలవానిగా, ఎటువంటి లంచానికి లొంగని సేవకునిగా`ఇలా గుణోన్నతునిగా కనిపిస్తాడంటారు ఇరావతి.

ఇదే వ్యాసంలో రచయిత్రి శల్యుడు ధర్మరాజుకు ''కర్ణుడికి సారథిని అయి అతని తేజోభంగం కావిస్తాను'' అని మాట ఇచ్చిన సన్నివేశం అంతా అసహజంగా ఉన్నదంటారు. లోలోపల అతడు పాండవుల పక్షమే అయితే పాండవులు శల్యుడిని చంపేవారు కాదు. అర్జునుణ్ణి చంపి పారేస్తాను అని కర్ణుడు అన్నప్పుడు ఘోషయాత్ర సమయంలో, గో గ్రహణ సమయంలో అతడి వైఫల్యాలను శల్యుడు

ఎత్తి చూపడం కేవలం అతడికి కోపం తెప్పించి ఆవేశం కలిగించడం కోసమే నంటారు. ఆ తరువాత కర్ణుడికి, శల్యుడికి మధ్య జరిగిన సంభాషణ ప్రక్షిప్తమని ఆవిడ అభిప్రాయం. ఈ విధంగా రథికునికి ఆవేశం కలిగించేలా సారథి సంభాషించడం సహజం కావచ్చునంటూ అశ్వత్థామతో యుద్ధం సమయంలో అలసిపోయిన అర్జునుని శ్రీకృష్ణుడు చీవాట్లు పెట్టిన ఉదంతాన్ని గుర్తు చేస్తారు.

'కృష్ణ వాసుదేవుడు' వ్యాసంలో కృష్ణుని విష్ణుమూర్తి అవతారంగా కాక అసాధారణ మానవునిగా ఆమె దర్శించారు. కృష్ణుడు బుద్ధి కుశలుడు, దూరాలోచనపరుడు. అంతే కాని త్రికాలజ్ఞుడు, సర్వ శక్తిమంతుడు మాత్రం కాడు అంటారు. ఆయన ప్రేమిస్తాడు. బదులు తీర్చుకుంటాడు. ఆనందంతో నాట్యం చేస్తాడు. పాండవులు రాజ్యాన్ని పోగొట్టుకున్నప్పుడు దుఃఖాకులుడవుతాడు. కాని ఇవన్నీ చేస్తూ కూడా వాటిలో లిప్తుడు కాకుండా ఉంటాడు. ఆయన గీతను గానం చేసినవాడు మాత్రమే కాదు. గీతానుసారం జీవించినవాడు కూడా అంటారు.

మహాభారతాన్ని గమనించినట్లయితే కృష్ణుడు వ్యక్తిగత లాభం ఆశించి ఏ పనీ చేయలేదని అర్థమౌతుంది. అయితే 'వాసుదేవుడు' కావాలనే కోరిక మాత్రం అతడిలో ప్రబలంగా ఉన్నది అంటారు ఇరావతి. వసుదేవుని కొడుకు కావడం వల్ల అతడికి వాసుదేవుడు అనే పేరు వచ్చిందనడం సరి కాదు. వసుదేవునికి బలరాముడు, సారణుడు మొదలైన పుత్రులు కూడా ఉన్నారు. కానీ వారెవరూ వాసుదేవునిగా పిలవబడలేదు. దీనిని బట్టి వాసుదేవుడు అనేది పైతృక నామం కాదని, ఏదో విశేషమైన అధికారం కలిగిన వ్యక్తే ఆ బిరుదును తగిలించుకోగలడని స్పష్టమౌతున్నదని అంటారావిడ.

బౌద్ధ సాహిత్యంలో కృష్ణ వాసుదేవుడు దేవగబ్బ, అంధకవష్ణిల కుమారునిగా అభివర్ణించబడడం (అతడి తండ్రి వాసుదేవుడని చెప్పబడలేదు), జైన సంప్రదాయంలో దైవీ శక్తులు, పౌరుష ప్రతాప శక్తులు కలిగి వాసుదేవ బిరుదాంకితులైన వ్యక్తులు ప్రతి కాల విభాగంలోనూ ఉంటూ ఉంటారని చెప్పడం, మహాభారతంలో కృష్ణునితో పాటు శిశుపాలుడు, పౌండ్ర దేశపు రాజు కూడా

వాసుదేవునిగా పిలిపించుకోవడానికి పోటీ పడినట్లు వర్ణించబడడం మొదలైన అంశాలను ప్రస్తావించి వాసుదేవుడు అనేది బిరుదు అని సహేతుకంగా నిరూపించారు.

వాసుదేవ బిరుదుకు ఎవరు అర్హులు? ఏ ప్రత్యేకతలు కలిగి ఉంటే ఈ బిరుదు లభిస్తుంది? మొదలైన విషయాలు జైన వాఙ్మయంలో కానీ, మహాభారతంలో కానీ వర్ణించబడలేదు. శ్రీకృష్ణుడు ఈ పదవిని పొందడానికి నింగిని, నేలను ఏకం చేసేటంత ప్రబలమైన ప్రయత్నం చేశాడు. జీవితంలో అతడికి ప్రబలమైన కోరిక ఏదైనా ఉంటే అది వాసుదేవుడుగా గుర్తించబడడమే అనడంలో ఎటువంటి సందేహం లేదు అంటారు ఇరావతి.

భగవద్గీతలో శ్రీకృష్ణుడు అర్జునునికి ఇచ్చిన ఉపదేశంలోని మొదటి మూడు అధ్యాయాలు మాత్రమే మూల భగవద్గీతగా కనిపిస్తాయి అంటారావిడ. భగవద్గీతలోని తరువాతి అధ్యాయాలలో కనిపించే జగన్మిత్రత్వం, విశ్వకరుణ అనే భావనలు మహాభారతంలో మచ్చుకైనా కానరావని సోదాహరణంగా వివరించి ఆ అధ్యాయాలను ప్రక్షిప్తాలుగా నిరూపించారు.

చివరిదైన 'యుగాంతం' వ్యాసంలో మహాభారతంతో ఒక యుగం అంతమైందనే చిరకాలపు ఊహను సమర్థిస్తూ మహాభారత కాలంలో ఉన్నదేమిటి? ఆ తరువాతి కాలంలో (యుగంలో) వచ్చిన మార్పులేమిటి? అనే విషయాలను చర్చించారు. భారతంలో వర్ణించబడిన వర్ణ వ్యవస్థ, కుటుంబ వ్యవస్థ, సాంఘిక విలువలు, రాజకీయ పరిస్థితులను గురించి వివరించారు. భారత కాలంలో లేని విగ్రహారాధన, వ్యక్తి పూజ, భక్తి మార్గం తరువాతి కాలంలో ప్రచారంలోకి రావడాన్ని, మహాభారతంలో కనిపించే తాత్త్విక చర్చల్లోని దృఢత్వం, గాంభీర్యం తరువాతి కాలంలో కానరాకపోవడాన్ని విశ్లేషించారు.

మానవ జీవితం ఎలా గడుస్తుందో, ఎలా గడవాలో మహాభారతం చాలా స్పష్టంగానూ, సహజంగానూ వర్ణించింది. అసాధారణ సంఘటనలు జరగడం, వాటి దుష్ఫలితాల నుండి ఎవరి అనుగ్రహం వల్లనో రక్షించబడడం, అకస్మాత్తుగా చెడు మంచిగా మారిపోవడం వంటి కలలను

సృష్టించడం అందులో కనిపించదు. కర్తవ్య పాలన చెయ్యాలి అనే ఉపదేశం ఉంటుంది కాని దాని వల్ల సుఖం, సంపదలు లభిస్తాయి అనే ప్రలోభాన్ని కలిగించడం ఉండదు. మహాభారతం తరువాత ప్రారంభమై నేటి వరకు నిలిచి ఉన్న యుగంలో వెలువడిన సాహిత్యంలో ఇటువంటి వాస్తవికత కనిపించదు. బౌద్ధ వాఙ్మయం, శంకరాచార్యుల వారి బ్రహ్మసూత్ర భాష్యం, మరికొన్ని ఇతర కథలు మినహాయిస్తే మిగిలిన వాఙ్మయమంతా కలల ప్రపంచంలో బ్రతికే మనుష్యుల కోసం, జీవితమంటే భయపడి పలాయనం చేసే మనుష్యుల కోసం మాత్రమే సృష్టించబడినట్లు కనిపిస్తుంది. ఈ వాఙ్మయం నిరర్థకం కాకపోవచ్చు కాని మహాభారతంలో ఉండే పదును, చిరకాలం ఆలోచనామృతంగా నిలిచే అంశాలు ఏవీ దానిలో లేవు అంటారు ఇరావతి.

మానవ జీవితాన్ని గురించి ఏర్పరచుకొన్న తాత్త్విక దృక్పథంతో జీవితపు వాస్తవాల్ని నిర్భయంగా ఎదుర్కొన్న స్థితి నుండి పతనమై భక్తి మార్గం, వ్యక్తి ఆరాధనల వైపు సమాజం మళ్ళడానికి కారణాలు ఆలోచించమంటారు.

తన సునిశిత పరిశీలనా శక్తితో సూక్ష్మ దృష్టికి మాత్రమే గోచరమయ్యే అనేక అంశాలను వెలికి తీసి తన బుద్ధి నైపుణ్యంతో వాటిని విశ్లేషించి వ్యాస భారతాన్ని, భారత పాత్రలను సరిక్రొత్త కోణం నుండి దర్శింపజేసిన ప్రతిభాశాలి ఇరావతి. మూడు వేల సంవత్సరాల నాటి 'జయ' కావ్యాన్ని చదివి అందులో తన ప్రతిబింబాన్ని చూడగలగడం అదృష్టంగా ఆవిడ భావించారు. నిజానికి ఆవిడ 'యుగాంతం' ద్వారా ఆ కావ్యాన్ని భిన్న కోణాల నుండి ఎలా అధ్యయనం చేయవచ్చో, ఎలా భారత కథను, భారత పాత్రలను, భారత తాత్త్విక చింతనను అర్థం చేసుకోవాలో వివరించి పాఠకులను అదృష్టవంతులను చేశారని చెప్పాలి.

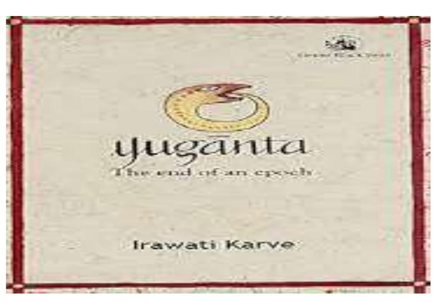

DREAM

Mr. K. Chandrasekhar

Lecturer in English

I do not remember
When I lost my book of dreams
I cannot recollect
When words were shorn of
Their magical meaning..
I dream-walked to my school
I dream-walked to our crop fields
I dream-walked to the rivulet
That flowed by our village
To play with the pebbly sand on its banks
I dreamed of science, mathematics,
History and geography
Kings and queens, poets and clowns
I saw in my dream the girl
Who sent me into a trance for a life
With her magical beauty of innocence
I met the girl in my dream
Who smiled like a flower
Spreading the fragrance of happiness
I saw in my dream the girl
Who stunned me with her intelligence
I saw in my dream the friends

Who kept me floating over the waters of time
My reading and learning
Have nourished my dreaming mind
I dream-walked into a job, into marriage
And into parenthood
Now at this end
I am dreaming of all my dreams
I am dreaming of dreamlessness
I am dreaming of helplessness
I am dreaming of an oldie
Struggling to come out of this dream called Life.

Critical Analysis of the poem " Dream" by ChatGPT

The poem Dream evokes a reflective journey through the stages of life, portrayed through the central metaphor of dreaming. It interweaves the dream world with the speaker's lived experiences, giving the poem a surreal yet deeply personal tone. Here's a critical appreciation:

Theme:

The central theme of the poem revolves around the interplay between dreams and reality. The poet narrates how dreams have been a constant companion from childhood to old age, influencing everything from education to relationships. The poem also touches on the inevitable decline that comes with old age and the looming presence of death, represented by "dreamlessness" and "helplessness."

Imagery:

The poet uses vivid imagery to transport the reader through various stages of life. For example, dream-walking to school, crop fields, and the rivulet presents a pastoral, almost nostalgic scene, evoking the innocence and simplicity of childhood. The image of the rivulet, in particular, symbolizes the flow of time and life, while the "pebbly sand" on its banks may represent the small, simple joys of youth.

The images of "kings and queens, poets and clowns" evoke the richness of the imagination, while the girl "who smiled like a flower" adds a layer of romantic idealism. The depiction of the girl who "stunned me with her intelligence" highlights the evolving nature of admiration, from beauty to intellect.

Structure and Tone:

The poem is written in free verse, which mirrors the fluidity of dreams and the passage of time. The lack of a fixed rhyme scheme or meter allows the poet to freely explore thoughts and memories. The tone shifts from nostalgic and whimsical in the earlier stanzas to somber and reflective towards the end. The transition from "dream-walking" into various life stages to "dreaming of dreamlessness" encapsulates the shift from youthful optimism to the inevitable confrontation with mortality.

Symbolism:

The book of dreams is a poignant symbol of the speaker's early aspirations and sense of wonder, which appears to have been lost with time. The recurring motif of "dream-walking" symbolizes how life seems to unfold unconsciously, with little control over its course, yet still driven by imagination and aspirations.

In the final lines, "dreaming of dreamlessness" symbolizes the speaker's acceptance of mortality. The contrast between the vibrancy of past dreams and the "helplessness" of the present suggests the disillusionment and resignation that accompany old age. Life,

in the end, is referred to as a dream itself, a fleeting, intangible experience from which one ultimately wakes up.

Emotional Resonance:

The poem resonates with a wide emotional range, beginning with wistfulness, moving through joy and love, and concluding with a deep sense of melancholy. There is a sense of regret, as seen in the lines about losing the “magical meaning” of words, and a sense of longing for the innocent, idealized dreams of youth. Yet, there is also an underlying acceptance of life’s impermanence.

Conclusion:

Dream is a reflective meditation on life, imagination, and the inevitable passage of time. Through its use of vivid imagery, symbolism, and shifting tone, the poem poignantly captures the arc of human life, from the innocence of childhood dreams to the quiet resignation of old age. It serves as a reminder of the ephemeral nature of both dreams and life itself, leaving the reader with a contemplative, bittersweet sense of the speaker’s journey.

The Illusion of 'I'

Sri. K. Chandrasekhar Rao
Lecturer in English

Where is the I

Except in language

I is a struggle to assert uniqueness

I is an element

That can never exist alone

I is dissolved in We

I is brought in to the world

I is brought up

I is propped by We

I is protected by We

I has to pass the tests

Given by We and They

I needs to answer many questions

And prove worthy of being I

I will collapse in the absence of We…

The Pilot

Dr. Santoshi

Lecturer in Botany

At Mumbai's Terminal 2 departure area, a car arrived, and a wheelchair was quickly brought out. Retired Wing Commander Ashok Ketkar was carefully transferred to the wheelchair. An airline attendant began pushing him toward the departure gate, triggering a flood of memories from his past.

While serving in the Air Force, Ashok had survived a plane crash but lost both his legs. A veteran of two wars, once soaring through the skies, he was now permanently bound to a wheelchair. However, every year, he travelled to Delhi to meet his old colleagues near India Gate for Republic Day celebrations, a tradition he had followed for years.

Yet, for the past few years, traveling to Delhi had become emotionally painful. His colleagues' children had respectable careers, many serving in the military or Air Force. In contrast, Ashok's only daughter, Bhargavi, had abandoned her studies in her second year of college to marry a man whose terminally ill mother wished to see his wedding before she passed away. Despite Ashok and his wife's strong objections, Bhargavi went ahead with the marriage, leading Ashok to cut ties with her. It had been five years since.

After completing check-in and security formalities, Ashok was escorted to the boarding gate. As per protocol, his wheelchair was brought in first, and he was seated in the front row. As the plane taxied to the runway, he looked outside and reminisced about his flying days. Overcome with emotion, his hands instinctively mimicked gripping a joystick. Tears streamed down his face.

Once the plane stabilized in the sky, Ashok requested water. A young boy approached him with a glass, surprising him. Just then, an announcement played over the speakers.

Pilot's Announcement:

"Dear passengers, welcome aboard Flight 6E 6028. Today, we have a very special guest—Retired Wing Commander Ashok Ketkar, seated in 1A. He heroically served India in two wars and played a crucial role in securing victories. Despite losing both legs in an accident, his fighter spirit remains unshaken. He lived by Air Force discipline, following orders even in his personal life. So much so that when his daughter married against his wishes, he severed ties with her. But a daughter never forgets her father...

Even after her marriage, Bhargavi continued to keep an eye on her father. After losing her mother-in-law shortly after marriage, she resumed her studies, graduated with top marks, and pursued a prestigious career. Today, despite going against her father's wishes in marriage, she has fulfilled his dream for her career."

Ashok was stunned. The passengers listened intently. Then came another announcement.

Pilot:

"Baba, you always wanted to see me become a pilot. That was your dream, right? Well, today, your dream has come true. This flight is being piloted by none other than your beloved Bhargavi—the very daughter you are angry with. And the little boy who gave you water! That's my son, Aditya—your grandson."

Ashok was overwhelmed with shock and joy. His tear-filled eyes looked at the boy, who smiled innocently. He picked Aditya up and hugged him tightly. Meanwhile, Bhargavi, holding a mic, walked toward him, tears streaming down her face.

Bhargavi:

"Baba, I’m sorry. I went against your wishes, but the circumstances left me no choice. And Baba, Rahul is a wonderful man—he now holds a high position in an MNC. We live in Delhi. When I heard from Mom that you were flying to Delhi today, I requested this flight assignment so I could see you. Baba, please forgive me. I am so proud of you. That’s why, today, as a commercial pilot, I salute you, a fighter pilot."

She stood at attention and saluted. The entire flight crew and passengers joined in. Then, she sat beside Ashok and hugged him, sobbing. Her tears soaked his shirt.

Aditya: …

A MEMORABLE HOLIDAY IN THE TOWN OF MC LEODGANJ

Beera Curie
Lecturer in Political Science

Mc Leodganj is a paradise for travellers who seek peace and adventure. The town, sitting in the lap of Dhauldhar range of Himachal Pradesh enchants us with its beauty and serenity. As we were travelling from South India, we preferred going to Amritsar prior to going to Mc Leodganj via Dharamshala.

Our stay in Amritsar was a memorable one seeing the enchanting Goden temple in all its glory. We visited Jallianwala Bagh remembering the lessons learnt in history. Starting our journey on a taxi early in the day and with a sumptuous Punjabi breakfast Kulchas and Parathas, we drove towards our destination. Though the journey was long, the beauty of the place with mustard farms and trees that almost shed their leaves for winter made the landscape enchanting.

As our journey began taking the long winding path towards Mc Leodganj which is at an elevation of 2,082 metres, it became more exciting. It was thrilling to watch the golden coloured snowcapped mountains in the sunset. The next three days, we spent watching places around Mc Leodganj.

A visit to the nearby beautiful Naddi viewpoint gave us a glimpse of the snowcapped mountains, the lush green valley and houses constructed on the terrain that looked awesome. From there, we travelled to Kangra Valley and to the ruins of Kangra Fort built by the royal Rajput family of Kangra State (the Katoch dynasty), which traces its origins to the ancient Trigarta Kingdom, mentioned in the Mahabharata epic. It is said to be the largest fort in the Himalayas and probably the oldest dated fort in India. The fort of Kangra resisted Akbar's siege in 1615. The temple within the Kangra fort is said to be one of the Shakti Peeths.

As the day ended, we further travelled to the Cricket Stadium in Chail which is the highest cricket ground in the world built in 1893 at an altitude of 2,444 metres by the then Maharaja Bhupinder Singh, a cricket lover. On our return trip back to Mc Leodganj, we took the ropeway from Dharamshala that gave us a beautiful view of the valley. We visited the Buddhist Monastery in Mc Leodganj that takes us into a peaceful world with a statue of Buddha in Dhyana and the hallway with intricate Buddhist art. I spent some time spinning the prayer wheels and dousing myself in the peace it provided. We walked through the uphill roads and winding streets of Mc Leodganj towards the hotel.

The second day began in the chill weather with a trip to the nearby places. We visited the Bagsu falls which is a trek of 700 metres uphill and provided a beautiful view of the valley. We walked to the colourful and bustling streets with several small shops that sold mostly woollen garments and traditional caps of Himachal and different artefacts representing Buddhist culture and several jewelleries made of semi-precious stone that could steal the hearts of young girls. An early 19th century Church was also a tourist attraction. A walk through the narrow lanes of Mc Leodganj was also enthusing with several shops filled with souvenirs, woollen shawls and stoles, replicas of statues of Buddha and jewelleries. The streets were filled with aroma of food especially of Tibetan culture.

The beauty of the place is that even the airport is quite unique providing a breathtaking view. The Dharamshala-Kangra airport has left us even more mesmerised with its view of the snowcapped Dhauladhar ranges. The place beckons you to come back and visit again.

The Golden Temple in Amritsar

A monument in memory of those who lost Lives in Jallianwala Bagh Incident in Punjab

Dhauladhar Ranges from Naddi Viewpoint

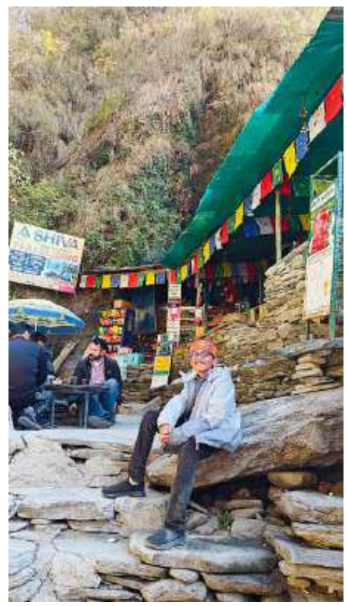

Trek to Bhagsunag water falls

Cricket Stadium at Chail, Himachal Pradesh

Kangra Airport

Spinning wheels at the Namgyal Buddhist Monastery in Mc Leodganj

మా గ్రామ దేవత

డా. పి. విజయలక్ష్మి
తెలుగు అధ్యాపకురాలు

మన ముచ్చట్లలో ఈరోజు మా ఊరి గ్రామ దేవత గురించి తెలుసుకుందాం. ప్రతి ఊరికి ఒక గ్రామదేవత ఉంటుంది. మా ఊరి గ్రామ దేవత పోలేరమ్మ. మా ఊర్లో మా చిన్నప్పుడు పెద్ద రావి చెట్టు, ఆ రావి చెట్టు కింద పల్లం లోకి ఓ చిన్న గుడి. వంగి గుడిలోకి వెళ్ళాలి, ఆ తర్వాత ఆ దాన్లో ఒక అమ్మవారి రూపం ఒక రాయి లానే ఉంటుంది. పెద్దరాయి మీద ఉంటుంది అమ్మవారి రూపం. అమ్మవారికి ఎదురుగా ఒక పోతరాజు. అది కూడా ఒక పెద్ద బండ నిలబెట్టి ఉంటుంది. ఆయన పోతురాజు అనేవారు. మా ఊరిలో అ ప్రాంతాన్ని పోలేరమ్మ గుడి సెంటర్ అనేవాళ్ళు. రావి చెట్టు కింద కూర్చొని అందరూ సాయంత్రాలు మంచి చెడు చెప్పుకుంటూ ఉండేవాళ్ళు. ఆ ప్రదేశం అంతా కూడా చాలా సందడిగా ఉండేది.

పోలేరమ్మ చాలా మహత్మ్యం కలిగినటువంటి దేవత అనేది మా ఊర్లో మా నమ్మకం. నాకు బాగా నచ్చింది ఏంటి అంటే ఆ గుడి దగ్గర గురువారం నాడు ఆదివారం నాడు ఆ రెండు రోజుల్లో ఎవరికి తోచినప్పుడు వాళ్ళు అమ్మవారికి సద్ది పెట్టేవాళ్ళు. సద్ది పెట్టడం అంటే ఇప్పటి తరానికి కొత్తగా అనిపించొచ్చు. నిండుకుండ అన్నం తీసి ఒక ప్లేట్ లో పెట్టి దానిపైన కొంచెం పెరుగు వేసేవాళ్ళు, అది ఎవరికీ కనిపించకుండా దానిమీద ఒక గుడ్డ కప్పే వాళ్ళు. దాంతోపాటుగా ఒక గ్లాసు మజ్జిగ ఇచ్చేవాళ్ళు.

ఆ సద్ది పెట్టడం అనేటువంటిది ఆడపిల్లలకి చాలా ఇష్టమైనటువంటి కార్యక్రమం. నాకైతే మరి ఇష్టమైనటువంటి కార్యక్రమం. నేను సద్ది పెట్టడానికి వెళ్లే రోజు చక్కగా తల స్నానం చేసుకుని కొత్త బట్టలు వేసుకొని మా అమ్మ నిండుకుండ అన్నం తీసి ఆ ప్లేట్లో పెట్టి దానిపైన ఒక చిన్న గుడ్డ కప్పేది. ఒక గ్లాసులో మజ్జిగ ఇచ్చేది వెనకాల మా తమ్ముళ్ళలో ఒకరు కొబ్బరికాయలు మరొకరు పళ్ళు

మోసుకుని వచ్చేవాళ్ళు. ఎక్కువ శాతం పిల్లలే వెళ్లే వాళ్ళు. పిల్లలు దగ్గర లేని వాళ్ళు, పిల్లలు మరీ చిన్న పిల్లలయితేనే పెద్ద వాళ్ళు వచ్చేవాళ్ళు.

గుడికి వెళ్ళిన తర్వాత ఆ గుడి చుట్టూ ఐదు ప్రదక్షిణలు చేయాలి. ఆ గ్లాసులో ఉన్నటువంటి మజ్జిగని వారు పోయడం అంటారు అంటే మనం ఎంత దూరం నడిస్తే అంత దూరం ఆ ప్రదక్షిణ చేసినంత సేపు మజ్జిగ ధారగా పోసుకుంటూ ఐదు ప్రదక్షిణలు అయిపోయిన తర్వాత, అమ్మవారి ఎదురుగా ఆ పెరుగు వేసినటువంటి అన్నం పెట్టేసి కొబ్బరికాయలు కొట్టేసి దండం పెట్టుకునేవాళ్ళు. గుడిలో ఒక పక్కన పెద్ద పెద్ద గంపలు, జల్లలు, పెట్టేవారు. జల్ల పేరు గంప పేరు. జల్లా అంటే చాలా పెద్దది కోళ్ళని కప్పేస్తూ ఉంటాము కదా అలాంటిది. గంప అంటేనేమో ఆ దానికన్నా చాలా చిన్నది. వాటిలో చక్కగా ఒక తెల్లటి పంచెల్ని తడిపి వేసేవాళ్ళు. అందరూ తీసుకెళ్లినటువంటి అన్నాన్ని వాటిలో వేసేవాళ్ళు. మొక్కులు ఉన్నవాళ్ళు ఎక్కువ పెరుగు ఇచ్చేవాళ్ళు. ఆ పెరుగు వేసి బాగా కలిపి, లేని వాళ్ళకి ఇంటిల్లి పాదికి సరిపోయేంత సద్ది పెట్టేవాళ్ళు. తర్వాత ఊరంతా తిరుగుతూ ప్రతి ఇంటికి వెళ్లి కలిపిన పెరుగన్నం తీసుకొని ప్రసాదంగా పంచేవాళ్ళు. అలాగా ఆ అమ్మవారి ప్రసాదంతో ఆకలిగా ఉన్న వాళ్ళకి కడుపు నింపడంజరిగేది. మన ప్రతి సాంప్రదాయం వెనుక మానవసేవే పరమార్ధంగా ఉంటుంది కదా! సంవత్సరంలో నాలుగు ఐదు సార్లు ఈ విధంగా సద్ది పెట్టడం చేసేవాళ్ళు. అది అందరికీ కూడా ఇష్టమైనటువంటిది. అందుకే అందరూ భక్తి పూర్వకంగా చేసేవాళ్ళు.

సద్దితో పాటుగా వసంతోత్సవం చేసేవాళ్ళు. వర్షాలు పడక అనావృష్టి వచ్చినపుడు వసంతోత్సవం చేసేవాళ్ళు. ఆ రోజే కప్పల పెళ్లి కూడా చేసే వాళ్ళు. అదీ పోలేరమ్మ దేవాలయం నుంచే మొదలవుతుంది. రెండు పెద్ద బావురు కప్పల్ని పట్టుకొచ్చే వాళ్ళు. ఒక మగ కప్ప, ఒక ఆడ కప్ప. అమ్మవారి ఎదురుగా రెండు బిందెల్లో పెట్టేసి వాటి రెండింటికి కూడా పసుపు స్నానాలు చేయించడం చేసేవాళ్ళు. అవి ఎగిరిపోకుండా చాలా కష్టపడే వాళ్ళు. అలాగా వాటన్నింటికీ అక్కడ స్నానాలు చేయించి అమ్మవారి దగ్గర పూజ చేయించి బాసికం కట్టేవాళ్ళు. మన కొబ్బరి ఆకు ఉంది కదా! కొబ్బరి ఆకుతోటి బిళ్ళ చేసి దానికి దారం కట్టేవాళ్ళు. అంటే పూర్వపు రోజుల్లో కొబ్బరి ఆకులతోటే బాసికం

చేసేవాళ్లట. తర్వాత మనకి ఇత్తడి,వెండి, బంగారు బాసికాలు వచ్చాయి. కానీ మొదట్లో ఉన్న ఆచారం ప్రకారం కొబ్బరి ఆకుతోటి ఒక బిళ్ళ లాగా తయారుచేసి దానికి పసుపు దారం దూర్చి కట్టి ఆ కప్పకి కట్టేవాళ్ళు. అదే విధంగా కంకణం కూడా కట్టేవాళ్ళు. రెండు కప్పలకీ కూడా కట్టేసి ఆ రెండు కప్పలకి అక్కడ వివాహం చేసేవాళ్ళు. తాళపత్రంతో చేసిన బిళ్ళను పూర్వం తాలిబోట్టుగా కట్టేవాళ్ళు. అదే విధంగా ఇక్కడ తాటాకుతో చేసిన బిళ్ళను మంగళ సూత్రం లాగా ఆ కప్ప మెడలో వేసి పెళ్లి చేసేవారు. ఆ తర్వాత ఆ కప్పల్ని వేపాకులు అంటే చల్లగా ఉండేటట్లుగా నీళ్ళు పోసిన ఊపిరాడేటట్లుగా చూసి వేపాకుల దాని చుట్టూ కట్టేసి వాటిని ఒక కావిడి బద్దకు ముందువైపు ఒక కప్ప వెనకవైపు ఒక కప్ప కట్టుకునే వాళ్ళు. అక్కడి నుంచి తప్పెట్ల తోటి కార్యక్రమం మొదలవుతుంది అంతా ఊరంతా తిరుగుతారు ఎవరి ఇంటి దగ్గరకు వచ్చినా ఆ కప్పలు రెండు తడిచేటట్లుగా బిందెలతోటి నీళ్లు పోసేవారు. అలాగే కప్పని తీసుకుని వస్తున్న వాళ్లు కూడా అంటే ఆ కప్పల కొత్త జంటని మోస్తున్న వాళ్లు కూడా భగవత్ స్వరూపులుగా భావించి వాళ్ళకి వారు పోసే వాళ్ళు. నీరు పోయడం అంటే నిండు బిందె నీళ్ళని వాళ్ళు వచ్చే దారిలో పోసి వాళ్ళు కాళ్లు కూడా తడిచేటట్లుగా పెట్టేసి బిందెలు బోర్లించి వాళ్ళకి నమస్కారం చేసుకునే వాళ్ళు. అది ఒక పవిత్ర కార్యం లాగా భావించి చేసేవాళ్ళు. ఆ తర్వాత వేరే బిందెల నీళ్లు ఆ కప్పల మీద పోసేవాళ్ళు. ఆ కప్పలు ఊరంతా తిరిగి మళ్లీ పోలేరమ్మ గుడి దగ్గరకు వచ్చిన తర్వాత ఆ కప్పలు రెండింటిని మళ్ళీ అమ్మవారి దగ్గర పెట్టి పూజ చేసి దాన్ని మళ్ళీ తీసుకెళ్లి ఏ చెరువులోనో వదిలి పెట్టేసేవాళ్ళు.

ఆ కప్పల పెళ్లి కార్యక్రమం అయిపోయిన తర్వాత వసంతోత్సవం మొదలు పెట్టేవాళ్ళు. వసంతోత్సవం మొదలుపెట్టేటప్పుడు వంటి కొమ్ము బొల్లావు అని ఒక చెక్కతో చేసినటువంటి ఒక్క కొమ్మున్నటువంటి ఆవు దూడ బొమ్మ ఉంటుంది. ఒక విషయం చెప్పాలి మీకు పోలేరమ్మ గుడిలో పూజారులు అంటే యాదవ కులస్తులే ఉండేవాళ్ళు. ఆ యాదవుల ఎవరైతే పూజారులుగా ఉన్నారో ఆ వంశానికి చెందిన వాళ్ళు ఆ ఒంటి కొమ్ము బొల్లావుని బయటికి తీసుకొచ్చేవారు. చెక్కతో చేసినటువంటి ఆ బొల్లావుని పసుపు నీళ్లతో స్నానం చేయించి శుభ్రంగా తుడిచి మళ్లీ పసుపు రాసి

బొట్లు పెట్టేవాళ్ళు. అది మొత్తం కూడా అక్కడ పూజారి వంశం ఉంటుంది కదా యాదవ వంశం వాళ్లే చేసే వాళ్ళు. వాళ్లే ఒక ప్రధాన కూడలి వరకు దానిని నెత్తి మీద పెట్టుకొని మోసుకొచ్చేవాళ్ళు. అలా మూసుకొని వస్తున్నప్పుడు తప్పెట్లు సందడి జనాలు బాగా తిరునాల్లాగా అనిపించేది. అందరూ కూడా ఇళ్ల దగ్గర నిండు కడవల తోటి నీళ్లు పట్టి రెడీగా ఉండేవాళ్ళు. ఆ నీళ్లను ఈ బోల్లావును నెత్తిన పెట్టుకున్నటువంటి వ్యక్తిని దైవ సమానంగా భావించి ఆయన కాళ్లు తడిచేటట్లుగా నీరు పోసే వాళ్ళు. వారు పోయటం అంటే అడ్డంగా ఆయన కాళ్ళ మీద నుంచి నీళ్లు పోయడం. అలా పోసి ఆ బిందెలు బోర్లించి హారతి ఇచ్చి నమస్కారం చేసుకునే వాళ్ళు. ఈ బోల్లావు ఊరేగింపు ప్రధాన కూడలి దాటిన తర్వాత పోలేరమ్మ వారి గుడి దగ్గర వసంతోత్సవం మొదలయ్యేది. ఆ వసంతోత్సవంలో పసుపు కలిపినటువంటి నీళ్లు ముందుగా అమ్మవారి మీద చల్లి, పోతరాజు మీద చల్లి అక్కడ ఉన్నటువంటి అందరి మీద చిలకరించిన తర్వాత అప్పుడు గుడి బయటకు వచ్చాక వసంతోత్సవం మొదలవుతుంది.

వసంతోత్సవం అంటే కొత్తగా చెప్పేది ఏమీ లేదు ఇప్పటి తరంలో హోలీ అన్నట్టు అన్నమాట. హోలీలో బోలెడన్ని రంగులు కలుపుకొని పోసుకుంటారు. బోల్డన్ని రంగులు పూసుకుంటారు. కానీ అక్కడ పసుపు మాత్రమే వాడతారు. పసుపు వేపాకు కలిపినటువంటి నీళ్లు పోసుకుంటారు. అది కూడా ఒక సైంటిఫిక్ రీజన్ అంతే ఏం లేదు. ఇప్పుడు రంగుల వల్ల బోలెడన్ని ఇబ్బందులు వస్తున్నాయి కదా! అలాంటి ఇబ్బంది ఏమీ లేకుండా కేవలం పసుపు వేపాకు కలిపిన నీళ్లు మాత్రమే పోసుకునే వాళ్ళందరూ కూడా. అలా వసంతోత్సవం మొదలయ్యేది ఈ బోల్లావు ఊరిలో ఊరేగిస్తూనే ఉంటారు వెనకాల వసంతోత్సవం మొదలవుతుంది. ఈ ఆవు వెళ్లిన దారిలో వారుగా నీళ్లు పోస్తూ ఉంటారు. తర్వాత వీళ్ళందరూ ఒకళ్ళ మీద ఒకళ్ళునీళ్ళు చల్లు కుంటూ ఉంటారు. ప్రతి వాకిలి ప్రతి మనిషి కూడా తడిచేవాళ్ళు. ఒకవేళ ఎవరైనా అనారోగ్యంతో గనుక ఉంటే వాళ్ళు తడవకూడదు అనుకుంటే ప్రత్యేకంగా వెళ్లి కొంచెం నీళ్లు వాళ్ళ మీద చిలకరించి వచ్చేవాళ్ళు. అప్పటి వరకూ భక్తి వెల్లివిరిస్తే, ఇప్పుడు అదంతా అందరికి సరదా ఆటగా మారుతుంది. ఇల్లు వాకిళ్లు అన్ని తడిచిపోయి

ఉంటాయి. ఎవరైనా తాళం వేసి దూర ప్రదేశాలకు పెళ్లి వాళ్ళు రారు అనుకున్నప్పుడు ఆ వాకిలినితడపమని పిల్లల్ని పంపేవాళ్ళు. మేము చెంబులతో నీళ్లు తీసుకుపోయి ఆ వాకిళ్ళు తడిపేవాళ్ళం. అది బాగా సరదా మాకు ఎందుకంటే అక్కడ ఎవరు మనల్ని ఎన్ని నీళ్లు పారబోసినా ఏమనరు అలాగే ఎంత బురద చేసినా ఏమనరు. కాబట్టి పిల్లలకు ఆటవిడుపు.ఇలా సాయంత్రం అయ్యేసరికి ఊర్లో ఎక్కడా కూడా పొడి ప్రదేశం అనేది లేకుండా ప్రతి వాకిలి ప్రతి బజారు తడిచి ఉండేది. సాయంత్రం అయ్యేసరికి లేదా సాయంత్రం పూజ ముగిసేలోపు వర్షం కుండపోతగా కురిసేది. అంతా ఆ తల్లి మాహత్మ్యమే అని నమ్మే వాళ్ళం. ఇది ఎవరో చెప్తే విన్నది లేదా చరిత్రలో చదివింది కాదు. నేను కళ్ళారా చూశాను చాలాసార్లు. నాకు ఊహ తెలిసిన దగ్గర్నుంచి నేను ఆ ఊర్లో ఉన్నంతకాలం చూశాను. అలాగా వర్షం బాగా పడేది దానికి కృతజ్ఞతలుగా మళ్ళీ తర్వాత వచ్చేటువంటి ఆదివారం రోజు అందరూ పోలేరమ్మకి సద్ది పెట్టేవాళ్ళు.

ఇలా ప్రతీ కార్యక్రమం ఊర్లో ఏదన్నా వివాహాది కార్యక్రమాలు జరిగిన లేకపోతే ఏదైనా కొత్తగా కొనుక్కున్న కొత్త పంట వచ్చినా లేదా కొత్త ఉద్యోగం వచ్చిన కొత్తగా వేరే ప్రాంతాలకు వెళ్లే వాళ్ళైనా అమ్మవారికి చెప్పే బయలుదేరే వాళ్ళు అమ్మవారికి చెప్పకుండా ఎవ్వరూ కూడా ఊరు వదిలిపెట్టి వెళ్లడం అనేది చేసేవాళ్ళు కాదు. ఆ గుడి చాలా చిన్నగా ఉండేది అది గుడి అని చెప్పడం కూడా కుదురేది కాదు ఎందుకంటే ఒక మనిషి మాత్రమే పట్టే విధంగా ఉండేది. అలాంటి దేవాలయాన్ని తీసి మళ్లీ ఒక పెద్ద దేవాలయాన్ని కట్టారు ఇప్పుడు. అక్కడ అమ్మవారి ప్రతిష్ట చేశారు. ఇప్పటికీ కూడా అమ్మవారి మహత్యము అలాగే జరుగుతోంది. అయితే వారసత్వాన్ని కొనసాగించే వాళ్ళు తగ్గిపోయారు. దాని మీద ఉండే నమ్మకం పోయిందా తెలియదు. ఊర్లో చాలామంది లేకపోవడం ఉద్యోగాల కోసం అని పరాయి దేశాలకు వలస పోవడం వీటన్నింటి వల్ల ప్రజల రాక కొంత తగ్గిందనే చెప్పవచ్చు. కానీ ఇప్పటికీ కూడా వైభవంగా మాత్రం అక్కడ పూజాది కార్యక్రమాలు జరుగుతున్నాయి. దసరా నవరాత్రి ఉత్సవాలు పోలేరమ్మ దేవాలయంలోనే జరుగుతున్నాయి. సద్ది కార్యక్రమం కాని, వసంతోత్సవాలు కాని జరిగితే ఊరు మొత్తం ఒక తాటిపై నడిచినట్టు ఉండేది.

కాలం మారిపోయింది పరిస్థితులు మారిపోయాయి. రాజకీయాలు పల్లెల్లోకి ప్రవేశించి దేవుళ్ళ మీద దేవాలయాల మీద నమ్మకాల మీద భక్తుల మీద కూడా పడిపోయి ఎవరికి వాళ్లుగా అయిపోవడం జరుగుతుంది. కానీ ఇప్పటికీ కూడా చల్లగా ఆ గ్రామంలో ప్రజలందరూ ఉంటున్నారు అంటే మాత్రం ఆ గ్రామ దేవత పోలేదమ్మ కృప అని మాత్రం నేను చెప్తాను. నేను ఇప్పటికీ వెళ్లి దర్శించుకుంటాను. తప్పకుండా అక్కడ మొక్కు చెల్లించుకుంటాను. ఏది అనుకున్న కానీ నాకు అక్కడ సఫలమవుతుంది. నాకే కాదు ఎవరికైనా సఫలమవుతుంది. ఎందుకంటే గ్రామదేవత అంటే కన్నతల్లి. కన్నతల్లి ఎవర్ని కూడా కష్టపెట్టదు కదా! అందువల్ల ఏమనుకున్నా అక్కడ అవుతాయి తప్పనిసరిగా అమ్మ ఆశీర్వచనం మన అందరి మీద ఉంటుంది.

వ్యక్తి అధ్యయన పద్ధతి

[CASE STUDY METHOD]

డా.డి. ధాత్రి కుమారి

తెలుగు అధ్యాపకురాలు.

పరిచయం:

"వ్యక్తి అధ్యయన పద్ధతి" ని విద్యా మనో విజ్ఞాన శాస్త్రములో విద్యార్థుల వ్యక్తిగత అధ్యయనం కొరకు రూపొందించబడింది. ఈ పద్ధతి వైద్యశాస్త్రం నుంచి స్వీకరించబడింది. ఈ పద్ధతిని అసాధారణ ప్రవర్తనగల విద్యార్థులను అధ్యయనం చేసి వారి అసాధారణ ప్రవర్తనకు. పరిష్కారము కనుగొనుటకు, చికిత్స చేయుటకు మనోవిజ్ఞాన శాస్త్ర నిపుణులు, మనో రోగ చికిత్సకులు ఉపయోగిస్తారు.

ఒక వ్యక్తిని కాని, సంస్థను గాని లేదా ఒక పరిశీలనా సన్నివేశాన్ని గాని వేరు పరచి నిశితంగా పరిశీలించడం ఈ పద్ధతిలో విశేషము.

ఈ పద్ధతిని విద్యలో ఉపయోగించుటకు గల కారణము:

విషమ యోజనకు (అస్థిరమైన ప్రవర్తన), అపమార్గమునకు లోనైన విద్యార్థుల ప్రవర్తనా సమస్యలపై సమగ్ర సమాచారాన్ని సేకరించుటకు ఈ పద్ధతిని అధికంగా ఉపయోగిస్తారు..

లక్షణాలు:

పిరికిగా వుండుట, అబద్ధాలాడుట, సిగ్గుపడుట, విపరీతంగా వ్యాకులత చెందుట, న్యూనతా భావానికి లోనవుట, చదువులో వెనుకబడి వుండుట మొదలగునవి.

నిర్వచనాలు:

"వ్యక్తి అధ్యయనము ఒక వ్యక్తి యొక్క సమగ్రమైన విశ్లేషణ" వ్యక్తి సర్దుబాటు సమస్యలను వివరించటం దీని ముఖ్యాంశం. - స్ట్రాంగ్ & ట్రాక్స్ లర్

"ఒక వ్యక్తి సమస్యను లోతుగా విశ్లేషించి, సమగ్రంగా పరిశీలించి, రోగ నిర్ధారణ (diagnosis) చేసి చికిత్సను అందించటమే వ్యక్తి అధ్యయన పద్ధతి. ఒక వ్యక్తికి సమస్యలు ఏర్పడుటకు దారి తీసిన పరిస్థితులను వివరించుటకు ఈ పద్ధతిలో ప్రాముఖ్యతనిస్తారు. - ముర్రీ & థార్న్

పై అంశాల ఆధారంగా ఒక వ్యక్తి యొక్క ముఖ్యమైన అంశాలను నిశితంగా విశ్లేషించి లోతుగా పరిశీలించి నివేదించుటను వ్యక్తి అధ్యయనం అనవచ్చును.

సామాన్యముగా విద్యార్థులలో ఉండే సమస్యలు:

- సర్దుబాటు సమస్యలు
- వ్యక్తిగత సమస్యలు
- విద్యా విషయక సమస్యలు
- మూర్తిమత్వ సమస్యలు

- ప్రవర్తనా సమస్యలు

1.సర్దుబాటు సమస్యలు:

వ్యక్తి కొన్ని పరిస్థితులకు అనుగుణ్యంగా తన ప్రవర్తనను మార్చుకోలేకపోవడం వలన ఏర్పడే సమస్యలివి.

ఉదా: ఒక పాఠశాల నుండి మరొక పాఠశాలకో లేదా ఒక ఊరినుండి మరో దూరప్రాంతానికో మారినపుడు విద్యార్థి క్రొత్త అలవాట్లకు సర్దుకోలేక ఇబ్బందిపడుట.

2. వ్యక్తి గత సమస్యలు:

వ్యక్తికి సంబంధించిన సొంత సమస్యలు.

ఉదా: పేదరికం, భాష తెలియక పోవడం, శారీరక లోపాలు ...

3. విద్యా విషయక సమస్యలు:

చదువులో సామాన్యంగా వెనుకబడి యుండుట లేదా లేదో ఒక సబ్జెక్టులో వెనుకబడియుండుట. దీనికి అనేక కారణాలు ఉండవచ్చు. ప్రజ్ఞాభేదాలు, విద్యనభ్యసించుటలో భౌతిక వసతులు అందరికీ సమానంగా లభింపకపోవుట మొదలైన అంశాలు ఈ కోవలోకి వస్తాయి.

ఉదా: అన్ని పాఠ్యాంశాలలో లేదా గణితంలో లేదా ఇంగ్లీషులో వెనుకబడుట.

4. మూర్తిమత్వ సమస్యలు:

వీటివలన వ్యక్తి తనంతట తానే బాధననుభవిస్తాడు. ఇతరులకు చెప్తేగాని అర్థంకాదు.

ఉదా: న్యూనతా భావం, పొడవు, పొట్టి సమస్యలు, భయం, బిడియం, సిగ్గు, పిరికి తనం మొ.

5. ప్రవర్తనా సమస్యలు:

వ్యక్తి తన ప్రవర్తన చేత ఇతరులను బాధపెట్టుట.

ఉదా: దొంగతనం, ఇతరులను హింసించుట, దౌర్జన్యం. అబద్ధాలాడుట.

ఈ సమస్యలలో దేనితోనైనా విద్యార్థి ఇబ్బంది పడినపుడు ఆ విద్యార్థిని సమగ్రంగా పరిశీలించి, వాటి కారణాలు తెలుసుకొని, తగు సూచనలు చేసి అతడిలో సక్రమ మార్పు తీసుకు రావటాన్ని వ్యక్తి అధ్యయన పద్ధతి (Case Study) అంటారు.

వ్యక్తి అధ్యయన పద్ధతిలో అనుసరించవలసిన అంశాలు:

- ఒక వ్యక్తిని సమగ్రంగా అధ్యయనం చేసే ఈ పద్ధతినుపయోగించాలంటే వ్యక్తికి సమస్యలుండాలి.
- ఈ సమస్యలతో వ్యవహరించు వారిని గుర్తించుటకు రోగ నిర్ధారణ, చికిత్స, పద్ధతులను ఉపయోగిస్తారు.

- విషమ యోజనకు గురైన వ్యక్తిని సర్దుబాటు చేసి అతణ్ణి మామూలు వ్యక్తిగా మార్చుట.
- ఈ పద్ధతి ఒక కళ. దీనిని నిర్వహించుటకు మంచి నైపుణ్యం కావాలి. సుశిక్షక వ్యక్తులు మాత్రమే సమస్యాత్మక వ్యక్తిని దారిలోకి తెస్తారు.

వ్యక్తి చరిత్రలోని దశలు:

'అల్ పోర్ట్' కేస్ స్టడీని మూడు పద్ధతులలో వివరించారు.

1. పిల్లవాని ప్రస్తుత మానసిక పరిస్థితిని గమనించుట.
2. అతని గతచరిత్రతో పాటుగా భవిష్యత్తు అభివృద్ధిని తెలుసుకొనుట. దీని ద్వారా చిన్నప్పటి అతని ప్రవర్తనను తెలుసుకొనుట.
3. ప్రస్తుత పరిస్థితిని అలాగే వదలివేస్తే భవిష్యత్తులో అతడు ఎలా వుంటాడు అనే దానిని అంచనా వేసి పిల్లవానికి ట్రీట్ మెంట్ మొదలుపెట్టుట.

వీ.టి.కే. 'గుడ్' (V.T.K. Good) ఈ క్రింది సోపానాలను పేర్కొన్నారు.

- అన్వేషించ వలసిన సమస్యను గుర్తించుట.
- సమస్యతో సంబంధమున్న సమాచారమును సేకరించుట.
- ప్రస్తుత సమస్యకు దారితీసిన కారణాలను నిర్ధారించుట.
- నివారణ లేదా సర్దుబాటు చర్యలను చేపట్టుట.

- నివారణా చర్యల ఫలితాన్ని బట్టి తదుపరి చర్యలను నిర్ణయించుట.
- సూచనలు ఫలవంతముగా ఉండినచో వాటిని మరకొంత కాలం అమలు చేయవచ్చు.
- వ్యక్తిలో వచ్చిన మార్పులను ఆఖరు వరకు చూచి తర్వాత అభిప్రాయమును వ్యక్తము చేయవచ్చును.

పై అంశాలన్నింటితో ఒక సమగ్రమైన రిపోర్టును వ్రాయటం వ్యక్తి సమగ్ర పరిశీలన అవుతుంది.

వ్యక్తిని గురించిన పరిశీలనలో సేకరించవలసిన విషయాలు:

1. వ్యక్తిని గూర్చిన పూర్తి వివరాలు: విద్యార్థి లేదా వ్యక్తి పేరు, తండ్రి పేరు, కులం, మతం, పుట్టిన తేది, చిరునామా, ఏ తరగతి.

2. సమస్యకు సంబంధించిన వివరాలు: సమస్య స్వభావాన్ని పేర్కొనటం సమస్యను ఎప్పుడు గుర్తించిందీ. సమస్యను పరిష్కరించుటకు తీసుకున్న చర్చలు మొదలగునవి.

3. కుటుంబ సమస్యల వివరాలు: కుటుంబములోని ఆర్థిక, సామాజిక, మానసిక పరిస్థితులు.

4. విద్యార్థి పట్ల తల్లిదండ్రుల అభిప్రాయాలు: వ్యక్తి అలవాట్లు, పైఖరులు, క్రమశిక్షణ మొదలైన వానిపట్ల గల అభిప్రాయాలు.

5. పరిసరాల ప్రభావం: అతని ఇంటి పరిసరాలు, (గృహ వాతావరణం) ఇరుగు పొరుగు వారి సమాచారం మొ. తెలుసుకొనుట.

6. సమవయస్కులు, స్నేహితుల వివరాలు: ఇంటివద్ద మరియు పాఠశాలలో స్నేహితులను గురించిన సమాచారం.

7. సాధారణ ప్రవర్తన: చురుకుదనం, సహకారం, ఏకాగ్రత, ఆత్మ విశ్వాసం, ఉద్వేగ స్థితి మొ. వ్యక్తికి ఏ మేరకు ఉన్నవో తెలుసుకొనుట.

8. శారీరక పరీక్ష: భౌతిక. ఆరోగ్య సమాచారం ఉదా: ఎత్తు, బరువు, మాట మొదలగునవి.

9. అభిరుచులు: వ్యక్తిగతమైన, వృత్తిపరమైన, సామాజికమైన అభిరుచుల సమాచారం.

10. వినోద కార్యక్రమాలు: వ్యక్తికి లభించే వినోద సౌకర్యాల వివరాలు.

11. విద్యార్థి క్రమశిక్షణ: ఇంటిలో, పాఠశాలలో మరియు ఇతరత్రా ప్రదేశాలలో ... మొ.

12. విద్యార్థి పాఠశాలలో సాధించింది: పాఠశాలలో విద్యార్థి స్థానం, వైఫల్యాలు, ప్రత్యేకంగా సాధించిన ప్రగతి మొదలగు వాటి సమాచారం. మరియు ఇంటి యందుండే సాంస్కృతిక పరమైన అంశముల వివరాలు.

పరిశీలనలో సహాయపడే అంశాలు:

- విద్యార్థి డైరీలు, పుస్తకాలు, ఉత్తరాలు.
- ప్రత్యక్ష పరిశీలనం ముఖ్యంగా భేటీ, వివిధ సన్నివేశాల్లో నేరుగా పరిశీలన.
- పాఠశాలలో రికార్డులు, అనగా విద్యార్థి ప్రణాళికకు సంబంధించినవి. అనగా ప్రవేశిక రికార్డులు, ప్రగతి పత్రాలు, దిన దిన క్రమాభివృద్ధి పత్రాలు, వ్యక్తి సంఘటన రచనలు, లక్ష్యాత్మక పరీక్షలు మొదలగునవి.
- మౌఖిక పరీక్షలు, మానసిక పరీక్షలు & శోధికలు (Inventories)

వ్యక్తి పరిశీలనలో ఉపయోగించే పద్ధతులు:

పరిశీలనా పద్ధతి, ఇంటర్వ్యూ పద్ధతి, వ్యక్తి వాంగ్మూలాలు, గృహాలు దర్శించుట, లక్ష్యాత్మక, సాధిత పరీక్షలు, మానసిక పరీక్షలు.

వ్యక్తి అధ్యయన పద్ధతివలన ప్రయోజనములు:

1. ఉపాధ్యాయునకు:

బోధనలో విద్యార్థులలో ఎదురయ్యే వ్యక్తిగత సమస్యలకు, విద్యా విషయక సమస్యలకు, మూర్తిమత్వ సమస్యలకు, ప్రవర్తనా సమస్యలకు కారణాలు తెలుసుకొని తగు సర్దుబాటు చేయుటకు ఉపయుక్త మగును. మరియు విద్యార్థుల శక్తి, సామర్థ్యాలను బట్టి, అభిరుచులను బట్టి వారికి భవిష్యత్తులో ఉపయుక్తమయ్యే విధంగా సక్రమ మార్గ దర్శకత్వాన్ని ఇవ్వవచ్చును.

పాఠశాలకు:

విద్యార్థుల అసాధారణ ప్రవర్తన వల్ల ఏర్పడే సమస్యలను పరిష్కరించవచ్చు. ఫలితంగా ప్రవర్తనా సమస్యలు, క్రమశిక్షణా రాహిత్యం పరిపాలనా సమస్యలు లేకుండా పాఠశాల నిర్వహణ సక్రమంగా జరుగుతుంది.

తల్లిదండ్రులకు:

తల్లిదండ్రులు తమ బిడ్డలలో ఉండే ఆసాధారణ ప్రవర్తనను గుర్తించి, వారి యెడల తగు శ్రద్ధ తీసుకుని, నివారణోపాయాలను సూచించి సాధారణస్థితికి తీసుకొని రావటానికి వీలు కలుగుతుంది. అవసరమైతే చికిత్స చేయించవచ్చు. అది విద్యార్థికి అభిరుచి వున్నరంగంలో ప్రోత్సహించి వృద్ధిలోనికి తీసుకురావటానికి సహాయ పడుతుంది.

సాధారణ ఉపయోగాలు:

- వ్యక్తి ప్రవర్తన ప్రత్యేక లక్షణాలను అధ్యయనం చేయుటకు ఈ పద్ధతి ఒక్కటే ఉపయోగపడును.
- వ్యక్తి సమస్యల పట్ల సమగ్రమైన అవగాహను పొందవచ్చు.
- పిల్లల ఆరోగ్య పరిస్థితులు భవిష్యత్తులో ఎలా ఉంటాయో ఊహించవచ్చు.
- విద్యార్థి /వ్యక్తి స్వభావాన్ని చక్కగా అర్థం చేసుకోవచ్చు.
- ముందు ముందు సరియైన విద్యా విషయక పథకాలను ఆలోచించేందుకు

- వ్యక్తి మూర్తిమత్వ లక్షణాలను తెలుసుకొనుటకు.
- వృత్తి ఎంపిక గురించి నిర్ణయించుటకు.
- వ్యక్తి జీవితములో సర్దుబాటు కావటానికి అవసరమైన నివారణా చర్చలను చేపట్టడానికి.

పరిమితులు:

- ఈ పద్ధతి ఆత్మాశ్రయం కలిగినది కాబట్టి సుశిక్షితమైన ప్రయోక్తలు సమాచారాన్ని సేకరించకున్నచో సొంత అభిప్రాయాలు చోటు చేసుకునే అవకాశముంది.
- అధిక సమయం తీసుకుంటుంది. వ్యక్తితో అనేక సమావేశాలు జరిపితే గాని విషయున్ని పూర్తిగా సేకరించలేము.
- ఈ పద్ధతి వలన ఫలితాలను (అందరికీ) సాధారణీకరించలేము.
- వ్యయంతో కూడుకున్నది.
- సేకరించిన విషయాలను మానసిక శాస్త్రరీతిగా విశ్లేషణ చేసి సరియైన కారణాలు తెలుసుకోలేకపోవుట.
- సమస్యకు కారణాలను కచ్చితంగా తేల్చుట కష్టం. కావున ఈపద్ధతిలో పేర్కొన్న నివారణ చర్యలు వ్యక్తి సమస్యను పరిష్కరించునని చెప్పలేము.
- కొంతమంది విషయంలో గత సమాచారాన్ని సేకరించటం కష్టమౌతుంది. ఒక్కోసారి తప్పుగా నమోదు చేసి వాస్తవాలను విరూపణ చేయవచ్చు.

- విచారణ చేసే వారిలో సరిమైన జ్ఞాపక శక్తి, పరిశీలనా శక్తి, విచక్షణా జ్ఞానం లేకపోవడం, సరియైన విషయ సేకరణ పద్ధతులు తెలియక పోవటం.
- పూర్తిగా చాలా కాలము అధ్యయనం చేసినప్పుడే పరిశీలన మంచి ఫలితాలనివ్వగలదు. కొద్దిపాటి పరిశీలనంలో సరియైన ఫలితాలు లభించవు.

ముగింపు:

పైన చెప్పిన విధంగా ఈ విద్యా మనోవిజ్ఞాన పద్ధతిలో సాధారణంగా కొన్ని లోపాలు ఉన్నప్పుటికీ దీనికి ప్రత్యేక స్థానం కలదు. వ్యక్తి యొక్క లోతైన సమగ్ర విశ్లేషణకు మరియు వ్యక్తుల ఆసాధారణ ప్రవర్తనకు పరిష్కార మార్గాలను సూచించుటకు, విద్యార్థుల అనేక రకాల సమస్యలను పరిష్కరించుటకు ఉపాధ్యాయునికి వ్యక్తి అధ్యయన పద్ధతి ఎంతగానో ఉపకరిస్తుంది.

ఉపయుక్త గ్రంధ సూచి

విద్యా మనోవిజ్ఞాన శాస్త్రం – తెలుగు అకాడమీ ప్రచురణ.

విద్యా మనోవిజ్ఞాన శాస్త్రం - డా. ఎ.యస్. రామకృష్ణ .

రాజకీయ తంత్రం - 'పలనాటి వీర చరిత్ర'

Mr. B. LALITABABU

Lecturer in Political Science.

కవిసార్వభౌముడు, ఆగమజ్ఞాననిధి, బహుశాస్త్ర పారంగతుడు అయిన శ్రీనాథుడు రాసిన ద్విపద కావ్యం 'పలనాటి వీర చరిత్ర'. తెలుగులో ఇది మొట్టమొదటి వీరగాథాకావ్యం. ఈ కావ్యాన్ని శ్రీనాథుడు బాలచంద్రుడి మృతి వరకూ వ్రాసాడని చెప్తారు. పల్నాటి వీర చరిత్ర కావ్యాన్ని శ్రీనాథుడు మాచర్ల చెన్నకేశవస్వామికి అంకితమిచ్చాడు! మాచర్ల పలనాటిలోదే!

'జనులెల్ల భక్తిచే చదువుట కొరకు''ద్విపదలో రాశానన్నాడు. ఈ పలనాటి చరిత్రను పిచ్చుకకుంటులు ప్రచారం చేసారు. శ్రీనాధుడు 'నారికురుపు'చే బాధపడుతూ మాచెర్లలోని చంద్రికావంక నదిలో స్నానం చేస్తే ఆ రోగం మాయమైందట! కలలో చెన్నకేశవస్వామి కనిపించగా ఈ కావ్యం రాసాడని జనం చెప్పుకునే మాట! పల్నాటి వీర చరిత్రకు మహాభారతానికి పోలికలున్నాయి. దాయాదుల మధ్య పోరు, వ్యసనాలు, అజ్ఞాతవాసాలు, అభిమాన్యుడు బాలచంద్రుల సామ్యం వంటివి సమానమే.అందుకే పల్నాటి వీర చరిత్రను 'పల్నాటి భారతం' అంటారు.

ఇందులోని బ్రహ్మనాయుడు సంఘ సంస్కర్త. సహపంక్తి భోజనానికి ఆద్యుడు ఇతడే! ఈ పలనాటి చరిత్ర రెడ్డిరాజుల కాలంనాటి సాంఘిక పరిస్థితులకు అద్దం పడుతుంది. ఆనాటి ఆటల విశేషాలు, వధువుల అలంకరణలు, వాద్య విశేషాలు, జానపద గాయకులు మొదలైన సంచారమంతా పలనాటి వీరచరిత్రలో దొరుకుతుంది. ఈ ద్విపద కావ్యంతో ప్రౌఢకవి, పండిత కవి అయిన శ్రీనాధుడు ప్రజాకవి అయ్యాడు.పల్నాటి యుద్ధం ఆంధ్రదేశంలో ఎంతో ప్రాచుర్యం పొందిన యుద్ధం అయినప్పటికీ సమకాలీన శాసనాలలో గానీ, ఆ తరువాత శాసనాలలో గానీ ఈ యుద్ధం యొక్క ప్రస్తావన ఎక్కడా లేదు. శాసనాలలో పేర్కొనక పోయినా ఈ యుద్ధం జరగలేదని భావించుటకు వీలులేదు.

క్రీడాభిరామంలో పలనాటి యుద్ధ గాథలు పేర్కొనటమే గాక ఓరుగల్లు నగరంలో వీరచరిత్రను గానం చేయటం, అక్కడి యువకులు ప్రేరణ పొందటం, ఓరుగల్లు ఇళ్లలో పలనాటి యుద్ధ చిత్రాలు చిత్రించబడి ఉండటాన్ని వర్ణిస్తుంది.

పల్నాడు' అనే ఎందుకు పిలుస్తారు

పల్నాడు అనే పేరు రావడానికి అనేక కారణాలు ప్రచారంలో ఉన్నాయి. తొలుత పల్లవులు పాలించిన ప్రాంతం కాబట్టి పల్నాడు అన్నారని కొందరు, పలు గ్రామాల సమూహం కనుక పల్నాడు అయ్యిందని ఇంకొందరు చెబుతున్నారు. అయితే తెలుగునాట వెల్నాడు, పోల్నాడు, వేగినాడు, కోర్నాడు ఇలా అనేక పేర్లున్నాయి. వాటికి ప్రత్యేకతలు కూడా ఉన్నాయి. పల్నాడు కూడా అదే పరంపరలో వచ్చిందనే అభిప్రాయం ఉంది. నాడు అంటే ప్రాంతం కాబట్టి 'వలనాడు' అనేది కాలక్రమేణా పల్నాడుగా స్థిరపడిందని పండితుల ఊహ.

పల్నాటి చరిత్ర, మహాభారతాన్ని ఎందుకు పోలివుంది?

అన్నదమ్ముల మధ్య వైషమ్యాలు విషయంలో పలనాటి చరిత్ర మరియు భారతం మధ్య సామ్యము ఉన్నది. అయితే పలనాటి చరిత్ర లో నలగామరాజు, నరసింహ రాజు ఇద్దరు ఒక తల్లి బిడ్డలు. మలిదేవ రాజులు ముష్వురూ ఒక తల్లి బిడ్డలు. ఈ అయిదుగురకు తండ్రి ఒక్కడే. వీరి మధ్య యుద్ధం కోడిపందాలు మూలంగానూ నాగమ్మ కుట్ర మూలంగా భారతంలో శకుని లాగా ద్వేషాలు రగిలించి యుద్ధానికి కారణభూతు రాలయ్యింది.

యుద్ధం కూడా రాజ్య భాగం కోసమే జరిగింది. బాలచంద్రుని మరణానికి అభిమన్యుని మరణానికి కొంచెం సామ్యమున్నది. చివరకు నలగాముడొక్కడే ఇరు పక్షాల లో మిగులగా నాగమ్మ తన చేసిన తప్పును ఒప్పుకొని పశ్చాత్తాపం ప్రకటించి విరక్తి చెంది సన్యాసినిగా మిగిలినది. బ్రహ్మ నాయుడు కులమత భేదాలను రద్దుచేసి, కొత్త యుగానికి నాంది పలికాడు.

పల్నాటి చరిత్ర ఇలా మొదలు...

మాహిష్మతిని రాజధానిగా చేసుకుని నర్మదా నదీ తీరంలో హైహయ రాజ్యం ఉండేది. ఆ రాజ్య వంశానికి చెందిన అనుగు రాజు తన శరీరంపై మచ్చలు తొలగించుకోవడం కోసం దక్షిణ భారత యాత్ర చేస్తారు. ఆయన్ని అలుగురాజు అని కూడా అంటారు. కృష్ణా నది వెంబడి పయనించి పలు చోట్ల నదీ స్నానాలు చేస్తూ సాగుతున్న క్రమంలో మాచర్ల సమీపంలోనూ, ఆ తర్వాత అమరావతి ప్రాంతంలోనూ ఆయన నదీ స్నానం చేయడంతో మచ్చలు తొలగిపోయాయని పల్నాడు చరిత్రకు సంబంధించిన పుస్తకాల్లో ఉంది.

అదే సమయంలో అనుగురాజుని దేశ బహిష్కరణ చేసినందున, ఆయన వెలనాడు ప్రాంతానికి వచ్చి ఉంటారని కొందరు పేర్కొన్నారు. ఆనాటికి వెలనాడు రాజ్యం ప్రస్తుతం బాపట్ల సమీపంలో ఉన్న చందోలు కేంద్రంగా పాలన సాగించేది. వెలనాటి చోడుల పాలనలో బాపట్ల సమీపంలోని సముద్ర తీరం నుంచి నల్లమలలో ఉన్న అహోబిలం వరకూ ఈ రాజ్యం విస్తరించి ఉండేది.

వేంగి చాళిక్యులు, చోళులకు కూడా సరిహద్దు రాజ్యంగా ఉండడంతో నిత్యం యుద్ధాల తాకిడి ఉండేది. చివరకు కాకతీయ సామ్రాజ్యం ఆవిర్భవించడంతో వారికి సామంత రాజులుగా 11 వ శతాబ్దం నాటికి 2వ గొంకరాజు పాలనలో వెలనాడు ఉండేది. ఆ సమయానికి అనుగు రాజు కూడా తన మచ్చలు పోయిన తర్వాత ప్రస్తుతం గురజాలగా పిలుస్తున్న ప్రాంతంలో తాత్కాలికంగా స్థావరం ఏర్పాటు చేసుకున్నారు.

ఆ సమయంలో జొన్న కంకులు విషయంలో ఓ రైతుకి అనుగురాజుకి తగాదా వస్తుంది. ఆ రైతు స్థానికంగా ఉండే రాజ ప్రతినిధులకు ఫిర్యాదు చేస్తారు. వారు ప్రశ్నించేందుకు వెళ్లిన సమయంలో అనుగురాజు అనుచరులు వారిపై దాడికి దిగుతారు. చివరకు సమస్యని ఆ భటులు గొంకరాజుకి మొరపెట్టుకుంటారు.

అనుగురాజు తన వద్ద సైన్యం లేదు కాబట్టి మల్లయుద్ధానికి రావాలని గొంకరాజుని కోరడం, ఆయన అంగీకరించడంతో బాహాబాహీకి సిద్ధమవుతారు. అప్పుడు అనుగురాజు తరుపున దొడ్డపనాయుడి కొడుకు పేరినీడు బరిలో దిగి గొంకరాజు తరుపున వచ్చిన చందోలు వీరులను ఓడిస్తారు. మల్లయుద్ధంలో గెలిచిన అనుగురాజుకి గొంకరాజు కుమార్తె మలిదేవి అని పిలిచే అంబని ఇచ్చి వివాహం చేస్తారు.

రేచర్ల వంశానికి చెందిన పేరినీడు, బ్రహ్మనాయుడు సోదరులు కావడం విశేషం. అంతేగాకుండా అనుగరాజుకి తొలుత పిల్లలు లేకపోవడంతో దొడ్డపనాయుడి పెద్దకొడుకు పెద్దన్నను దత్తత తీసుకుంటారు. ఆ తర్వాత మలిదేవికి నలగామరాజు పుట్టాడు. వారితో పాటు ఇతర భార్యల సంతానం కూడా ఉంటారు. అనుగురాజు ఆ తర్వాత గురజాల ప్రాంతంలో అరణం కింద దక్కిన 5 ఊర్లకు రాజు అవుతాడు.

పల్నాడు యుద్ధం నేటికీ ప్రత్యేకమే

అనుగురాజుకి దత్తుడిగా ఉన్న పెద్దన్న నాయుడికి వారసత్వం దక్కదు. పెద్దన్న తండ్రి దొడ్డపనాయుడు అనుగురాజు దగ్గర మంత్రిగా ఉంటారు. కానీ మంత్రి కొడుకుని దత్తత తీసుకోవడంతో తనకే రాజ్యం దక్కాలని పెద్దన్న నాయుడు ఆశిస్తారు. ఈ వారసత్వ విషయంలో నలగామరాజు తో పాటుగా నరసింహ, మలిదేవుల మధ్య కూడా మనస్పర్థలు వస్తాయి.

ఈ నేపథ్యంలో ఇరు వర్గాలకు బ్రహ్మనాయుడు, నాగమ్మ చెరోవైపునా నాయకత్వం వహిస్తారు. ప్రస్తుతం కారంపూడిగా పిలుస్తున్న కార్యంపూడి కేంద్రంగా క్రీ. శ 1176 నుంచి 1182 వరకూ యుద్ధం జరిగినట్టుగా చరిత్ర చెబుతోంది. దానినే పల్నాటి యుద్ధంగా భావిస్తారు.

ఈ యుద్ధంలో గెలిచింది నాయకురాలు నాగమ్మ అని కొందరు కీర్తిస్తే, కాదు పల్నాటి బ్రహ్మనాయుడు అంటూ ఇంకొందరు కొనియాడుతూ ఉంటారు. నేటికీ మాచర్ల ప్రాంతంలో బ్రహ్మనాయుడిని ఆరాధిస్తుంటే, గురజాలలో నాగమ్మని పూజిస్తారు.

నాగమ్మ ప్రస్థానం వెనుక కూడా అనేక ప్రచారాలున్నాయి. ప్రధానంగా నాగమ్మ తన భర్తను కోల్పోయిన తర్వాత మేనమామ ఇంటికి గామాలపాడు వస్తుంది. ఆమె పుట్టినిల్లు తెలంగాణాలో ఉన్న కొండగట్టు సమీపంలోని ఆరవిల్లి. వారి పొలాన్ని చెరువు తవ్వకం పేరుతో స్వాధీనం చేసుకునే ప్రయత్నం జరగడంతో ఆమె ప్రతిఘటిస్తుంది. ఆ తర్వాత రాజుకి వ్యతిరేకంగా జరిగిన యుద్ధంలో ఆమె ముందు నిలుస్తుంది.

బ్రహ్మనాయుడి వ్యూహాలను ఛేదిస్తూ తన ప్రభువు నలగామరాజునూ, రాజ్యాన్నీ ఆమె కాపాడిందని చెబుతారు. ఆమె తండ్రి రామిరెడ్డి, మామ జగ్గిరెడ్డిని బ్రహ్మనాయుడు మట్టుబెట్టినా ఆమె కత్తిపట్టి యుద్ధం చేసిన ధీరురాలిగా కొనియాడుతారు. ఆమె చొరవ కారణంగానే నలగామరాజు రాజ్యం ముక్కలు కాకుండా అడ్డుకుందని చెబుతారు.

నేటికీ పిచ్చుకగుంట్ల వారు ఊరూరా తిరుగుతూ చెప్పే కథలో నాగమ్మనే కీర్తిస్తారు. యుద్ధంలో బ్రహ్మనాయుడు చనిపోయినట్టు చెబుతారు

కోడి పందేలు - పల్నాటి భారతం

మలిదేవరాజు వివాహ వేడుకల్లో భాగంగా ఏర్పాటు చేసిన కోడి పందాల్లో ఓడిపోవడంతో మాచర్ల రాజ్యాన్ని కోల్పోయారు. ఒప్పందం ప్రకారం మలిదేవుడు, బ్రహ్మనాయుడు, రాజపరివారం ఏడేళ్లు అరణ్య వాసం వెళ్లారు. అయితే, వనవాసం ముగిశాక తిరిగి రాజ్యం అప్పగించే విషయంలో ఏర్పడ్డ తగాదాలు పల్నాటి యుద్ధానికి దారితీశాయి. దీంతో గురజాలకు నాగమ్మ, మాచర్లకు బ్రహ్మనాయుడు నాయకత్వం వహిస్తారు. రాజ్య భాగం విషయంలో దాయాదుల మధ్య యుద్ధం

జరగడం, కోడిపందాలు, వనవాస ఘట్టాల వంటి సామీప్యతతో చరిత్రకారులు దీన్ని మహాభారత యుద్ధంతో పోలుస్తూ 'పల్నాటి భారతంగా' తమ రచనల్లో పేర్కొన్నారు.

పరోక్షంగా ఇది నాగమ్మ, బ్రహ్మనాయుడు పాటించిన వీరశైవం, వైష్ణవ మతాలకు మధ్య జరిగిన పోరాటంగా మరికొంతమంది చరిత్రకారులు అభివర్ణించారు. "పాలి వారి మధ్య గొడవ, మహాభారత యుద్ధానికి పోటీ అన్నట్టుగా తయారైంది. రాజ్యం చిన్నదే, ఒక జిల్లా అంత విస్తీర్ణమే, కానీ ఈ యుద్ధంలో అన్ని ప్రాంతాల వారు పాల్గొన్నారు" అని చరిత్ర పరిశోధకులు డాక్టర్. మలయశ్రీ అన్నారు.

కారంపూడి వద్ద 1178-1182 మధ్య కాలంలో పల్నాటి యుద్ధం జరిగినట్టుగా రాయలసీమ ప్రాంత ప్రముఖ పరిశోధకులు 'పండిత అక్కిరాజు ఉమాకాంతం' తన రచనల్లో తెలిపారు. యుద్ధంలో నాగమ్మ చేతిలో బ్రహ్మనాయుడు మరణించారని ఒక వాదన కాగా, యుద్ధానంతర వైరాగ్యంలో ఆయన గుత్తికొండ బిలంలోకి వెళ్లారన్నది మరోవాదన.

పల్నాటి యుద్ధం ముగిశాక బ్రహ్మనాయుడి అనుచరులు కాకతీయ మొదటి ప్రతాపరుద్రుని సేవలో చేరారు. ఈ విషయాన్ని ధ్రువపరిచే తామ్రపత్ర శాసనం ఒకటి 'జర్నల్ ఆఫ్ ఆంధ్రా హిస్టారికల్ సొసైటీ' లో ప్రచురితమైందని కాకతీయ యూనివర్సిటీ చరిత్ర విభాగం రిటైర్డ్ ప్రొఫెసర్ హైమావతి 'బీబీసీ'తో చెప్పారు. అయితే, యుద్ధం తర్వాత నాగమ్మ ఏమయ్యారనే విషయంలో ప్రామాణికమైన చారిత్రక ఆధారాలు లభించలేదు.

సామాన్య మహిళ నుంచి రాజ్యానికి మంత్రిగా నాగమ్మ:

సాధారణ మహిళ నుంచి పల్నాడు రాజ్యానికి మంత్రి స్థాయికి నాగమ్మ ఎలా ఎదిగారన్న దానిపై ఆసక్తికరమైన కథనం ఒకటి జానపద గాథల్లో ఉంది. ఆ గాథ ప్రకారం..

వేట నుంచి తిరిగి వస్తున్న పల్నాడు రాజు 'అనుగురాజు', అతని రాజపరివారానికి నాగమ్మ జిట్టగామాలపాడులో ఆతిథ్యం ఇచ్చారు. దీంతో భవిష్యత్తులో తాను కోరినప్పుడు ఏడు ఘడియలు (168 నిమిషాలు) మంత్రిగా పనిచేసేలా రాజుగారి నుంచి రాజపత్రం (వరం) పొందారు నాగమ్మ.

అనుగురాజు తర్వాత అతని కొడుకు 'నలగామరాజు' పాలన చేపట్టారు. రాజపత్రంతో నలగామరాజు వద్ద ఏడు ఘడియల కోసం మంత్రిగా పదవీ బాధ్యతలు చేపట్టారు నాగమ్మ. ఆ సందర్భంలో ఏర్పడ్డ విభేదాలతో పల్నాడు ప్రాంతం గురజాల, మాచర్ల రాజ్యాలుగా విడిపోయింది.

గురజాల కేంద్రంగా నలగామరాజుకు మంత్రిగా నాగమ్మ, మాచర్ల రాజు మలిదేవరాజుకు మంత్రిగా బ్రహ్మనాయుడు కొనసాగారు. సతీసహగమనం పాటిస్తున్న రోజుల్లో, మహిళ గడపదాటని కాలంలో, స్త్రీ స్వేచ్ఛకు నాగమ్మ నిదర్శనంగా నిలిచారు'

జిట్టగామాలపాడులో నాయకురాలి తండ్రి రామిరెడ్డి చెఱువు తవ్వకంపై బ్రహ్మనాయడి ఆజ్ఞ దిక్కరించడం, ఆ గొడవలో ఆమె మేనమామ జగ్గారెడ్డి మరణించడం, ఆ తరువాత బ్రహ్మనాయుడు ఆమె తండ్రినీ వధించడం ఆమె పగబట్టడానికి లోలోపల ఉన్న రగిలిన అతి ముఖ్య వ్యక్తిగత కక్ష కారణం.

ఆ కాలంలో ఆమె గొప్ప వీర వనిత, రాజకీయా ప్రజ్ఞురాలు. వీర శివ భక్తురాలు. అయినా, ఆమె బ్రహ్మనాయుడిని ముఖాముఖి భౌతికంగా ఎదుర్కోవడం కష్టం, కనుక మానసిక దాడి, రాజకీయ ప్రజ్ఞా పాటవాలను ఉపయోగించి, రాజ్య విభజన రేపి పగ తీర్చుకుంది అనే అభిప్రాయం కలిగింది.

బ్రహ్మనాయడు వీర వైష్ణవ మతం విష్ణు భక్తుడు. చెన్నకేశవ స్వామి ఆరాధికుడు. విష్ణు అంశ అనీ అంటారు. మాచర్ల చుట్టుపక్కల ఒక 30-40 మైళ్ల వ్యాసార్థంలో ఊళ్ళల్లో చెన్నకేశవ స్వామీ ఆలయాలు ఉంటాయి. అలాగే, వీరభద్ర స్వామి ఆలయాలు ఉంటాయి.

నాగమ్మ ఆతిథ్య సేవలకి సంతసించి, నలగాముని తండ్రి అనుగురాజు ఇచ్చిన 7 ఘడియల(7x24 నిమిషాలు) మంత్రి వరం ఉపయోగించుకుని, నలాగాముని దగ్గర తన ప్రతిభాపాటవాలు చూపి మంత్రిగా కుదురుకుంది.

ఇక్కడినుండి నాయకురాలు, బ్రహ్మనాయడి ఎత్తుకు పైఎత్తుల రాజకీయ పోరు మొదలై పల్నాడు.. నలగామునికి గురజాల మరియూ, సవతి పిల్లలు అయిన మలిదేవాదులకి మాచర్ల గా విడిపోయింది. వీరి ఇద్దరి అధికార, వ్యక్తిగత, రాజకీయ పోరు,పగ నలగాముని తప్ప, మిగతా పల్నాటి వీరులు అందరినీ తుడిచిపెట్టేసింది.

నాగమ్మ వలన సవతి సోదరుల మధ్య పల్నాడు యుద్ధం ఎందుకు వచ్చింది? సంగ్రహంగా అర్ధం కావాలి అంటే అనుగురాజు గురించి, బ్రహ్మనాయడు గురించి కొంత తెలుసుకోవాలి.

అనుగురాజు హైహాయలు వంశజుడు.10వ శతాబ్దిలో త్రిపుర ప్రాంతంలో పాలించిన సహస్రార్జునుడుకి 7వ తరం. పూర్వీకుల శాప విమోచన నిమిత్తం ఉత్తరాది నుంచి దక్షిణాన కృష్ణా తీరానికి వచ్చిన వారు. వీరికి చాళుక్యులకీ సంబంధబంధవ్యాలు ఉన్నాయి.

అనుగురాజు దక్షిణాదిన వెలనాటి గొంకరాజు కుమార్తె మైలమాదేవిని పెళ్లి చేసుకుని ఆరణంగా వచ్చిన పలనాటిలోని 300 గ్రామాల పాలించాడు(1147 వరకు). ఈ అనుగురాజుకి చాలా ముందు కూడా హైహాయలు(1103–1134 వరసగా చాగి బేతరాజు, వీరకాముడు, రెండోవ బేతరాజు, రాజరాజు) పలనాడుని పాలించారు.

అనుగురాజు కుమారులలో పెద్ద నలగామరాజు మొదటి భార్యకి, నరసింగ రాజు రెండో భార్యకి, పెద్ద మలిదేవుడు, చిన మలిదేవుడు ఇద్దరూ మూడోవ భార్య మైలమ్మకి కలిగారు.   పలనాడు రాజ్యం మలిదేవుల తల్లి మైలమ్మకి(3వ భార్య) ఆరణం కింద వచ్చినది.

అనుగురాజు ప్రధాన మంత్రి దొడ్డ నాయుడు(బ్రహ్మనాయడు తండ్రి), అదే పదవి బ్రహ్మనాయుడికి వచ్చింది. బ్రహ్మనాయుడు రామానుజమతాన్ని స్వీకరించాడు. పెద్ద రాణి/మొదటి భార్య కొడుకు 13 ఏళ్ళ పెద్దవానిగా నలగాముడు రాజుగా, మలిదేవుడు యువరాజుగా బ్రహ్మన్న పెట్టీ, వారి తరుపున పాలన చేశాడు.

పల్నాడు రాజ్యం బ్రహ్మనాయుడి కనుసన్నల్లో పాలన సాగుతున్నపుడు నాయకురాలు నాగమ్మ వీర శైవమతం పాటించేది. నాయకురాలు నాగమ్మకి నాలగాముని తండ్రి(అనుగురాజు) ఒకప్పుడు ఇచ్చిన 7 ఘడియల మంత్రి వరాన్ని ఉపయోగించి, తన పగ తీర్చుకోవడానికి యుక్తిగా వీరి మధ్య ప్రవేశించింది. నలగాముని ఆదరణ, నమ్మకం చూరగొంది. మంత్రిణిగా కుదురుకుంది.

పెద్దోళ్ళు అనుగురాజు, దొడ్డ నాయుడు ఇద్దరూ మరణించిన తరవాత, నాయకురాలు మంత్రిణిగా నలాగాముడు బ్రహ్మన్నని అనుమానించి నిరాదరించడం, యువరాజు మలిదేవునినీ కారాగారం చేయటానికి ప్రయత్నం చేయడం లాంటి పరిణామాల మధ్య, సవతి అన్నదమ్ములు నలగాముని, మలిదేవుల మధ్య నాగమ్మ ప్రేరణతో రాజ్య పంపకం గొడవ మొదలు అయింది.

బ్రహ్మనాయడు రాజ్య విభజనకు నిర్ణయించాడు. రాజ్య విభజనకి నాగమ్మ మొదట ఒప్పుకోలేదు. నలాగాముని మీద ఆమె గట్టి పట్టుకీ, అతనికి ఆమె మీద ఇంకా ఎక్కువ నమ్మకానికీ ఇదే పెద్ద అవకాశము అయింది. చివరికి విభజనకు ఒప్పుకుంది. బ్రహ్మనాయడి నిర్ణయంతో పలనాడు రెండు రాజ్యాలుగా చీలిపోయింది.

సవతి అన్నదమ్ముల్లో నలగాముడు అందరికన్నా కేవలం పెద్దవాడు అనే కారణంతో రాజుగా ఉన్నా, ఆసలు పల్నాడు రాజ్యం వచ్చింది మలిదేవుని తల్లి మైలమ్మకి పుట్టింటి నుండి ఆరణం కింద. ఈ కారణం వల్లే బ్రహ్మనాయడు రాజ్యాన్ని నలగాముని, మలిదేవుల మధ్య దర్మంగానే విభజించాడు అనిపించింది.

గురజాల నుండి నాలగాముని తరుపున నాయకురాలు పాలనా, ఇటు మలిదేవాదుల తరుపున మాచర్ల(మహాదేవ చర్ల) నుండి బ్రహ్మనాయడి పాలనా. ..ఆహాలు, కోపాలు, పగ, ప్రతీకారం తీవ్రంగా ఉన్న సమయంలో, కోడి పందెం ఏర్పాటు ఆలోచన బ్రహ్మనాయునిదే. నాగమ్మని బయటకు పంపాలి, మళ్లీ ముందువలే కలిసి పాలన చేయాలి అనేది బ్రహ్మనాయడి వ్యూహం. ఎవరు ఓడితే వారు రాజ్యం వదిలేయాలి, వనవాసం వెళ్ళాలి అనేది నిబంధన. నాగమ్మ యుక్తిగా తన కోడికి విషపు కత్తి కట్టించింది.

కపట కోడిపందెంలో బ్రహ్మనాయుడి కోడి ఓడడంతో ఒప్పందం ప్రకారం బ్రహ్మనాయడు, మలిదేవాదులు రాజ్యం వీడి వనవాసం చేయాలి. కొన్నేళ్లు చేశారు. పూర్తి చేయలేదు. రాజ్యం తిరిగి ఇమ్మని అడిగాడు. నిబంధనలు పూర్తి చేయలేదు కనుక రాజ్యం తిరిగి ఇవ్వడానికి నలగాముడు ఒప్పుకున్నా నాయకురాలు ఒప్పలేదు.

ఇద్దరి మధ్య ప్రతీకారపు పాలనలతో చివరికి అంతిమ యుద్దానికి దారితీసారు. నలగామునికి సవతి సోదరులతో యుద్ధం ఇష్టంలేదు అయినా నాగమ్మ పట్టులోనుండి బయటపడలేదు. నాయకురాలు చుట్టుపక్కల రాజ్యాలనుండీ ఎక్కువ సైన్యాన్ని సమీకరించి, యుద్దానికి ముందు సంధికి పంపింది. సంధి కుదిరి, శాంతి సూచికగా అంతా కలసి కూర్చుని తినేబోయే సమయంలో బ్రహ్మనాయడు కొడుకైన బాలచంద్రుడు వచ్చి యువ దుందుడుకుతనంతో మాట్లాడిన మాటల వల్ల ఇరువైపులా ఆహం రేగింది.

గొడవ మొదటికే తెచ్చి ఓ రకంగా అంతిమ యుద్దానికే కారకుడయ్యాడు అనే అనిపించింది. ఇరువైపులా భీకర సంగ్రామంలో బాలచంద్రుడు మహాభారతంలో అభిమన్యడు వలే పోరాడాడు, ఆ రీతిలోనే దివికేగాడు. భార్య మాంచాల భర్తతో సతీ సహగమనం చేసింది.

బ్రహ్మనాయుడుకి నాయకురాలికి మధ్య చివరిగా జరిగిన ముఖాముఖి పోరులో, ఆడ మనిషిని యుద్ధంలో వధించ కూడదు అని వదిలేశాడు అని అంటారు. చివరికి యుద్ధంలో ఆమే జయించిందీ, నలాగామునితొ కలిసి యుద్ధ క్షేత్రం వీడిందీ. బ్రహ్మనాయుడు ఒక బిలంలోకి అనుచరులతో కలిసి వెళ్లి విష్ణు అంశలో ఇక్యం అయిపోయాడు అని చారిత్రికుల ఉవాచ.

అంతిమంగా అరివీర పల్నాటి వీరులు అందరూ పోయి నలగాముడు, నాయకురాలు నాగమ్మ, బ్రహ్మనాయుడు కొంతమంది తన అనుచరులు/సైన్యంతో మిగిలారు. ఆమె తన పగ తీర్చుకుంది. అందరినీ కోల్పోయి నలగామ రాజు ఒక్కడు మిగిలాడు. రాజ్య పాలన చేశాడు.

వీరుల గుడిలో పూజలు

కారంపూడిలో యుద్ధం జరిగిన ప్రదేశంలో మరణించిన వీరుల పేరుతో గుడి ఉంది. దానిని వీర్ల గుడి అని పిలుస్తారు. రోమ్ చరిత్ర తర్వాత యుద్ధ వీరులను పూజించే సంప్రదాయం పల్నాడులోనే ఉంటుందని కొందరు చెబుతుంటారు.

నాగులేటి సమీపాన శంకుతీర్థ మండపం ఉంటుంది. యుద్ధానికి వెళ్లే ముందు సైనికులకు బ్రహ్మన్న ఇచ్చిన తీర్థం తాగిన తర్వాత వీరత్వం ఉప్పొంగేదనేది ప్రచారంలో ఉంది.

కార్తీక అమావాస్య రోజున కారంపూడి వీర్లగుడి ప్రాంగణంలో వీరుల మహోత్సవాలు ప్రారంభం అవుతాయన్నారు. ఈ ఉత్సవాలు 5 రోజుల పాటు జరుగుతాయి. ఈ సందర్భంగా 5 రోజులపాటు జరిగే ఉత్సవాల తేదీలు.

డిసెంబర్ 3 శుక్రవారం రాచగవు

డిసెంబర్ 4 శనివారం రాయబారం

డిసెంబర్ 5 ఆదివారం మందపోరు

డిసెంబర్ 6 సోమవారం కోడిపోరు

డిసెంబర్ 7 మంగళవారం కల్లిపాడు

ఈ ఆలయం ముస్లిం రాజ్య ప్రతినిధులు జాఫర్, హైదర్ నిర్మించారంటూ వారి సమాధులు కూడా కారంపూడి ఆలయ ప్రాంగణంలో కనిపిస్తాయి

"పలనాడు వెలలేని మాగాణిరా" అంటూ వినుకొండ మాజీ ఎమ్మెల్యే పులుపుల శివయ్య పేర్కొన్నారు. ఆంధ్రప్రదేశ్ చరిత్రలో పల్నాడుగా పేరొందిన ఈ ప్రాంతానికి శతాబ్దాల నాటి చరిత్ర, ఆనాటి యుద్ధ కథలు అంతటి ప్రత్యేకతను తీసుకొచ్చాయని చెప్పవచ్చు.

"బాలచంద్రుని కత్తి పదును, మెరపులు మెరసి, చిరస్థాయిగా నిలిపి పోయింది".

THE ECHO OF A SLAP: HIDDEN BEHIND

Dr. G. Seshu

Lecturer in English

Nayana, the eldest of three siblings, was my neighbour and my age—ten years old. She was beautiful, intelligent, and excelled in her studies. Everyone admired her.

I still remember the day my mama (uncle) came to visit us. He greeted me warmly, pulling me into a tight hug.

"Look at you! You've grown so much!" he said, ruffling my hair.

I giggled and ran around him, thrilled by his affection. His attention made me feel important, and I spent the entire day by his side, enjoying every moment.

The next morning, my mother suddenly called me aside.

"Go and bring Nayana," she said. **"I want to introduce her to your mama."**

I blinked in surprise. **"Nayana? Why?"**

"Just do as I say," she replied firmly.

Without questioning further, I ran to fetch Nayana. When I told her, she looked just as surprised.

"Me? Why does your uncle want to meet me?" she asked, hesitating.

I shrugged. **"I don't know. But come quickly!"**

Reluctantly, she followed me. As she entered our house, I stepped back and watched from a corner. My mother and uncle exchanged glances of admiration.

"She's so bright and well-mannered," my mama said, nodding approvingly.

My mother smiled proudly. **"She's excellent in her studies too. Always comes first in class."**

I stood there, unnoticed, realizing how effortlessly Nayana had taken the spotlight. No one acknowledged me. No one even looked at me. I suddenly felt invisible.

Over the next few days, Nayana became the centre of every conversation in our home. I withdrew, keeping my distance from her.

After two weeks, my mama prepared to leave. Before going, he turned to Nayana and said warmly, **"Work hard and do well, beta. I know you have a bright future ahead!"**

Then he left. Just like that.

He hadn't said a word to me. Not even a goodbye.

A deep sense of inferiority settled within me. I distanced myself from Nayana, avoiding her completely.

One day, her mother noticed my silence and called me over.

"Come here, beta. Have something to eat," she said kindly, handing me a plate.

I hesitated, then sat beside her. Slowly, we started talking. She listened to me, shared her own little troubles, and made me feel seen. I spent my days with her, Nayana, and her two sisters, Rihana and Sahana. Their dining table, her distinct Hubli accent, the aroma of the food she served, our games, and endless conversations became my world.

One Sunday afternoon, while I was playing with my dolls, Nayana’s sisters ran up to me.

"Come with us! There are guests at our house!" they said excitedly.

Curious, I followed them. As I entered, Nayana’s mother beamed at me.

"This is our neighbour’s daughter," she introduced me. **"She dances beautifully!"**

One of the guests smiled. **"Really? Can we see you dance?"**

I hesitated for just a second before nodding. This was my moment. I stepped forward and began dancing. The applause, the appreciation—it felt like magic, like a trance. For the first time in so long, I felt special.

Then, suddenly—**SLAP!**

I gasped. My cheek stung. Nayana glared at me, her face twisted in anger.

"How dare you show off in front of my guests?" she hissed.

Tears welled in my eyes. My hands trembled. I had no words. I turned and ran home, feeling humiliated and small.

Not long after, we left for a two-month vacation to our native place. When we returned, I discovered that we had moved to a new house.

Frantically, I searched for my things. But something was missing.

"Where are my dolls?" I asked my father.

He replied casually, **"Oh, I gave them to Nayana as a parting gift."**

I froze.

The slap had hurt, but this—this was an even bigger blow.

విజయమా ..మళ్లీ రావా .. !!!8

Kum. G.V.S. Pranayini Devi

Lecturer in Computer Science

ప్రయత్నపు వీధుల్లో ఎంత వెతికినా..
అపజయపు పలకరింపులే తప్ప
నీ జాడ మళ్లీ కనపడనేలేదు,
 నిన్ను చేరే దారి తెలీక

అలసి అక్కడే నిలుచున్నా
ఓటమి బెరుకుతో ఆగిన దారిలో
ఆశయతీరం చేర్చగా
 చైత్ర రథమై మళ్ళీరావా ...

రాలిపోతున్న కలల శిశిరంలో
పచ్చని చిగురుల ఆశల
 వసంతమై మళ్ళీరావా ...
నిరాశ అలుముకున్న నిశిలో

వెలుగు కిరణారుణ కాంతుల
 ప్రభాతమై మళ్ళీరావా
చేదు వగరులు నిండిన జీవితంలో
గెలుపు తీపి రుచిచూపగా,

మరో కొత్త విజయానికి నాంది పలుకగా
 ఉగాదిపై మళ్లీ రావా...

Quest for a Happy and Peaceful Life

Dr. GANTA SRINIVASULU
MA; MPhil: PhD
Lecturer in English

Our life is precious. We must know the value of our life. Life is to be lived with completeness. Happiness and Peacefulness are the prime elements of human life. Everyone wants to live a happy and peaceful life. But what makes our life truly good? Different people may have different answers, but some things are important for everyone. A good life is one that has Happiness, balance, purpose, good relationships, and inner peace. This analysis will give you insights on these ideas in simple terms.

Balance in Life: A happy life needs balance. This means not working too much or too little. It also means having time for personal life, family, hobbies, pleasure and rest. Many people focus only on making money and forget to enjoy life. But true happiness comes when we balance work, play, and rest appropriately. Staying healthy, managing money wisely, and avoiding too much stress help us live peacefully.

Having a Purpose: Purpose adds colour to life. Our life becomes more meaningful when we have a purpose. Without a purpose, we may feel bored, lost and unhappy. A purpose can be a dream job, helping others, learning new things, or doing something we love. When we work towards something meaningful, we feel satisfied and contended, even during hard times.

Good Relationships: We are social beings, and our happiness depends on our relationships. A good life includes loving family, caring friends, and kind neighbours. We should always be positive in all matters in life. Spending time with loved ones,

helping others, and showing kindness make life richer with happiness. It is also important to stay away from negative people who bring sadness and stress.

Inner Peace and Positivity: True peace comes from within. It is not just about having money or success. A peaceful mind helps us stay calm even in tough times. Being thankful for what we have, thinking positively, and practicing meditation can help. When we live in the present and stop worrying too much, we feel more at peace.

Helping Others: A good life is not just about personal happiness. Helping others brings joy and makes the world a better place. Kindness, honesty, and fairness create a peaceful society. Simple acts like sharing, donating, or being kind can bring happiness to both others and ourselves. Taking care of nature and being responsible citizens also make life better for everyone.

Conclusion: A good life is not about being rich or perfect. It is about balance, purpose, good relationships, and inner peace. By finding time for everything, setting goals, staying positive, and helping others, we can live a truly happy life. The journey to a good life is a continuous and ongoing, but with the right mindset, we can enjoy it every day. It is in our hands that can make our life happy and peaceful.

Life is short, Make it sweet.
Life is challenging, Overcome it with joy.
Life is Devine, Worship it with work.
Life is rare, Enjoy it with goodness.
Life is Precious, live it completely.

Impact of Globalisation on Nature and Women

M. Bhavana

III B.A., TTM

Introduction:-

Globalization has profoundly influenced both nature and women in various ways. On the environmental front, globalization has led to increased industrialization, urbanization, and resource extraction, resulting in environmental degradation, habitat loss, pollution and climate change .Women, particularly in developing countries, often bear the brunt of these impacts as they are disproportionately affected by environmental crises, facing challenges such as water scarcity, food insecurity and displacement.

Globalization has also altered traditional gender roles and dynamics. While it has Provided new economic opportunities for some women through employment in industries and in export-oriented Service sectors, it has also exacerbated gender inequalities. Women often face precarious working conditions, low wages, and limited access to education and healthcare in the global economy.

About the Author:

Vandana Shiva (born 5th November 1952) is an Indian scholar, environmental activist, food sovereignty advocate, ecofeminist and anti-globalization author. Based in Delhi, Shiva has written more than 20 books. She is often referred to as "Gandhi of grain" for her activism associated with the anti-GMO movement.

Shiva is one of the leaders and board members of the International Forum on Globalization (with Jerry Mander, Ralph Nader, and Helena Norberg-Hodge), and a figure of the anti-globalisation movement. She has argued in favor of many traditional practices, as in her interview in the book Vedic Ecology (by Rancher Prime). She is a member of the scientific committee of the Fundacion IDEAS, Spain's Socialist Party's think tank. She is also a member of the International Organization for a Participatory Society.

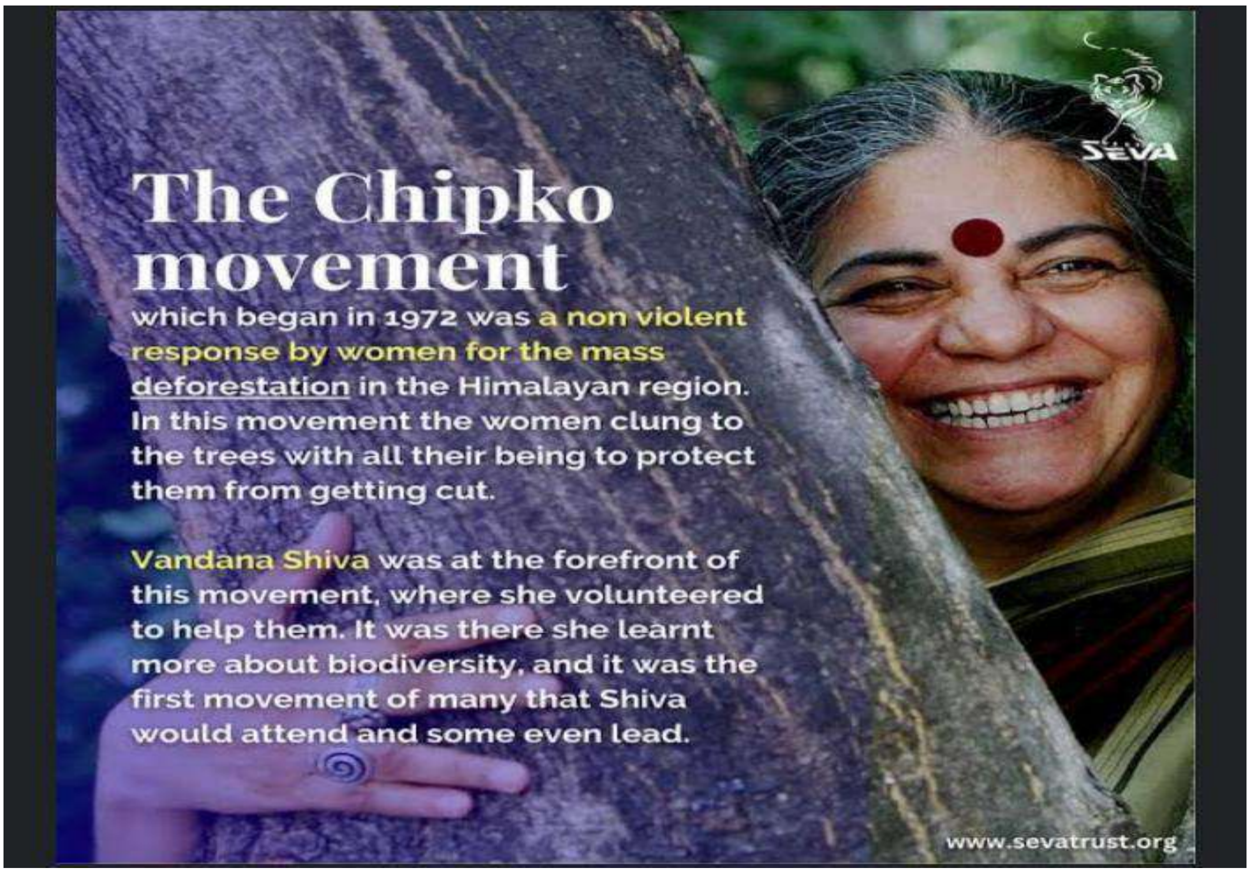

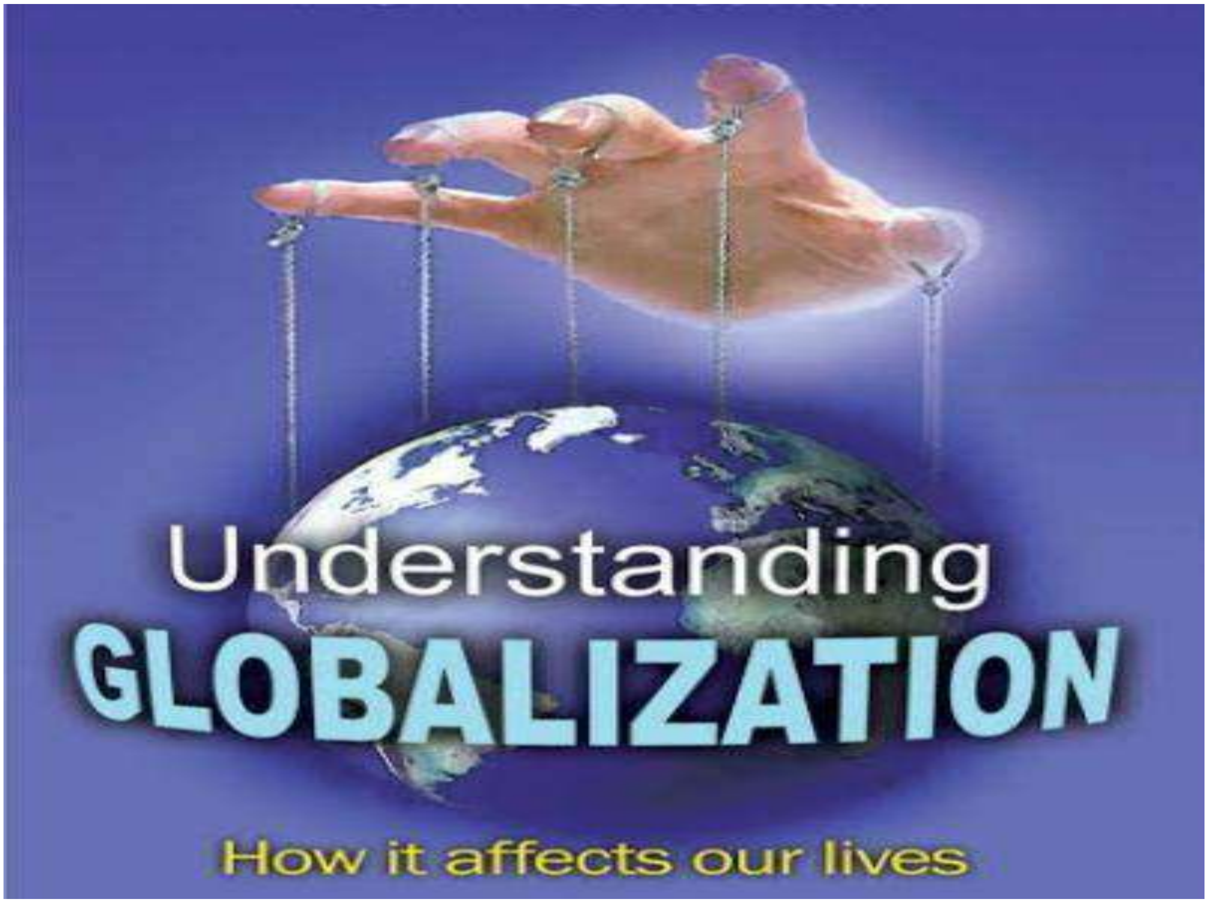

About Globalisation :

Globalization is the process of interaction and integration among people, companies, and governments worldwide. The term globalization first appeared in the early 20th Century, supplanting an earlier French term mundialization.

Impact of Globalisation on Nature :

Humans impact the physical environment many ways over population, pollution, burning fossil fuels changes like these have triggered climate change, soil erosion, Poor air quality and undrinkable water.

Pollution:-

The expansion of global trade and industrialization has led to higher level of pollution, including air pollution from factories and transportation, water pollution from industrial and agriculture runoff and soil contamination from chemical use, pollution harms ecosystems, affects human health, and contributes to climate change.

Climatechange:-

Globalization has contributed to climate Change through increased greenhouse gas emissions from industrial activities, transportation and deforestation. Climate change impacts ecosystems through altered weather patterns, rising temperature, melting glaciers and sea level rise.

Deforestation:-

Globalization has accelerated deforestation as demand for timber, agricultural land, and commodities like palm oil and soy increases. Deforestation destroys vital habitats for wildlife, reduces carbon sequestration and exacerbates climate change. Another problem is that deforestation reduces the uptake of carbon dioxide (carbon sequestration) from the atmosphere.

Loss of Biodiversity :

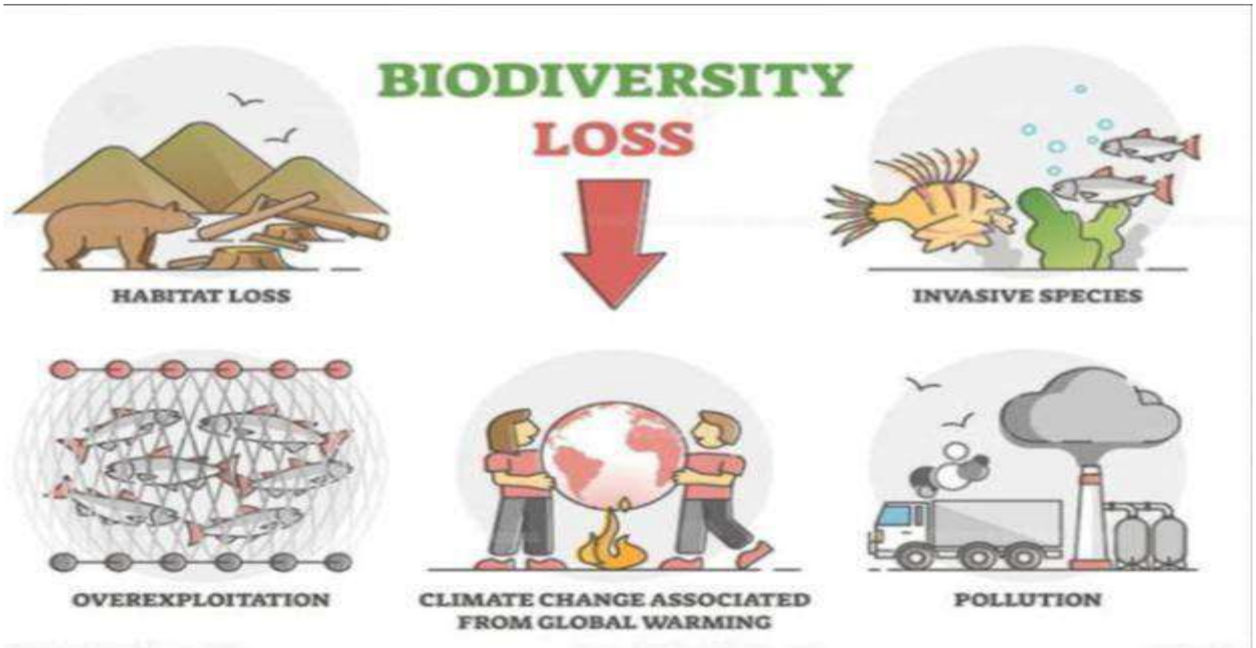

Globalization has facilitated the spread of invasive species and pathogens to new regions, disrupting native ecosystems and threatening biodiversity. Additionally, habitat destruction and fragmentation caused by Urbanization, agricultural expansion and infra- structure development further contribute to Biodiversity loss. Climate change is another threat to global biodiversity. Biodiversity loss has bad effects on the functioning of ecosystems.

Socialdisplacementand Inequality:-

Globalization-driven economic activities often result in social displacement and environmental injustice. Indigenous communities and marginalized populations are disproportionately affected by land grabbing, pollution and loss of natural resources, leading to social conflict and inequality.

The negative efforts of globalization on women in India can not be overlooked. The globalization driven economic changes have led to the exacerbation of existing gender disparities.

Impact of Globalisation Women :

More women are independent and participate in family and societal decision-making.

More opportunities: Globalization has undermined the traditional role of women in homemaking, farming, livestock, animal husbandry, handicrafts, handlooms etc.

Exploration in low-wage industries:-

Globalization has led to the proliferation of low-wage industries such as garment manufacturing, where women make up a significant portion of the workforce. These Jobs often come with low wages, Poor working conditions, long hours and limited benefits, leading to exploitation and Vulnerability to workplace abuses such as harassment.

Gender wage gap:-

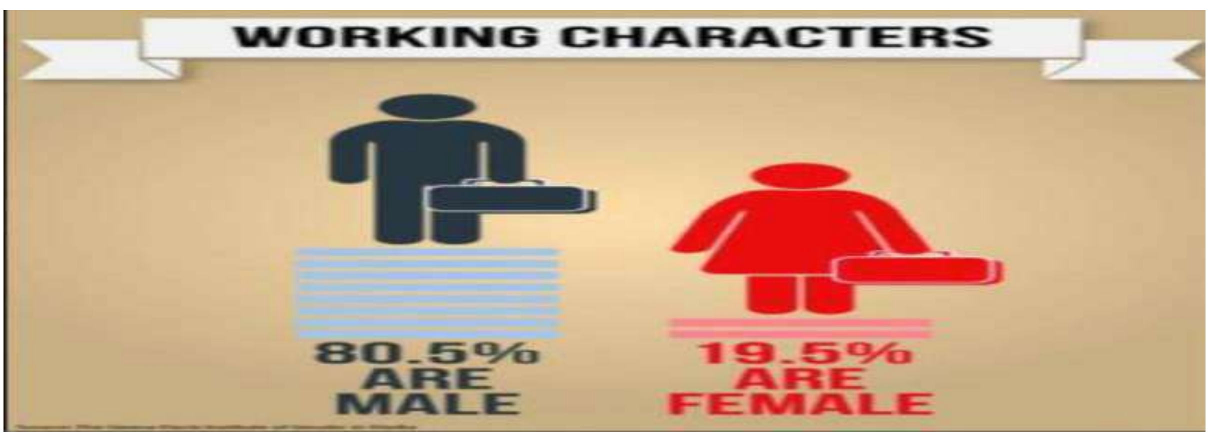

Despite increased participation in the workforce, women continue to face gender wage disparities in many sectors and countries. Globalization has exacerbated these inequalities by perpetuating gender-based discrimination in hiring, promotions and compensation, resulting in lower wages and fewer opportunities for career advancement for women compared to men.

Automation is expected to affect male and female employment differently, as the overall labor market is heavily gendered. A paper published in 2013 by the International Monetary Fund predicted that women are significantly more likely to be displaced by automation than male workers. The researchers found that female workers performed more routine tasks in their jobs than men, which are vulnerable to automation.

Informal Employment and Precarious Work :

Globalization has fueled the growth of informal employment and precarious work arrangements, which disproportionately affect women. Many women work in informal sectors such as domestic work, agriculture and informal trading, where they lack Job security, social protections, and access to formal labor rights.

తెలుగు భాష గొప్పతనం

యు. నాగలక్ష్మి,
II B.Sc. Computer science

తెలుగు భాష గొప్పతనం ఎంత చెప్పినా తక్కువే ప్రపంచంలోనే ఎక్కువ అక్షరమాల కలిగిన భాష మన తెలుగు భాష వేళ్ళ ఏళ్ల ఘన చరిత్ర గల భాష మన తెలుగు భాష మన తెలుగు భాష సుమారు 200400 సంవత్సరాల పూర్వం ద్రవిడ భాష నుండి పుట్టింది తెలుగు భాషలో సుమారు పదివేల పురాతన శాసనాలు ఉన్నాయి భాష ఏదైనా అది తల్లితో సమానం మనం తల్లిని ఎంత గౌరవిస్తామో మన భాషను కూడా అంతే గౌరవించాలి తెలుగు అనేది ద్రవిడ భాషల కుటుంబానికి చెందిన భాష తెలుగు భాషను ఎక్కువగా ఆంధ్ర మరియు తెలంగాణలో మాట్లాడతారు భారతదేశంలో అత్యధికంగా మాతృభాషగా మాట్లాడే భాషలలో తెలుగు నాలుగవ స్థానంలో ఉంది జనాభా లెక్కల ప్రకారం భారతదేశంలో 82 మిలియన్ల మంది తెలుగు మాట్లాడతారు ప్రపంచవ్యాప్తంగా మాతృభాషగా మాట్లాడే భాషగా 15వ స్థానంలో ఉంది శ్రీకృష్ణదేవరాయలు తెలుగు భాషను దేశభాషలందు తెలుగు లెస్స అని అన్నారు తెలుగు భాషలో గొప్ప వాళ్ళు రాసిన కవితలు రచనలు, పద్యాలు కథలు చాలా ఉన్నాయి మన భాషలో ఎన్నో గొప్ప గీతాలు మహాభారతం రామాయణం భాగవతం ఇలా ఎన్నెన్నో గ్రంథాలు ఉన్నాయి తెలుగు భాష గురించి ఎంత చెప్పుకున్నా తక్కువే ఏదైనా ఒక విషయం మనకు మాతృభాష అయిన తెలుగులో అర్థం అయినట్టుగా వేరొక భాషలో అంత సులభంగా అర్థం కాదు మనం పుట్టినప్పటి నుండి మనందరం మన అమ్మ ద్వారా తెలుగు వినడం మాట్లాడడం అనేది మొదలవుతుంది అందుకే తెలుగు భాష మనకు మాతృభాష త్రిలింగ అనే పదము నుంచి తెలుగు అనే పదం వచ్చింది అలాగే తేనె వంటి భాష కాబట్టి తెలుగు అని కొందరు పిలుస్తారు తమిళనాడులో నివసిస్తున్న ప్రజల్లో దాదాపు 42 శాతం మంది తెలుగువారి ఉన్నారు తెలుగు భాష అజంత భాష అనగా దాదాపు ప్రతి పదం ఒక అచ్చుతో అంతం అవుతుంది. దీనిని గమనించి 15వ శతాబ్దంలో ఇటాలియన్ యాత్రికుడు నికోలేడా కాంటె తెలుగు ని

ఇటాలియన్ ఆఫ్ ద ఈస్ట్ గా అభివర్ణించాడు కొమ్మరాజు లక్ష్మణరావు మాతృభాష తల్లిపాల వంటిది అన్నారు పరభాష పూత పాల వంటివి అన్నారు అనగా ఏ ప్రాంతం వారికైనా వారి భాష అమ్మలాంటిది అని అర్థం ప్రతి సంవత్సరం భారతదేశంలోని ఆంధ్రప్రదేశ్ మరియు తెలంగాణలో ఆగస్టు 29న తెలుగు భాషా దినోత్సవం జరుపుకుంటారు తెలుగు వ్యాకరణం చాలా సులభం సంస్కృతంలో ఉన్న వైభవం తెలుగులో కూడా ఉంది తెలుగుని 12 కోట్ల తెలుగు వాళ్ళు మరి ప్రపంచంలో నలుమూలల వ్యాపించి ఉన్న లక్షల మంది తెలుగు వాళ్ళు మాట్లాడతారు భారతదేశంలో ప్రాచీన హోదా పొందిన భాషల్లో తెలుగు ఒకటి తెలుగు భారతదేశంలోని దక్షిణ ప్రాంతంలోని ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర అధికార భాష అతి ప్రాచీన దేశ భాషలలో సంస్కృతము తమిళములతో పాటు తెలుగు భాషను అక్టోబర్ 31 2008న భారత ప్రభుత్వం చేర్చింది తెలుగదేలయన్న దేశంబు తెలుగేను తెలుగు వల్లభుండ తెలుగు కండ ఎల్లం రూప నిరుగవే బాసాడి దేశభాషలందు తెలుగు లెస్స తెలుగే గొప్పది ఎందుకంటే నేను తెలుగు చక్రవర్తిని నేను తెలుగు వాడిని తెలుగు భాష కలకండలాంటిది తీయనైనది అందరి రాజుల యందు నేను ఒట్టు వేసి చెప్తున్నా దేశంలోని అన్ని భాషల కంటే తెలుగు భాషే గొప్పది ఒక ప్రాంతంలో జీవించే జనుల మధ్య సంభాషణకు ఉపయోగించే సహజమైన భాష ఆ ప్రాంతపు భాషగా గుర్తింపు పొందుతుంది ఎందుకంటే ఆ ప్రాంతంలో అందరూ అదే భాషలో మాట్లాడుకోవడం జరుగుతుంది అలా మన రెండు రాష్ట్రాలలోనూ ప్రజలు ప్రధానంగా తెలుగులోనే మాట్లాడుకుంటారుచిన్నప్పటి నుంచి మన అమ్మ దగ్గరే నేర్చుకునే భాష మాతృభాష అయితే తెలుగు రాష్ట్రాలలో అమ్మ దగ్గర నుండి మాటలు నేర్చే భాష మన తెలుగు భాష మన తెలుగు భాష పై పురువులు రచించిన పుస్తకాలు చదవాలి పండితుల రచనలు చదివితే తెలుగు భాష గొప్పతనం గురించి తెలుస్తుంది ఎవరి అమ్మ వారికి గొప్పది అలాగే ఎవరి భాష వారికి గొప్పది మాతృభాష మనకు ఎందుకు గొప్పది అంటే మన సంస్కృతి మన ఆచారం మన కుటుంబ పద్ధతులు ఆచార్య వ్యవహారాలు అన్ని మనకు మాతృభాషలోనే పరిచయమయ్యాయి ఇంకా వ్యక్తి జీవన పారమార్థిక విషయాలు కూడా మాతృభాషలో అర్థం అయినట్టుగా మరొక భాషా ద్వారా అర్థం కావు అమ్మ భాష కన్నా గొప్ప భాష ఉండదన్నట్టుగా మన మాతృభాష ప్రాముఖ్యతను గుర్తుతెరగాలి.

రైతు

Sk. Anshura

II B.Com (CA)

రైతు దేశానికి వెన్నెముక లాంటివాడు, మనం తినే ఆహారాన్ని పండించేవాడు రైతు. దేశంలో అత్యధికులు వ్యవసాయం లేదా వ్యవసాయ ఆధారిత పనుల పైన ఆధారపడి ఉన్నారు. రైతులు దేశానికి చాలా ముఖ్యం, వారి అవసరం దేశానికి ఎంతో ఉంది. అయినప్పటికీ వారికి సరైన జీవనం లేదు. గ్రామాల్లో నివసించే ప్రజలు ఎక్కువగా వ్యవసాయం చేస్తారు రైతులను భారతదేశంలో అన్నదాత అని కూడా అంటారు. రైతులు పొలాల్లో ఆహార ధాన్యాలను పండించడానికి చాలా కష్టపడతారు. వ్యవసాయం వీరికి ప్రధాన వృత్తి. దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థకు వ్యవసాయం ఎంతో తోడ్పడుతుంది.

భారతదేశంలో రైతు సింధూ నాగరికత కాలం నుంచి పంటలు పండిస్తున్నాడు కానీ భారతదేశంలో రైతు పరిస్థితి దయనీయంగానే ఉండడం మన దురదృష్టకరం. రైతులు చాలా సాధారణమైన జీవితాన్ని గడుపుతున్నారు మాజీ ప్రధాని లాల్ బహుదూర్ శాస్త్రి సైనికులకు రైతులకు ప్రాముఖ్యతనిస్తూ జై జవాన్ జై కిసాన్ అనే నినాదం ఇచ్చారు అనేక తరాల నుండి వస్తున్న వ్యవసాయం గ్రామాలలో ప్రజలకు ప్రధాన వృత్తి కానీ రైతు జీవితం చాలా కఠినమైనది రైతు రోజు రాత్రి పగలు తేడా లేకుండా కష్టపడుతూనే ఉంటాడు రైతు కష్టం గురించి వివరించలేము రైతులు ఎండలో ఉండి పంటలు పండిస్తారు కానీ అంత కష్టపడి పండించిన పంటకు తగిన ధరలు లేకపోవడం వలన రైతుల పరిస్థితి దారుణంగా ఉంది.

మనం ఏ వృత్తిలో అయినా చేసిన పనికి ఎంతోకొంత ఆదాయం ఉంటుంది. కానీ రైతుకు పండించిన పంటకు కష్టానికి ఆదాయం వస్తుందో లేదో చెప్పలేము. చాలా వరకు రైతులకు భారతదేశంలో సరిగ్గా తినడానికి తిండి కూడా లభించడం లేదు. ప్రజలు తిన్న అన్నం ఎప్పుడూ వృధా చేయకూడదు అన్నాన్ని వృధా చేయడం ఒక క్షణంలో అయిపోతుంది కానీ దాన్ని పండించడానికి దాదాపు రైతులు సంవత్సరం అంటే 365 రోజులు కష్టపడుతూనే ఉంటారు.

రైతు దేశానికి వెన్నెముక అంటారు కానీ ఆ రైతు మాత్రం సంతోషంగా జీవించడం లేదు. రైతుల తమ స్వంత పొలాల్లోనే కాక భూమిని కౌలుకు తీసుకొని కూడా పంటలు పండిస్తారు పొలం పన్నుల్లో భాగంగా రైతు పనిలో పెట్టుకునే వారిని రైతు కూలీలు అంటారు. 2020 నాటికి భారత దేశంలో మొత్తం రంగాల్లో ఉన్న ఉపాధిలో 41.49% భాగాన్ని వ్యవసాయ రంగం కల్పిస్తుంది.

వ్యవసాయాన్ని ఆంగ్లంలో 'అగ్రికల్చర్' అంటారు "వ్యవసాయం అనే పదంలోనే సాయం ఉంది, అగ్రికల్చర్ అనే మాటలోనే 'కల్చర్' ఉంది" ప్రపంచానికి కల్చర్ని, సాయం చేసే గుణాన్ని నేర్పిన ఒకే ఒక వ్యక్తి రైతన్న రైతు పడని కష్టం లేదు రైతు చూడని నష్టం లేదు రైతు చూడని చావూ లేదు మనకి అన్నం గురించి ఎదురు ఎదురుచూసే రోజు వస్తే తప్ప రైతు విలువ తెలియదు.

ఒక ఉద్యోగస్తుడు నెలకు లక్షల రూపాయల జీతం సంపాదిస్తాడు కానీ ఆ సంపద కుటుంబం వరకే పరిమితం చేస్తాడు. కానీ రైతు అనేవాడు సంవత్సరం అంతా కష్టపడినా యాభై వేల రూపాయలు కూడా సంపాదించలేడు కానీ వందల మందికి ఆకలి తీరుస్తాడు. ప్రజలను పరిపాలించే ప్రతి నాయకుడు ధనవంతుడు కావచ్చు, కాకపోవచ్చు. కానీ మట్టిని నమ్ముకున్న ప్రతి రైతు బీదవాడిగానే బ్రతుకుతున్నాడు. కష్ట కాలంలో కూడా ఇతరుల కడుపు నింపడం కోసం కష్టపడేది రైతులు మాత్రమే.

మన దేశంలో స్వాతంత్ర్యం రాని ఒకే ఒక వ్యక్తి రైతు. తాను పండించిన పంటకు తాను ధర నిర్ణయించలేకపోతున్నాడు. పచ్చని పొలాల్లో ఉండే నేలపై మనస్ఫూర్తిగా అన్నం తింటాడు, తాను తిన్న కొద్దిపాటి అన్నంతో వచ్చే శక్తితో ఎంతో మందికి అన్నం పెట్టే వాళ్ళు రైతులు. కంపెనీలకు తాళం పడినా, ప్రభుత్వాలు స్తంభించినా, ప్రపంచం ఆగిపోయినా పరిగెత్తించే శక్తి గలవాడు రైతన్న.

రైతు పది వేళ్ళు మట్టిలోకి వెళితేనే, మన అయిదు వెళ్ళు నోట్లోకి వెళ్తాయి. రైతు మట్టిలో బ్రతుకుతాడు, మట్టిని దైవంగా భావిస్తాడు, పైరును ప్రాణంగా భావిస్తాడు, తన స్వేదంతో నేలని తడుపుతు, నేల నుంచి సిరులను పండిస్తాడు. రైతులు వాన చుక్క కోసం ఎదురు చూస్తారు, కరువు

రక్కసితో నిరంతరం యుద్ధం చేస్తారు రైతు బతుకులు మార్చాల్సింది చిత్రాల్లో కాదు, వ్యవసాయ క్షేత్రాల్లో. కానీ మనకు కడుపునిండా అన్నం పెట్టిన వాళ్ళు మాత్రం పురుగు మందులు తాగి చనిపోతున్నారు .

రైతు లేకపోతే

రైతు లేకపోతే మనం చాలా సమస్యలను ఎదుర్కోవాల్సి వస్తుంది ఎందుకంటే ఈరోజు మనం కడుపునిండా అన్నం తింటున్నాం అంటే, అది ఒక్క రైతన్న చలవే. రైతు లేకపోతే ఆహార కొరత ఏర్పడుతుంది, రైతు లేకపోతే నిరుద్యోగ సమస్య ఏర్పడుతుంది, ప్రపంచంలో అరవై శాతం మంది అగ్రికల్చర్ తో ముడిపడిన ఉద్యోగాలు చేస్తున్నారు రైతు సంపాదించకపోతే, రైతు పండించకపోతే వాటితో ముడిపడిన పెద్ద ఇండస్ట్రీస్ మూతపడతాయి అందులో పని చేసిన వారు ఉపాధి కోల్పోతారు హోటల్స్ మరియు కిరాణా షాపులు అన్ని మూతపడతాయి.

ముగింపు

రైతు గురించి రాయడం వలన మనం కడుపునిండా అన్నం తినడానికి ఒక రైతు ఎంత కష్టపడుతున్నాడో తెలిసింది, చాలామంది అన్నాన్ని వృధా చేస్తున్నారు కానీ దేశంలో ఆ అన్నం దొరకగా చనిపోతున్న వారు ఇంకెందరో రైతు సంవత్సరం అంతా కష్టపడితే కానీ మనకు ఆహారం ఉండదు. అన్నాన్ని ఎవరైనా వృధా చేస్తుంటే దాన్ని విలువ గురించి చెప్పి నా వంతు కృషి చేస్తాను. మనకు కడుపునిండా అన్నం పెట్టే రైతుల కుటుంబాలు సంతోషంగా ఉండాలి. ఈ దేశానికి రైతే రాజు.

ఎలాన్ మాస్క్

పి. మధురవాణి

II B. Com, Computers

ఎలన్ మాస్క్ ఏదో తెలుగు సినిమాలో హీరోయిన్ చెప్పినట్లు ఆ పేరులో ఒక సంచలనం ఉంది, ఆ పేరులో ఒక ఛాలెంజ్ ఉంది, ఆ పేరులో ఒక తెగింపు ఉంది, ఈయన ప్రారంభించే కంపెనీలు ప్రపంచంలో 90% మందికి తెలియవు. ఈయన ఉత్పత్తులు సగటు మనిషి ఉపయోగించేవి కావు. కానీ ప్రపంచ కుబేరుల జాబితాలో అగ్రస్థానంలో ఉంటాడు. నిత్యం ఏదో ఒక వార్త రూపంలో మీడియాలో కనిపిస్తూనే ఉంటాడు. ఎప్పటికప్పుడు కొత్త ప్రకటనలతో ఆశ్చర్యపరుస్తూ ఉంటాడు.

ఒక వ్యవస్థాపకుడుగా ఒక పెట్టుబడిదారునిగా ఒక వ్యాపారవేత్తగా ఈ ప్రపంచానికి పరిచయం ఉన్న ఎలన్ మస్క్కు స్వతహాగా సాధ్యం కాని వాటిని సాధించడం అంటే మహా ఇష్టం. ఆయన ఆలోచనలోంచి వచ్చినవే ‘జిప్2’ ‘ఎక్స్. కామ్’ ‘పేపాల్’, ‘స్పేస్ ఎక్స్’ ‘టెస్లా’ ఇలా చాలా కంపానీలు ఆయనవే. ఈ జాబితా ఇక్కడితో ఆగేది కాదు. వీటన్నింటి వెనుక ఉన్న కథ తెలుసుకోవాలంటే ఎలాన్ మాస్క్ యొక్క జీవిత కథ తెలుసుకోవాలి.

ఎలన్ మాస్క్ బాల్యం

1971 జూన్ 28వ తేదీన దక్షిణాఫ్రికాలోని ప్రిటోరియా నగరంలో జన్మించాడు. తండ్రి ఏరోల్ మాస్క్ దక్షిణాఫ్రికా కి చెందినవాడు కాగా, తల్లి మాయే మాస్క్ కెనడా కి చెందిన వ్యక్తి. ఈ దంపతుల ముగ్గురి సంతానంలో పెద్దవాడు ఎలన్ మాస్క్. తండ్రి ఎరోల్ మాస్క్ విజయవంతమైన వ్యాపారి మరియు రాజకీయ నాయకుడు. తల్లి మాయే మాస్క్ ఒక మోడల్ మరియు డైటీషియన్, ఆర్థికంగా ఏ చింతలేని ఉన్నత వర్గానికి చెందిన కుటుంబం వీరిది. ఈ జంట 1980లో విడాకులు తీసుకుంది. తల్లిదండ్రుల

విడాకుల తర్వాత మస్క్ ప్రిటోరియా లోని తన తండ్రితో నివసించాడు ఎల్ మస్క్ ప్రాథమిక విద్యాభ్యాసం ప్రిటోరియా నగరంలో పూర్తి చేశాడు.

అప్పట్లో దక్షిణాఫ్రికాలో హైస్కూల్ పూర్తిచేసిన విద్యార్థులు కొన్నాళ్లు తప్పనిసరిగా సైనిక శిక్షణలో ఉండాలని నియమం ఉండేది. కానీ ప్రభుత్వం యొక్క వివక్ష కారణంగా మాక్స్ దక్షిణాఫ్రికా సైనిక సేవలో పాల్గొనకూడదని నిర్ణయించుకున్నాడు. హై స్కూల్ నుండి పట్టభద్రుడయ్యాక దక్షిణాఫ్రికాను విడిచి పెట్టాలని నిర్ణయించుకున్నాడు దీనితో తిరిగి కెనడాలోని తల్లి చెంతకు చేరుకున్నాడు. ఎలస్ మాస్క్ కు చిన్ననాటి నుంచి కంప్యూటింగ్ మరియు వీడియో గేమ్ లపై విపరీతమైన ఆసక్తి ఉండేది పదేళ్ల వయసులోనే ప్రోగ్రామింగ్ నేర్చుకున్నాడు, 12 ఏళ్ల వయసులో బ్లాస్టర్ అనే వీడియో గేమ్ రూపొందించాడు.

ఎలస్ మాస్క్ తన ఉన్నత విద్యను యు. యస్. లో చేయాలనుకున్నాడు దీనికోసం తల్లి ద్వారా కెనడా జాతీయతను పొందాడు. అలా కెనడియస్ పాస్పోర్ట్ ద్వారా అమెరికా యూనివర్సిటీల కోసం దరఖాస్తు చేసుకున్నాడు. 1990లో ఒంటరియోలోని కింగ్స్టస్ లోని క్వీన్స్ విశ్వవిద్యాలయంలో గ్రాడ్యుయేషన్ అడ్మిషస్ లభించడంతో అందులో చేరాడు. రెండు సంవత్సరాల తర్వాత పెన్సిల్వేనియా విశ్వవిద్యాలయానికి బదిలీ అయ్యాడు ఇదే యూనివర్సిటీ నుండి 1997లో ఫిజిక్స్ లో బ్యాచిలర్ ఆఫ్ ఆర్ట్స్ డిగ్రీ పూర్తి చేశాడు. అలానే వార్తాస్ స్కూల్ నుండి ఎకనామిక్స్ లో బ్యాచిలర్ ఆఫ్ సైన్స్ డిగ్రీతో పట్టభద్రుడయ్యాడు.

ఎలస్ మాస్క్ పెన్సిల్వేనియాలో చదువుతున్న రోజుల్లో వేసవిలో సిలికాస్ వ్యాలీలో రెండు ఇంటర్న్షిప్ లు చేశాడు ఇందులో ఒకటి 'ఎనర్జీ స్టోరేజ్ స్టార్ట్ అప్' పినాకిల్ రీసెర్చ్ ఇన్స్టిట్యూట్లో ఇది శక్తివంతమైన ఎలక్ట్రానిక్ అల్ట్రా కెపాసిటర్లకు సంబంధించింది. రెండవది రాకెట్ సైన్స్ గేమ్ లకు సంబంధించిన పలు 'ఆల్టో ఆధారిత స్టార్టప్' ఈ ఇంటర్న్షిప్ లు ఆయన భవిష్యత్తు జీవిత గమనాన్ని నిర్దేశించాయి ఇవి రాబోయే కాలంలో ప్రారంభించే స్పేస్ టెస్లాకు పునాదులుగా నిలిచాయి.

1995లో గ్రాడ్యుయేషన్ చేస్తూనే కాలిఫోర్నియాలోని స్టోన్ ఫోర్ విశ్వవిద్యాలయంలో మెటీరియల్ సైన్స్ లో డాక్టర్ ఆఫ్ ఫిలాసఫీ పిహెచ్డి ప్రోగ్రాం కోసం రిజిస్టర్ చేసుకున్నాడు. ఇదే సమయంలో నెట్ స్కేప్ లో ఉద్యోగం కోసం ప్రయత్నించాడు. ఇక్కడ ఉద్యోగం దొరక్క పోవడంతో స్టోన్ ఫోర్ నుండి కొద్ది రోజుల్లోనే తప్పుకున్నాడు. బదులుగా గ్రాజియేషన్ పూర్తయ్యాక ఇంటర్నెట్ భూం లో చేరి ఏదైనా ఇంటర్నెట్ స్టార్ట్ అప్ ని ప్రారంభించాలనుకున్నాడు.

వ్యక్తిగత జీవితం

ఎలన్ మాస్క్ వ్యక్తిగత జీవితం అంతా కల్లోల భరితంగానే సాగింది. ఆయన వ్యాపారంలో అనుసరించిన నియమాలను వ్యక్తిగత జీవితంలో పాటించారు, అందుకే ఆయన జీవితం స్టాక్ మార్కెట్ సూచిలా స్థిరమైనది కాదు. 2000 సంవత్సరంలో కుటుంబ జీవితంలోకి అడుగు పెట్టాడు. క్వీన్స్ యూనివర్సిటీలో చదువుకున్న రోజుల్లో పరిచయమైనా జస్టిస్ విల్సన్ను వివాహం చేసుకున్నాడు ఈ జంటకు మొత్తం ఐదుగురు సంతానం వీరు 2008లో విడాకులు తీసుకున్నారు. ఎలన్ మాస్క్ కుటుంబ జీవితంపై తన తల్లిదండ్రుల ప్రభావం స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది అందుకే ఆయన జీవిత భాగస్వాముల సంఖ్య తన కంపెనీల సంఖ్య కంటే ఎక్కువ ఉంటుంది.

తెలుగు భాష

వి. వంశీ ప్రియ, I B.Sc, Nutrition

తెలుగు భాష ముద్దు మాత
పరిమళాలు వెదజల్లు భాష
అందాల పద్యాలు నిండిన
తెలుగు సాహిత్యానికి చిరునామా
మహాకవుల కలముల జాడలు
పర్వములో సుగంధ ధారాలు
సిరివెన్నెలలో అమృత జాలమైన
తెలుగు పలుకులే మన సంపద

కృష్ణమ్మ ఒడి తెచ్చిన భాష
నన్నయ తిక్కన ఎర్రన ఘనత
వేమన పోతన త్యాగరాజుల మధుర గానం
తెలుగు సంస్కృతికి చిరునామా

చీకటిలో వెలుగునిచ్చేది మా తెలుగు
సమాజంలో గౌరవమిచ్చేది మా తెలుగు
సమాజానికే గౌరవం తెచ్చేది మా తెలుగు
తలెత్తుకు తిరిగేలా నిలిపేది మన తెలుగు

అలవోకగా అలికిన ఇల్లు మన తెలుగు
తీర్చిదిద్దిన రంగవల్లిక మన తెలుగు
మనసారా పాడే కోయిల పాట మన తెలుగు
భారత జాతికే మణి మకుటం మన తెలుగు.

ప్రకృతి సత్యాలు

కె. రమ్య

II B.A. (F.E)

ఒక ఆకు రాలిపోతూ చెప్తుంది

నీ జీవితం శాశ్వతం కాదని

ఒక పువ్వు వికసిస్తూ చెబుతుంది

జీవించేది ఒక రోజైనా గౌరవంగా జీవించమని

ఒక మేఘం వర్షిస్తూ చెబుతుంది

చెడును గ్రహిస్తూ మంచిని పంచమని

ఒక మెరుపు మెరుస్తూ చెప్తుంది

ఉండేది ఒక క్షణమైనా ఉజ్వలంగా ఉండమని

ఒక కొవ్వొత్తి కరిగిపోతూ చెప్తుంది

చివరి క్షణం వరకు పరులకు సాయపడమని

ఒక వృక్షం చల్లగా చెప్తుంది

తను కష్టాల్లో ఉన్న ఇతరులకు సుఖాన్ని ఇవ్వమని

ఒక ఏరు జలజలా పారుతూ చెప్తుంది

తనలాగే కష్టసుఖాల్లో చెల్లించకుండా సాగమని

జాబిల్లి వెలుగుతూ చెప్తుంది

తనలాగే ఎదుటివారిలో వెలుగు నింపమని

ప్రకృతి పలుకులు – పదనిసలు

కె. రమ్య

II B.A. (F.E)

ప్రతిరోజు నాకోసం

రెక్కలు కట్టుకు వాలుతున్నది

తూర్పు దిక్కున ఓ తార

నాతో కలిసి అడుగులు వేస్తూ

నేను అలసిన వేళ

పడమర వైపు వాలుతున్నది

ఊరు వెళ్తూ చుట్టము చేత

వెండి వెలుగులు పంపుతున్నది

నాపై నల్లని దుప్పటి కప్పుతూ

కమ్మగా నిద్రపుచ్చుతున్నది

ప్రకృతి ఇచ్చే సవ్వడి

చెట్లు ఇచ్చే గాలి

మనసు ఇచ్చే ఆనందం

ప్రేమ ఇచ్చే అనుబంధం

అనుబంధం ఇచ్చే ఆప్యాయత

ఎంతో విలువైనవి

చినుకు కురిసిన క్షణం పుడమి పరిమళం

నీలి గగనాన విరిసిన హరివిల్లు వర్ణం

నిశీధిలో మినుగురుల కాంతి తరంగం

పచ్చని పొలాన వీచే సమీరం

అలుపులేక ప్రవహించే సెలయేటి ప్రవాహం

శిశిరాన్ని మరిపించే వసంత రాగం

ప్రకృతిలో దాగిన వర్ణాలు అనేకం

భారతీయ సంస్కృతి గొప్పదనం

టి.ఎస్.వి. నాగలక్ష్మి
III B.A. (SHT)

భారతీయ సంస్కృతి గొప్పదనం

భారత జాతికే ఆభరణం

భారత భూమిపై జన్మనొందిన

ప్రజల జీవనం ధన్య చరితం

ఆంధ్రులై జన్మించిన జనుల జన్మలు సార్థకం

భరత భూమి వంటి భూమి

వెతికినా మరి లేదోయి

ఈ నేల నుండి విరిసే ఆధ్యాత్మిక సుమాల సౌరభం

దానికే దాసోహం పాశ్చాత్య సమాజం

భారతీయ సంస్కృతి తెలిపే పురాణేతిహాసాల వైభవం

జాతికే నైతిక విలువల మార్గదర్శనం

భావితరాలకు ఆదర్శం

వినుడు వినుడు.......

భారతీయ సంస్కృతి గొప్పతనం

కనుడు కనుడు.......

భారతజాతి వైభవం

బాధ

K. Estheru

II B.A. (SHT)

గుండెలు పగిలే రోజున బాధ

మనసు విరిగిన ఆవేదన బాధ

కడుపులో ఉప్పొంగే ఆందోళన బాధ

తను అంతా వనికే మానసిక వేదన బాధ

బ్రతికే అర్థం కాని సందిగ్ధ అవస్థ బాధ

తోడు లేక విలపించడం బాధ

నీడ లేక నిరీక్షించడం బాధ

నా సొత్తు దూరం అవడం బాధ

కాటికి దరి చేరడం బాధ

కర్కశంగా చావడం బాధ

భర్త ప్రేమకి దూరమైన భార్య విచారం బాధ

ప్రియుని ప్రేమకు దూరం అవుతున్న అపోహ బాధ

ప్రేమకు దూరమై బ్రతుక లేనని భయం బాధ

ప్రేమకి దగ్గర కాలేని పరిస్థితులదు బాధ

జీవిత సంఘర్షణ బాధ, జీవితమే బాధ

ఇన్ని బాధల నుండి విముక్తి కోసం.....మనిషి చేసే ప్రయత్నం సఫలం అవుతుందా.....?

సమ సమాజము

డి. భద్రకాళి
III B.A. (SHT)

ఏమిటి ఈ సమాజం

ఎందుకొరకు ఈ సమాజం

అడుగడుగున అన్యాయాలతో

ప్రతిక్షణం అత్యాచారాలతో

అనుబంధాలకు విలువ లేని

అన్యాయాలకు నిలయమైన సమాజంలో

స్నేహమంటూ మోసాలకు పాల్పడతారు

ప్రేమ పేరుతో ప్రాణాలు బలిగొంటారు

సామాజిక స్పృహ లేని విద్యార్థులకు

సమాజంలో జరిగే ఘోరాలకు

మనుషులు చేసే పాపాలకు సాక్షి ఎవరు

ఏమిటి ఈ సమాజం నిలువెల్లా మోసపూరితం

కుల మతాల కుమ్ములాటలో కరుణలేని సమాజం

మతోన్మాదంతో మనుషులను అంతం చేయు సమాజం

దేశభక్తితో సమరాన ప్రాణాలొడ్డిన వీరులెందరో

దేశాన్ని దీనస్థితికి తీసుకు వెళ్తున్న దుష్టులేందరో

రచనతో స్ఫూర్తిని నింపే కవులు ఎందరో

స్ఫూర్తి లేని జీవులు ఎందరో

ఈ సమాజ ధోరణికి కారణం ఈ పాలకవర్గమే

ప్రభుత్వ అన్యాయాలను నిలదీయు చైతన్యం కలగాలి

సమ సమాజ స్థాపనకు పోరాటం సాగాలి

ఆలోచించండి ఓ విద్యార్థులారా

భరతమాత ముద్దు బిడ్డలారా

మీ చేతుల్లోనే ఉంది ఈ దేశ భవిష్యత్తు

కదలిరండి సమసమాజ స్థాపనకు

మౌనం

కె. నందిని

III B.A. (SHT)

బాధను వ్యక్తం చేసే భావం మౌనం

ఆవేశాన్ని అణిచే ఆయుధం మౌనం

కోపాన్ని తగ్గించే సాధన మౌనం

ఆలోచనను పెంపొందించే మార్గం మౌనం

భయాన్ని రేకెత్తించే భ్రమ మౌనం

పెను తుఫాను ముందు అలుముకునే వాతావరణం మౌనం

మనసులో అలజడులను తొలగించే శక్తి మౌనం

మనసులో అపోహలను పెంపొందించే వ్యక్తి మౌనం

బావిలో ఊట మాదిరి మనసులో అనుమానపు

మౌనానికి మూలం ఆలోచన

ఆలోచనకు మూలం పరిసరాలు

పరిసరాల ప్రభావం జీవితం

మౌన పోరాటం జీవితం

ఆడపిల్ల జీవితం

Sandhya

II B.A., SHT

ఏమిటి ఆడపిల్ల జీవితము
కష్టాల కడలిలో కన్నీటి ప్రవాహము
తాళి అనే పెళ్లి పేరుతో సంకెళ్లు
వంటింటి జైలు బ్రతుకు
భర్త వేధింపులు అత్తమామల బాధలు
ఆరు బయట మానవ మృగాల ఆగడాలు
బ్రతుకు భారమై, స్వేచ్ఛ కరువై
సమస్యల మనస్సుతో జీవం లేని నవ్వుతో
జీవనం ధైర్యాన్ని ఎక్కడో పోగొట్టుకొని
నిర్జీవమై శవంలా మిగిలింది
ఏమిటి ఆడపిల్ల బ్రతుకు
చీదరించు చీకటిలో బాధించే బంధువులతో
కోల్పోయిన తన ఆనందాలు చెదరిన తన మనసు
ఈ నీచమైన మానవ సమాజంలో
కల్మషం లేని మనసు ఎక్కడుంది.....?
స్వచ్ఛమైన స్నేహం దొరుకుతుందా ....?
చేజారిన ధైర్యం దక్కుతుందా......?
పోయిన ప్రాణాలు తిరిగి వస్తాయా.....?
ఆడవారి జీవితం ఏమిటి......? అణగారిన బ్రతుకా ?

అన్వేషణ

Chinnaari

II B.A, Special Telugu

ప్రియురాలి ప్రేమకై తపించే ప్రియునిదా ?

భర్త ప్రేమకై నిరీక్షించే భార్యదా ?

తల్లి ప్రేమకై అడుగులు వేసే బాలుడిదా ?

జ్ఞాన బోధకై శిక్షణను అభ్యసించే విద్యార్థిదా ?

దైవదర్శనానికై విలపించే భక్తుడిదా ?

వ్యాపార రంగంలో అభివృద్ధికై ఆరాలు తీసే వర్తకునిదా ?

కళా రంగంలో కళనే నమ్ముకున్న కళాకారుడిదా ?

మనసులోని అంతరంగిక ఆలోచన

మనిషిలో మానవత్వాన్ని మేల్కొల్పే భావన

వీటినే అన్వేషణ అనుకుంటే

మరి సృష్టికి మూలం వెతకడమే....

ప్రేమ

టి. శ్రీలక్ష్మి

III B. A (SHT)

ప్రేమ మధురం

ప్రేమ కాదు దుర్భరం

ప్రేమ పుష్పించే కమలం

ప్రేమ పయనించే మేఘం

ప్రేమ హర్షించే వర్షం

ప్రేమ అనురాగ మాలిక

ప్రేమ సుమధుర గీతిక

ప్రేమ స్పందించే వేదిక

ప్రేమ సముదాయించే పరిచారిక

ఇతరుల ఆనంద త్యాగం ప్రేమ

ఇతరుల బాధకు ఓదార్పు ప్రేమ

ధర్మ మార్గం ప్రేమ

కర్తవ్య బాట ప్రేమ

నైతిక బాధ్యత ప్రేమ

నీతి సూత్రము ప్రేమ

నిస్వార్థ ప్రకృతి ప్రేమ

నీడ నిచ్చు వృక్షం ప్రేమ

పారే నీరు ప్రేమ

పరిసర ప్రాంతాలు ప్రేమ

మండే మంట ప్రేమ

వీచే గాలి ప్రేమ

ఆదరించే ఆకాశం ప్రేమ

సేద తీర్చే భూదేవి ప్రేమ

ప్రేమ...... ప్రేమ....... ప్రేమ .....

సర్వత్ర ప్రేమ

సర్వాంతర్యామి ప్రేమ

ప్రేమ మనోనేత్రం మనిషికి మూలం

కానీ ప్రేమ మేల్కొనలేదు

ప్రజల దరికి చేరుకొనలేదు

కవిత రాతకు మాత్రమే ప్రేమ

మరి వాస్తవ జీవితాలకో ?

కవిత

K. Padmavathi

I B.A., Special Telugu

కళాకారుడి మదిలో రస స్పందన కవిత

సామాన్యుడి గుండెల్లో రగిలే మంట కవిత

పేదవాడి ఆకలి బాధలో భావాలు కవిత

సృష్టిలో ప్రేమతత్వం నింపిన దైవ భావం కవిత

తల్లి మదిలో బిడ్డలపై కోరిక కవిత

మనోభావాలు వెల్లడించలేని హృదయ స్పందన కవిత

తల్లి మదిలో బిడ్డలపై కోరిక కవిత

గురుభక్తిని మాటల్లో చెప్పలేని విద్యార్థి భావాలు కవిత

మనోభావాలు వెల్లడించలేని హృదయ స్పందన కవిత

ఆత్మవిశ్వాసంతో ఆదర్శప్రాయ రచన కవిత

కవిత...... కవిత భావాలు వెల్లడించేదా?

సామాజిక జీవనాన్ని తెలిపేదా

ఆత్మవిశ్వాసంతో ఆదర్శప్రాయ రచన కవిత

కవిత సమాజ మార్పుకు సాధన

సామాజిక జీవన గీతిక.

ARTICLE: "HEARTS LIKE WILD FLOWERS"

MD. Amina Khan

I B.A. SE

I hope you are blessed with a heart like a wildflower. Strong enough to rise again after being trampled upon, tough enough to a weather the worst of summer storms, and able to grow and flourish even in the most broken and barren places. Let us be wildflowers, let our souls be scattered by the wind. Let us grow wild and free, tall and brave, in the places that we dream, in the places where our longings are filled. Let us grow freely in the world simple and unpretentious, seemingly weak but resilient, able to weather and withstand the temperature of life. And we will make everything beautiful. We are a wild flower in a rose field, caught between the thorns of others' beauty. Unacknowledged and obscure, we are below everyone and thought, " I cannot be like them in any way." But little did we know, there is someone out there who loves wildflowers. It's just the perfect time that we need to wait.

A Rainy day

Nuthalapaty Nissy,
I B.Sc., Nutrition

It's raining outside. Rain drops falling from the sky as pearls are falling on the quoin. Rain turned the ground into a glistening canvas. Flowers and leaves which are drenched in the rain are cleansed and looking like shining stars.

I am writing this by sitting on my bed. Inside, my room was warm.

The rhythm of rain and thunders is the nature's best music which is soothing to my cars. The smell of wet ground when raining is unbeatable with any fragrance in the world. The cold breeze hitting my skin gives goosebumps.

If there is something that nobody can hate, it is rain. Why someone can hate rain? When it is beautiful, soothing and gives peace to our soul. There is nothing that can recreate the beauty of rain.

When the sun and rain meet they make rainbow. The view just looks like a beautiful and perfect painting.

When you look at rain you will see the rain is the reminder of beauty and the magic of the nature.

At the end of the day, rain washes away the worries and lifts me from fretting, refreshed and peaceful. My heart is filled with gratitude and happiness.

Sk. Salma
I B.Sc. Zoology

خاکہ: نام دیو مالی کا خلاصہ

مولوی عبدالحق [خاکہ نگار]

جب کبھی مجھے نام دیو کا خیال آتا ہے تو میں سوچتا ہوں کہ نیکی کیا ہے اور بڑا آدمی کسے کہتے ہیں۔ ہر شخص میں قدرت نے کوئی نہ کوئی صلاحیت رکھی ہے، اس صلاحیت کو درجہ کمال تک پہنچانے میں ساری نیکی اور بڑائی ہے۔ درجہ کمال تک نہ کبھی کوئی پہنچا ہے، نہ پہنچ سکتا ہے۔ لیکن وہاں تک پہنچنے کی کوشش ہی میں انسان، انسان بنتا ہے۔ یہ سمجھو کنون ہو جاتا ہے۔ حساب کے دن جب اعمال کی جانچ پڑتال ہوگی، خدا یہ پوچھے گا کہ میں نے جو استعداد تجھ میں ودیعت کی تھی، اسے کمال تک پہنچانے اور اس سے کام لینے میں تو نے کیا کیا اور خلق اللہ کو اس سے کیا فیض پہنچایا؟ اگر نیکی اور بڑائی کا یہ معیار ہے تو نام دیو نیک بھی تھا اور بڑا بھی۔

SK. Salma
Ist BSc [zoology]
HT:- 24402028

Sk. Rafia Sulhtana
I B.Sc. Computer Science.

مولوی عبدالحق

بابائے اردو مولوی عبدالحق ۱۸۷۰ء میں ہاپور ضلع
میرٹھ میں پیدا ہوئے۔ ابتدائی تعلیم گھر پر ہوئی پھر میرٹھ
میں پڑھتے رہے۔ ۱۸۹۹ء میں علی گڑھ سے بی۔ اے کیا۔
علی گڑھ میں سر سید کی صحبت میسر رہی۔ ان کی آزاد خیالی
اور روشن دماغی کا مولانا کے فراج پر گہرا اثر رہے۔

1895ء میں حیدرآباد میں ایک سکول میں
ملازمت کی اس کے بعد صدر مہتمم تعلیمات ہوکر اور
نگ آباد منتقل ہوگئے۔ ملازمت ترک کر کے اورنگ
آباد کالج کے پرنسپل ہوگئے اور اسی عہدہ پر آخر تک
فائز رہے یہاں تک کہ پینشن لی۔

عبدالحق نے اردو کی ترویج و اشاعت کے سلسلے
میں بڑا کام کیا جس میں ایک جامعہ عثمانیہ کا قیام بھی
ہے۔ جامعہ عثمانیہ کے ساتھ ایک وسیع دار الترجمہ بھی قائم
کر دیا ہے۔

Sk. Rafiya Sulthana
Ist B.Sc (Computer science)
H.N: 24303057

Sk. Nageena
I B.Sc. Computer Science

سر سید احمد خان

سرسید احمد خان 1797ء میں پیدا ہوئے - وہ عظیم
قوم ادیب اور شاعر تھے - انہوں نے جہاں
علی گڑھ کالج جیسا مسلم ادارہ قائم کیا وہیں
اپنے وہیں اپنے کلام کو نئی ایشیائی کی خد
ات سے بے وقف دیا - سید اردو کے دور متو
جب نواب احمد خان نے انور سہیلی مرزا رجب
بیگ نے "فسانہ عجائب" اور امان دہلوی نے
اس دور میں 'اردو میں لا ائی مفاسب' نئی بدو
لت اردو انی بدولت مقبول ہو رہی تھی - چھاپہ
خانے کی ابتداء تھی - اس زمانے میں سید احمد خان کے
ساتھ مل "سید الاخبار" جاری کیا - سید تصنیف "آثار
سارید" میں تا ہم انہوں نے بہت جلد اس
پہلو ب کی زجہ زبل اہم صاف ہے -

SK. Nageena
1st B.Sc [computer science]
H.T :- 24303056

Sk. Rahya
I B.Sc., Maths

دیا سلائی کا خلاصہ

خواجہ حسن نظامی

خدا کی جو اعام ہے۔ پانی اور روشنی عام ہے، جنگل اور دریا
عام ہیں، مگر آپ کی ذات شریف ان سب چیزوں کو اپنے لیے
مخصوص کر لیا چاہتی ہے۔ آپ کی خواہش ہوتی ہے کہ روٹی پانی ہوا
سب میرے قبضے میں ہوں۔ جس کو چاہوں دوں، جس کو چاہوں محروم
کردوں۔ ایک آدمی کروڑوں روپئے خزانوں میں بند رکھتا ہے اور لاکھوں
آدمی بھوک سے مر جاتے ہیں اور وہ خود غرض کچھ پروا نہیں کرتا۔
اپنی ہوس اور طمع کے جوش میں، نام و نشان کے شوق میں
لاکھوں ہم جنسوں کو فنا کر ڈالتا ہے۔ تو کیا خدائی خلافت کا
دعوت کا دعوی انھیں اعمال سے کیا جاتا ہے۔ اور کیا یہ باتیں مناسب

شیخ رافیہ
گروپ: بی۔ یس۔ سی۔ میکس
رول نمبر: 24301056
اڈرس: آنند میٹ 5th لین
گنٹور۔

Shaik. Rafiya
B.S.C Maths 1st year
24301056
Ananda-pet 6th line
ponnur road Guntur

P. Rahamatunnisa

I B.Sc., Maths

غیر افسانوی نثری اصناف

مضمون کی کوئی واضح اور جامع تعریف نہیں کی جاسکتی اور نہ ہی کوئی اس کی قطعی ہیئت اور حد متعین کی جاسکتی ہے۔ اہلِ مغرب ومشرق نے اس کی مختلف تعریفیں کی ہیں لیکن کسی بھی تعریف سے مکمل وضاحت نہیں ہوتی۔ در اصل مضمون سے مراد ذاتی خیالات وتجربات کا اظہار ہے۔ مضمون کے موضوعات میں بے پناہ وسعت ہے۔ ہر قسم کے موضوعات کو مضمون کی شکل میں پیش کیا جاسکتا ہے۔ مضمون میں داخلی اور خارجی دونوں بیانات ہوتے ہیں۔ مضمون میں ایجاز و اختصار اور اپنے مخصوص اسلوب کا خیال رکھنا چاہیئے مضمون کے خاص اصول موضوع کا انتخاب، طوالت سے احتراز اور اسلوب بیانیہ بتائے گئے ہیں۔ مضمون کا اسلوب بیان ہی اُسے دوسرے مضمون نگاروں سے ممتاز کرتا ہے۔ ہر مضمون نگار کا اسلوب منفرد ہوتا ہے۔ مضمون کی سب سے اہم خصوصیت بھی یہی ہے کہ اس میں ہر جگہ انفرادیت نمایاں ہو۔ ہر مضمون میں مضمون نگار کی شخصیت نظر آتی ہے۔ مضمون، مضمون نگار کی شخصیت کا آئینہ ہوتا ہے۔ مضمون میں قاری کی دلچسپی کا خاص خیال رکھا جاتا ہے۔ موضوع کچھ بھی ہو جب تک اُسے دلچسپ انداز میں بیان نہیں کیا جائے گا، پڑھنے والے کو لطف نہیں آئے گا۔

P. Rahamtunnisa
1st. B.Sc [Mathematics]

Sk. Hafsa Anjum
I B.Sc., Maths

خطوط نگاری

خط یا مکتوب ایک ذاتی ہے لیکن بعض ادیبوں اور
شاعروں کے خطوط کی دلکش اور دلچسپ تحریرنے اسے غیر
افسانوی نثر کی ایک صنف قرار دے دیا ہے۔ ذاتی عمل ہونے
کے سبب خط کی نثر کے کوئی فنی اصول مرتب نہیں کئے جاسکتے
یہ تحریر انشا کی ایک شکل ہے جس میں ذاتی مسائل، کاروباری امور، اظہارِ غم، خوشی و مسرت کا بیان، ادبی اور
۔باری امور، اظہارِ غم، خوشی و مسرت کا بیان، ادبی اور
غیر ادبی مسائل غرضیکہ سبھی کچھ شامل ہو سکتا ہے۔
ادبی مسائل غرضیکہ
اس لئے قابل توجہ ہوتے ہیں کہ ادیبوں اور شاعروں کے خطوط
عام خطوط سے مختلف ہوتا ہے۔ ان کا انداز تحریر
انفرادیت انہیں بار بار پڑھنے پر مجبور کرتی ہے۔ ان کے اسلوب کی
خطوط نہ صرف نثر کا ایک نمونہ ہوتے ہیں بلکہ مکتوب
نگار کے حالات زندگی، اس کے عہد کے واقعات و حالات
اور دیگر معلومات بھی فراہم کرتے ہیں مثلاً غالب کے
خطوط سے غالب کی زندگی اور ان کے عہد کی بھرپوری
عکاسی ہوتی ہے۔ خط یا مکتوب ایک ذاتی تحریر ہے
لیکن ادیبوں اور شاعروں کے خطوط کی دلکش اور
غالب کی زندگی اور ان کے عہد کی بھرپوری عکاسی ہوتی
ہے۔

Shaik. Hafsaa Anjum
B.sc [Mathemathics]
24301054

Photo Gallery

Dr. P. Anitha Lecturer in English explaining her research work

Sri N. Kutumba Rao

Dr. P. Srinivasulu Lecturer in English, demonstrating his poetry

Vote of Thanks by Smt. Pranayaja Lecturer in English

Staff & Students of Literary Forum

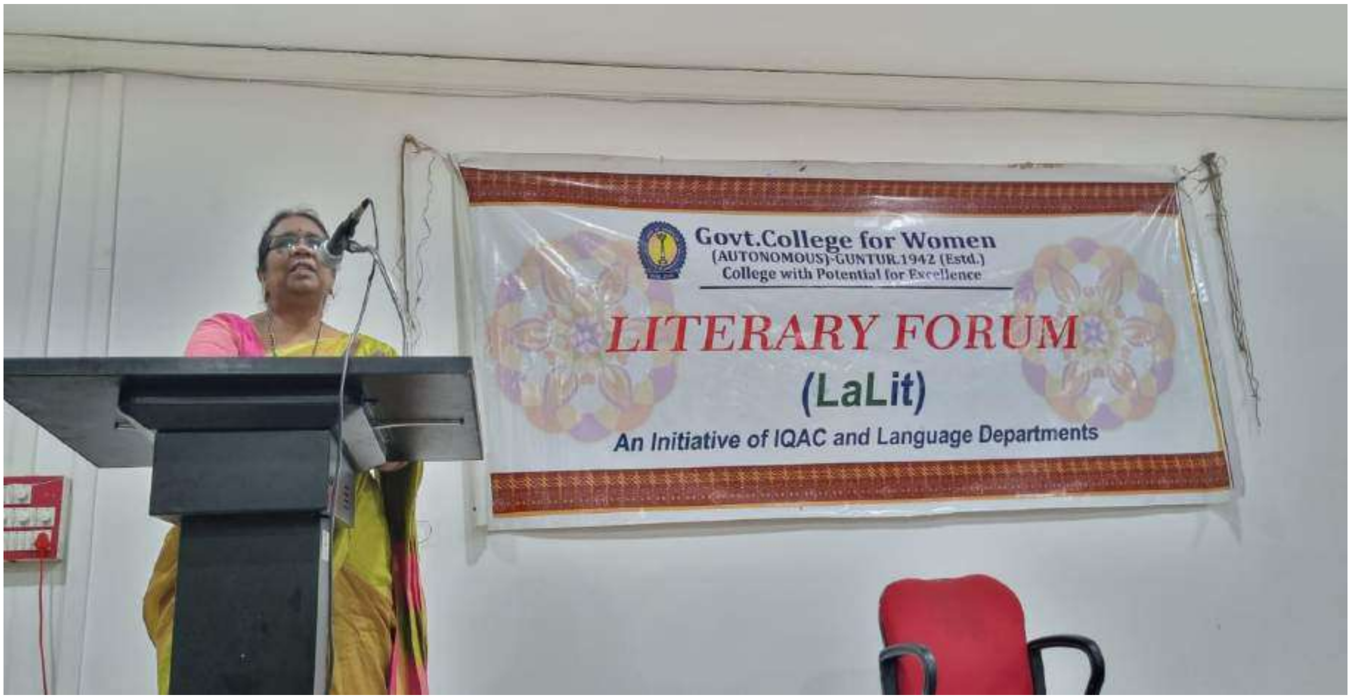

Book review by Dr. P. Vijayalakshmi, Lecturer in Telugu

Dr. V. Bhavani, Lecturer in Telugu

Dr. S. Divija Devi, Lecturer in Telugu

Dr. G. Srinivasulu, Lecturer in English

ఆహ్వానం

ప్రభుత్వ మహిళా కళాశాల (స్వ. ప్ర), గుంటూరు
సాహిత్య వేదిక (LITERARY FORUM)

గుండవరపు లక్ష్మీనారాయణ గారి ‘కళాకేళి’

పుస్తక పరిచయం చేస్తున్నవారు

డా. పి. విజయలక్ష్మి (తెలుగు అధ్యాపకురాలు)

పాల్గొంటున్న విద్యార్థులు

వి. వంశీ ప్రియ, I B.Sc. Nutrition
యం. రజని, I B.Sc. Microbiology
బి. నిరీక్షణ, I B.Sc. Mathematics

వేదిక : సెమినార్ హాల్

తేదీ & సమయం :. 01.03.2025 (శనివారం)
సాయంత్రం 4.00 గం. నుండి 5.00 గం. వరకు.

SRUDENTS PARTICIPATION

V. Vamshi Priya, I B.Sc., Nutrition

M. Rajani, I B.Sc., Microbiology

B. Nireekshana, I B.Sc., Mathematics

YOUR OPINION ON THIS ISSUE PLEASE….

GOVT. COLLEGE FOR WOMEN (A)

GUNTUR. A.P.

LITERARY FORUM

A Platform for Nurturing and Showcasing Literary Talent

LaLit

YEAR: 2024 Quarter: 3 (July-September) Vol: 2 ISSUE: 7